

2023

VEIKLOS ATASKAITA

VIEŠŪJŲ
PIRKIMŲ
TARNYBA

VADOVO PRANEŠIMAS

„Mums nesvarbu, kas kiek kainuoja, kol tai mums nekainuoja.“ Ši André Morua citata taikliai apibrėžia mūsų interesą. Per viešuosius pirkimus valstybės išleidžiamos lėšos turi rūpėti kiekvienam iš mūsų, tad Viešųjų pirkimų tarnybos (Tarnyba) veiklos ataskaita gali būti ir turėtų būti įdomi daugeliui.

Turbūt nenustebinsiu 2023-iusius pavadindamas pokyčių metais viešuosiuose pirkimuose. Viešųjų pirkimų įstatymas dažnai priskiriamas prie vienu iš dažniausiai keičiamų teisės aktų, tačiau 2023 m. sausio 1 d. įsigalioję pakeitimai – atestuotų viešųjų pirkimų specialistų veiklos pradžia pirkimų komisijose ir pirkimų centralizavimas savivaldybėse – buvo ypač reikšmingi visai viešųjų pirkimų bendruomenei. Noriu pasidžiaugti, kad atsakingas pasirengimas šiems pokyčiams turėjo reikšmingos įtakos bendram rezultatui – bendras pirkimų vykdytojų veiklos vertinimas 2023 m., palyginti tiek su 2021 m., tiek su 2022 m., ženkliai pagerėjo. Džiaugiuosi, kad apie rezultatyvų, atsakingą ir darnų viešojo pirkimo procesą susimąsto vis daugiau pirkimų vykdytojų, o į pirkimų procesus įsitraukia ir patys įstaigų bei organizacijų vadovai.

Kviečiu naudotis [Pirkimų vykdytojų žemėlapiu – Švieslente](#), kuri 2023 m. buvo papildyta naujais rodikliais ir funkcionalumais, o tai leido ne tik stebėti bei analizuoti viešųjų pirkimų rodiklių tendencijas, bet kartu ir sudarė galimybes organizacijų vadovams įsivertinti ir nustatyti siektinus metinius viešųjų pirkimų rodiklius tiek organizacijai, tiek padaliniam ir (arba) darbuotojams. Norėdami racionaliai naudoti pirkimams skiriamas lėšas, akivaizdu, kad 2024 m. privalome būti pirkimams gerai pasiruošę, procesus vykdyti apgalvotai, taikydami gerą patirtį, pavyzdžius ir, žinoma, siekdami geresnių negu 2023 m. rezultatų.

Siekti geresnių rezultatų privalo ir Tarnyba, ypač probleminėse srityse. Tiekėjų kompetencijų lavinimo ir konkurencingumo didinimo požiūriu 2023 m. galiu pavadinti proveržio metais. Koncentruotą dėmesį tiekėjams pritraukti į viešuosius pirkimus sieksime išlaikyti. Mums pavyko pakeisti naujų tiekėjų įsitraukimo į Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą (CVP IS) mažėjimo tendenciją. Didindami tiekėjų kompetencijas, stiprindami jų žinias, motyvuodami verslo subjektus įsitraukti į viešųjų pirkimų sistemą ir dalyvauti pirkimuose, didiname konkurencingumą – pasirinkimą pirkimuose, drauge ir pasitikėjimą visa viešųjų pirkimų sistema.

Tenka pripažinti, kad didžiausias 2023 m. nusivylimas – CVP IS modernizavimas, vykdytas įgyvendinant projektą SAULĖ IS. Dėl esminių pažeidimų sutartį su tiekėju teko nutraukti, tad SAULĖ IS nusileido nė nepakilusi. Priminsiu Hipokrato posakį – kai gydytojas negali padėti, jis privalo nepakenkti. Panašiai ir šiuo atveju – nepaisant to, kad CVP IS nebuvo modernizuota, Tarnybai pavyko užtikrinti sėkmingą CVP IS veiklą. Mūsų tikslas – sukurti sistemos modernizavimo viziją, nes, technologijoms sparčiai keičiantis, sistema turi būti pritaikyta dirbti sklandžiau ir efektyviau. Taigi sieksime, kad patikimą įrankį turėtume. Dėkoju visiems už bendradarbiavimą praėjusiais metais ir linkiu rezultatyvių pirkimų šiemet!

DARIUS VEDRICKAS
Viešųjų pirkimų tarnybos direktorius

VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ SISTEMA

VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ POLITIKOS FORMUOTOJA -

Ekonomikos ir inovacijų
ministerija

PRIEŽIŪROS IR KONTROLĖS INSTITUCIJOS:

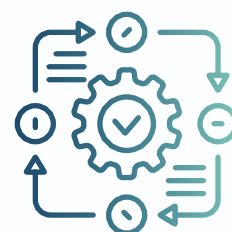
- Valstybės kontrolė
- Konkurencijos taryba
- Specialiųjų tyrimų tarnyba
- Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba ir kt.

TEISĖSAUGOS INSTITUCIJOS, TEISMAI

POLITIKOS ĮGYVENDINTOJAI:

- Viešųjų pirkimų tarnyba
- Pirkimų dalyviai (pirkimų vykdytojai, tiekėjai)
- Centrinės perkančiosios organizacijos

VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ TARNYBAI tenka išskirtinis vaidmuo: pirkimų dalyviams laiku suteikti aiškią metodinę pagalbą ir rengti mokymus apie pirkimų procedūras, pirkimų valdyseną ar darniųjų kriterijų taikymą; vykdyti veiksmingą pažeidimų prevenciją, o prireikus – ir kontrolę, papildomą dėmesį skiriant sisteminiams atvejams ir pirkimų vykdytojų veiklai, susijusiai su pirkimų vykdymu, vertinti; skaitmenizuoti viešųjų pirkimų procesus, taip užtikrinant duomenų apie viešuosius pirkimus skaidrumą ir prieinamumą.

TRUMPA APŽVALGA

Teigiamai CVP IS vertinančių viešųjų pirkimų dalyvių dalis (proc.) – 78,1 proc. (2022 m. – 80,3 proc.).

CVP IS pasiekiamumas (proc. darbo valandų per metus) – 98,22 proc. (2022 m. – 96,13 proc.).

Tarnybos renginiuose dalyvavusių asmenų skaičius – 6 832 (2022 m. – 3 918).

Parengtos ir (arba) atnaujintos metodinės priemonės (skaičius) – 24 (2022 m. – 18).

Atsakyta į daugiau kaip 18 469 užklausas (2022 m. – 18 364).

Virtualios viešųjų pirkimų specialistų atestacijos sistemos (VAS) pagalba egzaminą išlaikė ir galiojančius pažymėjimus turi 928 asmenys.

2023 m. prevencine tvarka iš viso peržiūrėti 544 pirkimų dokumentai, o bendra planuota pirkimų vertė sudarė 1 569,9 mln. Eur be PVM.

2023 m. pirkimų vykdytojams pateikta 16 įpareigojimų. Planuota visų pirkimų, dėl kurių buvo teikti įpareigojimai, vertė – 51,6 mln. Eur be PVM.

Tarnyba 2023 m. iš viso parengė 89 vertinimo išvadas, 4 specialisto išvadas teisėsaugos institucijų pavedimu ir 11 tikrinimo ataskaitų.

Tarnybos atstovai dalyvavo stebėtojų ir konsultantų teisėmis 14 pirkimo procedūrų (2022 m. – 16).

Tarnyba pateikė 89 teises išvadas civilinėse bylose (2022 m. – 84).

Tarnyba taip pat dalyvavo 13 administracinių bylų (2022 m. – 5).

Didėjo įvykusių pirkimų dalis nuo visų pirkimų (proc.) – 75,8 proc. (2022 m. – 67,6 proc.).

Pirkimų vykdytojai pirkimuose **dažniau taikė kokybės kriterijų** – pagal vertę 47,8 proc. (2022 m. – 40,6 proc.), pagal skaičių 22,0 proc. (2022 m. – 19,7 proc.).

Mažėjo „vieno tiekėjo“ pirkimų – savarankiškai vykdytuose pirkimuose siekė 43,8 proc. pirkimų skaičiaus (2022 m. – 44,7 proc.), o pirkimuose, įskaitant centralizuotus pirkimus – 22,8 proc. (2022 m. – 30,8 proc.).

Didėjo vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimuose, įskaitant centralizuotus pirkimus – 2023 m. siekė 3,4 pasiūlymo (2022 m. – 3,2), o pirkimų vykdytojams pirkimus vykdant tik savarankiškai (be centralizuotų pirkimų) išliko nepakitęs – apie 2,2 pasiūlymo (2022 m. – 2,2).

Didėjo paskelbtų raštu sudarytų viešųjų pirkimų sutarčių dalis (proc.) – 91,4 proc. (2022 m. – 90,1 proc.).

2022–2023 m. **gerėjo bendro pirkimų vykdytojų vertinimo rezultatai**: 2022 m. nepasiekusių strateginių rodiklių reikšmių, pirkimų vykdytojų dalis siekė 27,1 proc., 2023 m. – 14,7 proc.

TURINYS

VADOVO PRANEŠIMAS / 2

VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ SISTEMA / 3

TRUMPA APŽVALGA / 4

I skyrius. VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS / 6

II skyrius. PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS / 9

1 uždavinys. UŽTIKRINTI ĮSTATYMINĮ REGLAMENTAVIMĄ ATITINKANTĮ, PATIKIMĄ IR STABILŲ INFORMACINIŲ SISTEMŲ VEIKIMĄ / 12

Poveikio rodiklis. Teigiamai CVP IS vertinančių viešųjų pirkimų dalyvių dalis / 13

CVP IS palaikymas ir tobulinimas / 13

CVP IS modernizavimas, sukuriant naują sistemą / 15

Elektroniniai pirkimai / 15

2 uždavinys. DIDINTI VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ SKAIDRUMĄ IR EFEKTYVUMĄ / 16

Poveikio rodiklis. Įvykusių pirkimų dalis nuo visų pirkimų / 17

Poveikio rodiklis. Paskelbtų viešųjų pirkimų sutarčių dalis / 18

Pirkimų dalyvių kvalifikacijos, susijusios su viešaisiais pirkimais, įskaitant darniuosius pirkimus, kėlimas rengiant mokymus ir metodines priemones / 21

Konkurencingumo skatinimo ir ekonominio naudingumo vertinimo kriterijaus taikymo viešuosiuose pirkimuose stebėsenos rezultatai / 26

Pirkimų dalyvių įgyvendinamų rekomendacijų pakeisti reglamentavimo neatitinkančius pirkimo dokumentų reikalavimus teikimas / 31

Priežiūros priemonių masto didinimas siekiant užtikrinti pirkimų procedūrų skaidrumą / 37

Pirkimų prevencijos ir priežiūros priemonių orientavimas į tikslines grupes / 44

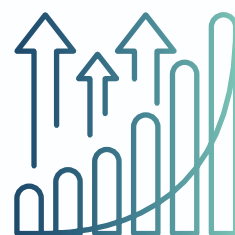
3 uždavinys. UŽTIKRINTI EFEKTYVIĄ IR Į REZULTATUS ORIENTUOTĄ TARNYBOS VEIKLĄ / 48

Poveikio rodiklis. Darbuotojų įsitraukimo į darbą indeksas / 49

Tarnybos komunikavimo priemonės / 50

I skyrius
**VEIKLOS TIKSLŲ
ĮGYVENDINIMAS**

Tarnyba priskirta valstybės veiklos sritis - ekonomikos konkurencingumas ir valstybės informaciniai ištekliai¹.

Tarnyba savo 2023–2025 m. strateginiame veiklos plane (toliau – Strateginis veiklos planas) nusimatė šiuos pagrindinius veiklos tikslus:

11-01 Užtikrinti įstatyminį reglamentavimą, atitinkantį patikimą ir stabilų informacinių sistemų veikimą	11-02 Didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir efektyvumą	11-03 Užtikrinti efektyvią ir į rezultatus orientuotą Tarnybos veiklą
--	---	--

1 lentelė. **Veiklos tikslo „11-01 Užtikrinti įstatyminį regulamentavimą atitinkantį, patikimą ir stabilų informacinių sistemų veikimą“ poveikio rodikliai**

Poveikio rodiklis (matavimo vienetai)	Faktinės poveikio rodiklio reikšmės			Siektina poveikio rodiklio reikšmė (2023 metai)	Nacionaliniame pažangos plane nustatytos siektinos poveikio rodiklio reikšmės	
	2021 metai	2022 metai	2023 metai		2025 metai	2030 metai
1	3	4	5	6	7	8
Teigiamai CVP IS vertinančių viešųjų pirkimų dalyvių dalis (proc.)	79	80,3	78,1	80	Netaikoma	Netaikoma

Duomenų šaltinis: Tarnybos 2024 m. vasario mėn. atliktos CVP IS naudotojų (pirkimų vykdytojai, tiekėjai) apklausos rezultatai.

Tikslo **Užtikrinti įstatyminį regulamentavimą atitinkantį, patikimą ir stabilų informacinių sistemų veikimą** Tarnyba siekė įgyvendindama dvi pagrindines priemones: *CVP IS palaikymas ir tobulinimas* bei *CVP IS modernizavimas, sukuriant naują sistemą*. Atsižvelgdama į įstatyminio regulamentavimo pokyčius, Tarnyba atliko būtinus Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos (toliau – CVP IS) tobulinimo darbus, siekė užtikrinti stabilų informacinių sistemų veikimą. 2023 m. numatyta CVP IS pasiekiamumo rodiklio reikšmė buvo pasiekta ir viršyta. Priemonė *CVP IS modernizavimas, sukuriant naują sistemą* nebuvo įgyvendinta – planuota sukurti informacinė sistema SAULĖ nebuvo sukurta. Tai neigiamai atsiliepė ir poveikio rodiklio *Teigiamai CVP IS vertinančių viešųjų pirkimų dalyvių dalis (proc.)* reikšmei – numatyta 2023 m. reikšmė nebuvo pasiekta, nes dalis CVP IS reikalingų funkcijų nebuvo kuriama, numatant jas įdiegti planuojamoje sukurti SAULĖ IS.

Tarnybos Strateginiame veiklos plane numatytas tikslas **Užtikrinti įstatyminį regulamentavimą atitinkantį, patikimą ir stabilų informacinių sistemų veikimą** 2023 m. nebuvo iki galo įgyvendintas, jam įgyvendinti numatytos priemonės įvykdytos iš dalies (detaliau žr. 15 psl.).

2 lentelė. **Veiklos tikslo „11-02 Didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir efektyvumą“ poveikio rodikliai**

Poveikio rodiklis (matavimo vienetai)	Faktinės poveikio rodiklio reikšmės			Siektina poveikio rodiklio reikšmė (2023 metai)	Nacionaliniame pažangos plane nustatytos siektinos poveikio rodiklio reikšmės	
	2021 metai	2022 metai	2023 metai		2025 metai	2030 metai
1	3	4	5	6	7	8
Įvykusių pirkimų dalis nuo visų pirkimų (proc.)	74,3	67,6	75,8	70	Netaikoma	Netaikoma
Paskelbtų viešųjų pirkimų sutarčių dalis (proc.)	90,6	90,1	91,4	90	Netaikoma	Netaikoma

Siekdama tikslo **Didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir efektyvumą**, Tarnyba taikė šias priemones: *kėlė pirkimų dalyvių kvalifikaciją, susijusią su viešaisiais pirkimais, įskaitant darniuosius pirkimus, rengdama mokymus ir metodines priemones; tobulino viešuosius pirkimus reglamentuojančius teisės aktus*. Šios priemonės buvo įgy-

1 292 Dėl Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo (lrs.lt)

vendintos, rodiklių reikšmės pasiektos: 2023 m. Tarnybos organizuojuose renginiuose (mokymuose) iš viso dalyvavo 6 832 dalyviai (planuota 2 500); parengtos ir (arba) atnaujintos 24 pirkimų vykdytojams ir tiekėjams skirtos metodinės priemonės (planuota 4); pirkimų dalyviai Tarnybos elektroniniu paštu suteiktas konsultacijas vertino labai gerai – vidutiniškai 9,52 balo (iš 10 galimų); 2023 m. buvo tobulinamas ir sėkmingai vykdomas 2022 m. pradėtas pirkimų specialistų atestavimo procesas – nuo virtualios atestacijos sistemos (toliau – VAS) veikimo pradžios iki 2023 m. pabaigos egzaminą išlaikė ir galiojančius pažymėjimus turi 928 asmenys; Tarnyba atsakingoms ministerijoms pateikė 5 siūlymus dėl viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo (planuoti 2) ir kt.

Šio tikslo Tarnyba siekė ir kitomis priemonėmis: *pirkimų prevencijos ir priežiūros priemonės orientavo į tikslines grupes; teikė pirkimų dalyviams rekomendacijas pakeisti reglamentavimo neatitinkančius pirkimo dokumentų reikalavimus; siekdama užtikrinti pirkimų procedūrų skaidrumą, didino priežiūros priemonių mastą.* 2023 m. veiklos prioritetą Tarnyba skyrė statybos ir sveikatos sektoriams. Priemonių įgyvendinimui vertinti numatytų rodiklių siektinos reikšmės buvo pasiektos ir viršytos: pirkimų vykdytojai 95,6 proc. atvejų atsižvelgė į Tarnybos teiktas rekomendacijas patikslinti pirkimo dokumentų nuostatas ir tęsė pirkimo procedūras arba pakeitė pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus ir pirkimus nutraukė (planuota reikšmė – 85 proc.); nenuginčytų vertinimo išvadų (tikrinimo ataskaitų), kuriose suformuluoti įpareigojimai pirkimų vykdytojams, dalis siekė 100 proc. (planuota 95 proc.); Tarnybos atstovai kaip stebėtojai ir (arba) konsultantai dalyvavo 14 strategiškai svarbių pirkimų procedūrų (planuota bent 12) ir kt.

2023 m. Tarnyba tobulino analitinius viešųjų pirkimų informacijos analizės ir stebėsenos įrankius ir taip prisidėjo prie viešųjų pirkimų skaidrumo ir efektyvumą didinimo – Švieslentės duomenimis, 2023 m., palyginti su 2022 m., bendro pirkimų vykdytojų vertinimo rezultatai, nustatomi remiantis pirkimų vykdytojų pasiektų strateginių rodiklių reikšmėmis, reikšmingai gerėjo: 2022 m. pirkimų vykdytojų, nepasiekusių strateginių rodiklių reikšmių, dalis siekė 27,1 proc., o 2023 m. jų buvo beveik perpus mažiau – apie 14,7 proc.

Sėkmingas tikslui pasiekti numatytų priemonių vykdymas 2023 m. prisidėjo prie teigiamų poveikio rodiklių rezultatų pokyčio – didesnė pirkimų dalyvių kvalifikacija, į prioritetines sritis orientuota prevencija ir priežiūra lėmė didesnę sėkmingai pasibaigusių pirkimų, paviešintų sutarčių dalį (proc.).

Tarnybos Strateginiame veiklos plane numatytas tikslas – **Didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir efektyvumą** – 2023 m. buvo įgyvendintas, jam įgyvendinti numatytos priemonės įvykdytos, rodiklių reikšmės pasiektos, o kai kurios gerokai viršytos (detaliau žr. p. 16–47).

3 lentelė. Veiklos tikslo „11-03 Užtikrinti efektyvią ir į rezultatus orientuotą Tarnybos veiklą“ poveikio rodikliai

Poveikio rodiklis (matavimo vienetai)	Faktinės poveikio rodiklio reikšmės			Siektina poveikio rodiklio reikšmė (2023 metai)	Nacionaliniame pažangos plane nustatytos siektinos poveikio rodiklio reikšmės	
	2021 metai	2022 metai	2023 metai		2025 metai	2030 metai
1	3	4	5	6	7	8
Darbuotojų įsitraukimo į darbą indeksas (5 balų skalėje)	4,11	3,99	3,99	3,99	Netaikoma	Netaikoma

Duomenų šaltinis: VRM kas dvejus metus atliekamo vyriausybinių sektoriaus darbuotojų tyrimo rezultatai. Rodiklio reikšmė buvo nustatoma 2020 ir 2022 m. Laikoma, kad 2021 m. rodiklio reikšmė tokia pati, kaip 2020 m., atitinkamai, 2023 m. rodiklio reikšmė tokia pati, kaip 2022 m.

Siekdama tikslo **Užtikrinti efektyvią ir į rezultatus orientuotą Tarnybos veiklą, Tarnyba tobulino ir palaikė Tarnybos vidaus administravimo procesus; didino Tarnybos darbuotojų kompetencijas, siekė išlaikyti kompetentingus darbuotojus.** Šių priemonių vykdymas turėjo teigiamos įtakos tikslo pasiekimo pažangai vertinti numatyto poveikio rodiklio rezultatui – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM) atlikto tyrimo rezultatų duomenimis, Tarnybos darbuotojų įsitraukimo indeksas siekė 3,99 (5 balų skalėje) (planuota 3,99) (detaliau žr. p. 48-50).

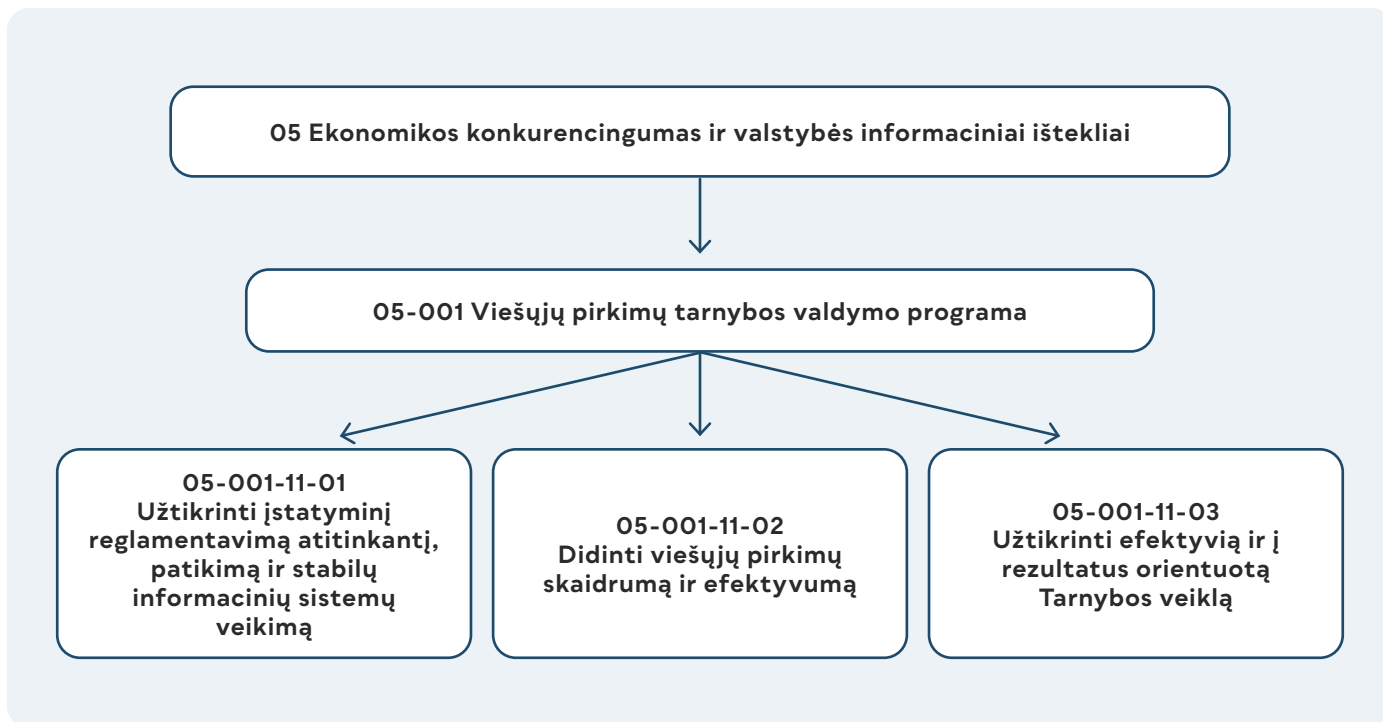
2023 m. užtikrinti efektyvią ir į rezultatus orientuotą Tarnybos veiklą padėjo ir Tarnybos skirtas dėmesys viešųjų pirkimų informacijos sklaidai įvairiomis komunikavimo priemonėmis: viešųjų pirkimų sistemos dalyviams aktuali informacija buvo skelbiama Tarnybos internetinėje svetainėje www.vpt.lrv.lt, Tarnybos socialinių tinklų „Facebook“ ir „LinkedIn“ paskyroje, mėnesio viešųjų pirkimų apžvalgoms papildomai dalyvavo su pirkimų vykdytojų organizacijų vadovais, surengta viena spaudos konferencija, vykdytas tiekėjų pritraukimo į viešuosius pirkimus skatinimo projektas, skirtas ūkio subjektams, galintiems tapti tiekėjais, ir kt. (detaliau žr. p. 48-50).

II skyrius
**PROGRAMŲ
ĮGYVENDINIMAS**

Tarnyba įgyvendina vieną Strateginio veiklos plano programą – **Viešųjų pirkimų tarnybos valdymo programą**. Programa priskiriama „**Ekonomikos konkurencingumas ir valstybės informaciniai ištekliai**“ valstybės veiklos sričiai. Ši programa pasirinkta, nes prisideda įgyvendinant ilgalaikės, vidutinės trukmės ir trumpalaikius planavimo dokumentus, kuriuose įtvirtinti siekiai užtikrinti visuomenės poreikius atitinkantį valdymą², skaidrinti ir efektyvinti viešuosius pirkimus³, skatinti elektroninių viešųjų pirkimų plėtrą ir atnaujinti CVP IS⁴, didinti viešųjų pirkimų efektyvumą metodinėmis priemonėmis⁵. Viešųjų pirkimų tarnybos veiklos programos įgyvendinimui Tarnyba Strateginiame veiklos plane numatė tris uždavinius (žr. 1 pav.).

1 pav. **Viešųjų pirkimų tarnybos valdymo programa ir jos uždaviniai**

2 Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“

3 Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa

4 Nacionalinės kovos su korupcija programa 2015-2025

5 Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015-2025 metų programos įgyvendinimo 2020-2022 metų tarpinstitucinis veiklos planas

4 lentelė. **Valstybės veiklos srityse įgyvendinamos programos, pažangos ir tęstinės veiklos uždaviniai, jų asignavimai ir kitos lėšos bei poveikio rodikliai**

Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio kodas	Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio pavadinimas	Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymo proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
		2023 m.	2023 m.	2023 m.		2021 m.	2022 m.	2023 m.	2023 m.	2023 m.	2025 m.	2030 m.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
05	Ekonomikos konkurencingumo ir valstybės informacinių išteklių valstybės veiklos sritis											
05-001	Viešųjų pirkimų tarnybos valdymo programa	2 985,0	2 984,4	99,98	-							
05-001-11-01	Užtikrinti įstatyminių reglamentavimų atitinkantį, patikimą ir stabilų informacinių sistemų veikimą	501,5	501,5	100	-							
E-05-001-11-01-01	Teigiamai CVP IS vertinančių viešųjų pirkimų dalyvių dalis (proc.)					79	80,3	80	78,1	-2,2		
05-001-11-02	Didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir efektyvumą	1 188,6	1 188,0	99,95	-							
E-05-001-11-02-01	Įvykusių pirkimų dalis nuo visų pirkimų (proc.)				-	74,3	67,6	70	75,8	8,2		
E-05-001-11-02-02	Paskelbtų viešųjų pirkimų sutarčių dalis (proc.)				-	90,6	90,1	90	91,4	1,3		
05-001-11-03	Užtikrinti efektyvią ir į rezultatus orientuotą Tarnybos veiklą	1 294,9	1 294,9	100	-							
E-05-001-11-03-01	Darbuotojų įsitraukimo į darbą indeksas (5 balų skalėje)*				-	4,11	3,99	3,99	3,99	0		
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas, iš viso		2 985,0	2 984,4	99,98	-							
iš jo:		2 985,0	2 984,4	99,98	-							
1.1. valstybės biudžeto lėšos					-							
1.2. bendrojo finansavimo lėšos		0	0	100	-							
1.3. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos		0	0	100	-							
1.4. pajamų įmokos ir kitos pajamos		0	0	100	-							
2. Kiti šaltiniai, išskyrus valstybės valdomų įmonių lėšas ir valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšas (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos, nurodant atskirus šaltinius)		0	0	100	-							
3. Valstybės valdomų įmonių lėšos		0	0	100	-							
4. Valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšos		0	0	100	-							
Iš viso 05 valstybės veiklos srčiai (1 + 2 + 3 + 4)		2 985,0	2 984,4	99,98	-							

* Duomenų šaltinis: VRM kas dvejus metus atliekamo vyriausybės sektoriaus darbuotojų tyrimo rezultatai. Rodiklio reikšmė buvo nustatoma 2020 ir 2022 m. Laikoma, kad 2021 m. rodiklio reikšmė tokia pati, kaip 2020 m., atitinkamai, 2023 m. rodiklio reikšmė tokia pati, kaip 2022 m.

1 UŽDAVINYS.
UŽTIKRINTI ĮSTATYMINĮ REGLAMENTAVIMĄ
ATITINKANTĮ, PATIKIMĄ IR STABILŲ
INFORMACINIŲ SISTEMŲ VEIKIMĄ

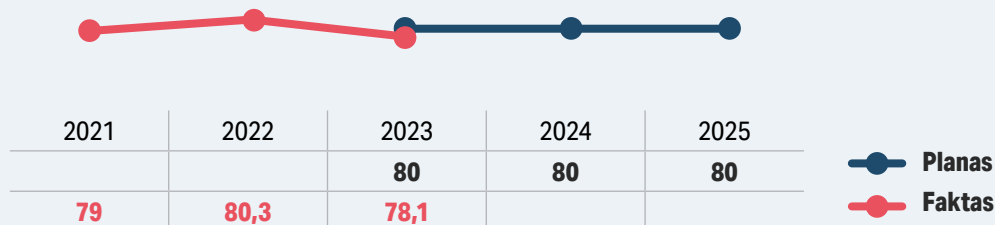

Poveikio rodiklis. TEIGIAMAI CVP IS VERTINANČIŲ VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ DALYVIŲ DALIS

Vienas iš 2023 m. Tarybos Strateginiame veiklos plane numatytų Tarybos valdymo programos uždavinių – Uztikrinti įstatyminį reglamentavimą atitinkantį, patikimą ir stabilų informacinių sistemų veikimą. Šio uždavinio įgyvendinimo pažangai vertinti numatytas poveikio rodiklis: *Teigiamai CVP IS vertinančių viešųjų pirkimų dalyvių dalis (proc.)*. Rodiklio reikšmė buvo apskaičiuota Tarybai 2024 m. vasario mėn. atlikus pirkimų vykdytojų ir tiekėjų apklausą.

2023 m. pirkimų vykdytojai CVP IS vertino palankiau nei ankstesniais metais – šis rodiklis siekė 83 proc. O štai tarp tiekėjų šis vertinimo rodiklis dėl tam tikrų CVP IS funkcijų galimybių trūkumo buvo žemesnis – 73 proc. Pažymėtina, kad kai kurios funkcijos nebuvo diegiamos ir (arba) tobulinamos dėl to, kad jas buvo numatyta įgyvendinti CVP IS modernizavimo (SAULĖ IS) projekte. Dėl šių priežasčių planuota rodiklio reikšmė 2023 m. nebuvo pasiekta – teigiamai CVP IS vertinančių pirkimų dalyvių dalis siekė 78,1 proc. (planuota 80 proc.).

2 pav. **Teigiamai CVP IS vertinančių viešųjų pirkimų dalyvių dalis (proc.)**

Duomenų šaltinis: Tarybos 2024 m. vasario mėn. atliktos CVP IS naudotojų (pirkimų vykdytojai, tiekėjai) apklausos rezultatai.

CVP IS PALAIKYMAS IR TOBULINIMAS

Viena iš Tarybos Strateginiame veiklos plane numatytų uždavinių – Uztikrinti įstatyminį reglamentavimą atitinkantį, patikimą ir stabilų informacinių sistemų veikimą – įgyvendinti priemonių – *CVP IS palaikymas ir tobulinimas*. Taryba 2023 m. atliko šiuos CVP IS tobulinimo darbus:

- 2023 m. spalio 25 d. CVP IS sukurtos naujos Europos Sąjungos (toliau – ES) viešųjų pirkimų skelbimų elektroninės TED formos. Nuo 2023 m. spalio 25 d. įsigaliojo ES viešųjų pirkimų skelbimų formų (tarptautinių pirkimų ir koncesijų) privalomi pakeitimai, todėl pirkimų vykdytojams tapo privaloma pildyti naujas elektronines TED formas (toliau – el. forma). Šie pakeitimai tapo privalomi visoms ES valstybėms narėms. Iš viso sukurta 40 naujų tarptautinių skelbimų el. formų.
- 2023 m. kovo mėn. tarptautinių ir supaprastintų pirkimų skelbimų formose: F01 (Išankstinis informacinis skelbimas), F02 (skelbimas apie pirkimą), F04 (Reguliarus orientacinis skelbimas. Komunalinės paslaugos), F05 (Skelbimas apie pirkimą. Komunalinės paslaugos), F12 (skelbimas apie projekto konkursą), F15 (Pranešimas dėl savanoriško *Ex ante* skaidrumo), F21 (Socialinės ir kitos specialiosios paslaugos. Viešosios sutartys), F22 (Socialinės ir kitos specialiosios paslaugos. Komunalinės paslaugos), F91 (Skelbimas apie supaprastintą mažos vertės pirkimą) – sukurti nauji laukai:
  - 2.1. Aplinkos apsaugos kriterijai nustatyti pagal (*galima pasirinkti vieną arba kelis variantus*):
    - Tvarkos aprašo 4.1 papunktį (minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai);
    - Tvarkos aprašo 4.2 papunktį (I tipo ekologinis ženklas);
    - Tvarkos aprašo 4.3 papunktį (aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimai);
    - Tvarkos aprašo 4.4.1 papunktį (perkamas produktas, kuris patenka į orientacinį aplinkosauginių ir aplinkai palankių prekių bei paslaugų sąrašą);

- Tvarcos aprašo 4.4.2 papunktį (perkamas inovatyvus produktas, paslauga ar procesas, darantis kuo mažesnį neigiamą poveikį aplinkai);
- Tvarcos aprašo 4.4.3 papunktį (perkama tik nematerialaus pobūdžio (intelektinė) ar kitokia paslauga, nesusijusi su materialaus objekto sukūrimu);
- Tvarcos aprašo 4.4.4 papunktį (savarankiškai nustatomi aplinkos apsaugos kriterijai).

2.2. Aplinkos apsaugos kriterijai nustatyti pirkimo dokumentų dalyje (galima pasirinkti vieną arba kelis variantus):

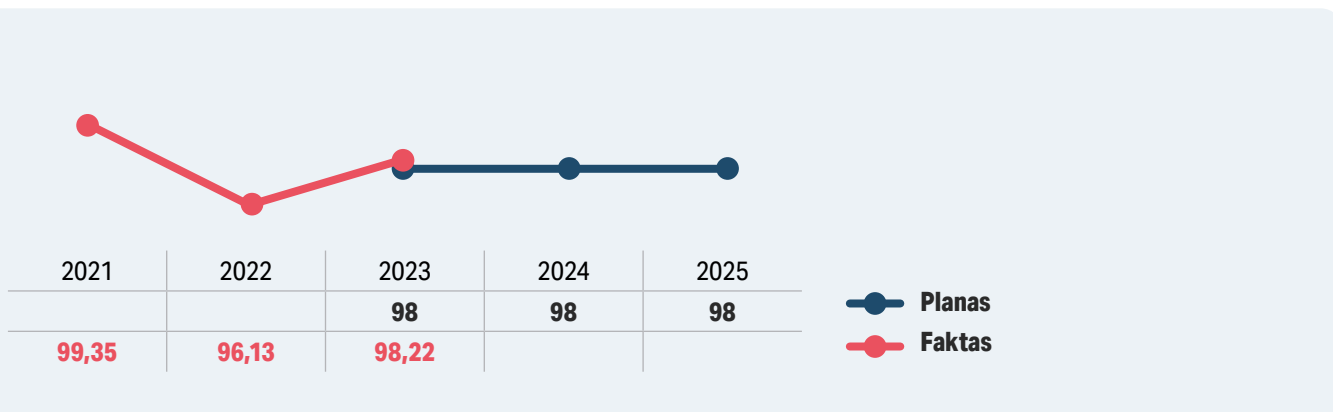
- techninėje specifikacijoje;
- tiekėjų kvalifikacijos reikalavimuose;
- tiekėjų kvalifikacinės atrankos kriterijuose;
- pasiūlymų vertinimo kriterijuose;
- sutarties vykdymo sąlygose.

3. 2023 m. lapkritį CVP IS / VPM IS sutarčių skiltyse „Sutartys, sudarytos įvykdžius tarptautinius, supaprastintus, mažos vertės pirkimus, vidaus sandorius ir pirkimus iš susijusių įmonių“ ir „Pagrindinės sutartys, sudarytos pagal preliminariąsias sutartis arba DPS pagrindu“ sukurtas naujas laukas „Ar pirkimui taikytini aplinkosaugos reikalavimai? (TAIP / NE)“. Pasirinkus NE, reikia nurodyti vieną iš priežasčių:

- sutartis sudaryta žodžiu;
- įgyvendinamas užsienyje vykdomas tarptautinių donorų lėšomis finansuojamas vystomojo bendradarbiavimo projektas;
- maisto pirkimas, atliktas vykdant krašto apsaugos gynybines užduotis ir (arba) įsipareigojimus NATO;
- iki 2021-07-01 pradėtos pirkimų procedūros;
- iki 2021-07-01 sudarytų preliminariųjų sutarčių pagrindu atliktas atnaujintas tiekėjų varžymasis;
- iki 2021-07-01 sukurtoje dinaminėje pirkimo sistemoje atliktos pirkimo procedūros;
- nuo 2021-07-01 pradėta pirkimo procedūra projekte, kuris įgyvendinamas pagal 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programą, patvirtintą Europos Komisijos (toliau – EK) 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014)6397;
- supaprastintas pirkimas ar tarptautinis [Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo](#) (toliau – VPĮ) 2 priede arba [Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo](#) (toliau – PĮ) 4 priede nurodytų socialinių ir kitų specialiųjų paslaugų pirkimas, įvykdytas neskelbiamų derybų būdu VPĮ 71 str. 1 d. 2 ir 3 p., 3 d. 2, 3 ir 4 p., 5 ir 6 d. ir (arba) PĮ 79 str. 1 d. 3 ir 4 p., 3, 5 ir 6 d. nustatytais sąlygomis, arba tarptautinis pirkimas, įvykdytas neskelbiamų derybų būdu VPĮ 71 str. 1 d. 3 p. ir (arba) PĮ 79 str. 1 d. 3 p. nustatytais sąlygomis.

Uždavinio – Užtikrinti įstatyminių reglamentavimą atitinkantį, patikimą ir stabilų informacinių sistemų veikimą – įgyvendinimo efektyvumui vertinti Strateginiame veiklos plane buvo numatytas rodiklis: CVP IS pasiekiamumas (proc. darbo valandų per metus). Rodiklio reikšmė 2023 m. buvo pasiekta ir viršyta (žr. 3 pav.).

3 pav. CVP IS pasiekiamumas (proc. darbo valandų per metus)

CVP IS MODERNIZAVIMAS, SUKURIANT NAUJĄ SISTEMĄ

Vienas iš Tarnybos 2023 m. prioritetinių darbų, kuriuo siekta užtikrinti įstatyminį reglamentavimą atitinkantį, patikimą ir stabilų informacinių sistemų veikimą – *CVP IS modernizavimas, sukuriant naują sistemą*. Tarnyba ir UAB „Novian Systems“, veikianti jungtinės veiklos sutarties pagrindu su „uStudio LLC“, vykdė 2021-05-26 pasirašytą viešojo pirkimo–pardavimo sutartį Nr. 11F-18 dėl Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos – CVP IS (SAULĖ IS) modernizavimo ir diegimo (toliau – sutartis). 2023 m. rugsėjo 2 d. fiksuotas esminis sutarties pažeidimas dėl ilgiau nei 3 mėnesius vėluojančio prieaugio, dviejų prieaugių iš eilės nesuteikimo ir SAULĖ IS nesukūrimo iki nustatyto galutinio termino. Dėl šių priežasčių sutartis 2024 m. sausio 5 d. buvo nutraukta (iki 2024-01-03 Tarnybai buvo taikytos laikinosios apsaugos priemonės dėl sutarties nutraukimo, todėl jokių su CVP IS modernizavimu susijusių veiksmų, kurie nėra reglamentuoti sutartimi, ji negalėjo imtis) ir rodikliu *CVP IS modernizavimas, sukuriant naują sistemą* nustatytas rezultatas nebuvo pasiektas.

Kadangi 2023 m. Tarnyba neturėjo aiškumo dėl teisminių ginčų baigties, ji negalėjo imtis jokių veiksmų, susijusių su CVP IS modernizavimu. Atsižvelgiant į tai, kad pirmasis pirkimas su pasirengimu ir įgyvendinimu (kuris taip ir nebuvo pabaigtas) truko ilgiau kaip penkerius metus, 2024 m. Tarnyba organizuos naują CVP IS modernizavimo įsigijimo procesą, įskaitant finansavimo gavimą ir t. t., tačiau ji sieks skaidyti į modernizavimo etapus, kad CVP IS vartotojai kuo greičiau galėtų turėti patikimą ir modernią sistemą. Prognozuojama, kad visos apimties CVP IS modernizavimas galėtų trukti nuo 3 iki 5 metų.

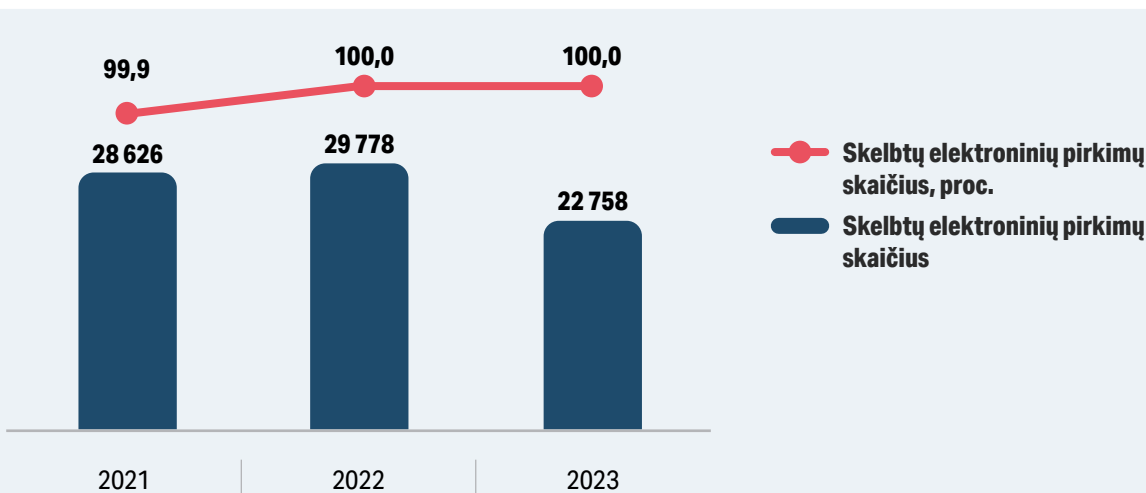
ELEKTRONINIAI PIRKIMAI

Vienas iš svarbiausių Tarnybos Strateginiame veiklos plane numatytų prioritetų buvo **Elektroninių viešųjų pirkimų efektyvumo didinimas**. Įgyvendinant šį prioritetą, buvo siekiama didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir efektyvumą, palaikant ir tobulinant CVP IS, esamą CVP IS pritaikant prie teisinio reguliavimo pokyčių, ir modernizuoti CVP IS, sukuriant naują sistemą.

2023 m. CVP IS buvo registruoti 4 673 pirkimų vykdytojai ir 22 127 Lietuvos tiekėjai, 6 228 užsienio tiekėjai ir 972 ūkio subjektai, turintys ir pirkimo vykdytojo, ir tiekėjo statusą.

Vadovaujantis viešųjų pirkimų nuostatomis, pirkimų vykdytojo ir tiekėjo bendravimas bei keitimasis informacija, įskaitant skelbimų apie pirkimą, kvietimų teikti pasiūlymą ir kitų pirkimo dokumentų, tiekėjų paraiškų, pasiūlymų, sprendinių, projekto konkursų planų ir projektų pateikimą, vyksta naudojantis CVP IS priemonėmis (toliau – elektroninis pirkimas). Šių reikalavimų gali būti nesilaikoma tik išimtiniais atvejais. 2023 m. skelbtų elektroninių pirkimų skaičius pagal įvykdytų pirkimo procedūrų skaičių (žr. 4 pav.) siekė 100 proc. visų skelbtų pirkimų. 2023 m. ženklus skelbtų elektroninių pirkimų skaičiaus mažėjimas sietinas su centralizacijos masto augimu, kai vis daugiau pirkimų vykdė centrinės perkančiosios organizacijos (toliau – CPO), taip pat su 2023 m. padidinta mažos vertės pirkimų vertės riba⁶.

4 pav. Skelbtų elektroninių pirkimų skaičiaus dalis (proc.)

⁶ Nuo 2023 m. sausio 1 d. pakeista VPĮ 4 straipsnio 3 dalyje nustatyta mažos vertės pirkimų riba – 70 000 Eur be PVM prekėms ir paslaugoms (buvo 58 000 Eur be PVM), 174 000 Eur be PVM darbams (buvo 145 000 Eur be PVM).

2 UŽDAVINYS.
DIDINTI VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ
SKAIDRUMĄ IR EFEKTYVUMĄ

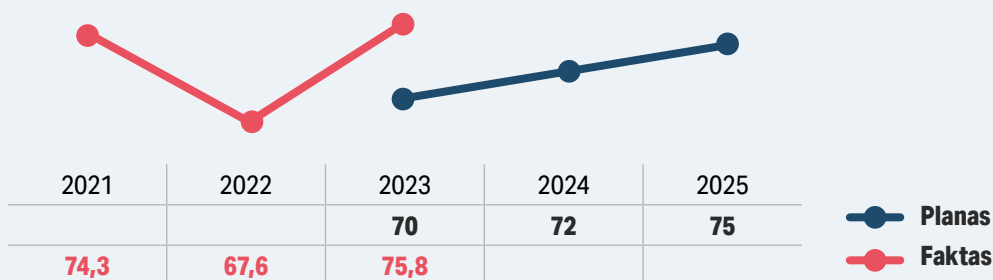
Strateginiame veiklos plane numatyto uždavinio – Didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir efektyvumą – įgyvendinimo stebėsenai buvo numatyti du poveikio rodikliai: Įvykusių pirkimų dalis nuo visų pirkimų (proc.) (žr. 5 pav.) ir Paskelbtų viešųjų pirkimų sutarčių dalis (proc.) (žr. 7 pav.).

Poveikio rodiklis. ĮVYKUSIŲ PIRKIMŲ DALIS NUO VISŲ PIRKIMŲ

Poveikio rodiklis Įvykusių pirkimų dalis nuo visų pirkimų (proc.) parodo, kokia pirkimų dalis baigėsi sėkmingai, t. y. pirkimo procedūros pasibaigė sudaryta pirkimo sutartimi, preliminarią sutartimi ar sukurta dinamine pirkimų sistema. Skaičiuojant rodiklio reikšmę, laikoma, kad pirkimas – pirkimo objekto dalis; pagal pirkimų vykdytojų CVP IS paskelbtų pirkimo procedūrų ataskaitų duomenis vertinama, kaip pasibaigė pirkimo procedūros atskirose pirkimo dalyse. Švieslentėje yra sudaryta galimybė realiuoju laiku stebėti įvykusių ir neįvykusių pirkimų skaičiaus pasiskirstymo (proc.) rodiklius, kurių detali apskaičiavimo metodika yra pateikta Tarnybos parengtame ir paskelbtame dokumente [Pirkimų vykdytojų žemėlapis – Švieslentė. Rodiklių apskaičiavimo ir vertinimo metodika](#). 2022–2023 m. įvykusių pirkimų rodiklio reikšmė paaugo net 8,2 procentinės dalies. Planuota rodiklio reikšmė 2023 m. buvo pasiekta ir viršyta – įvykusių pirkimų dalis siekė 75,8 proc. visų pirkimų (planuota 70 proc.). Daugiau kaip penktadalis (24,2 proc.) pirkimų neįvyko tiekėjams per nustatytą terminą nepateikus nė vienos paraiškos ar pasiūlymo (9,2 proc.), atmetus visas paraiškas, pasiūlymus (8,8 proc.), nutraukus pirkimo procedūras (5,8 proc.) ir dėl kitų priežasčių (0,4 proc.).

Įvykusių pirkimų rodiklio reikšmės didėjimas sietinas ne tik su 2023 m., palyginti su 2022 m., sumažėjusia metine infliacija, bet ir su aukštesne pirkimų vykdytojų kvalifikacija planuojant, rengiantis ir vykdant pirkimo procedūras. Mažesnis pirkimų, pasibaigusių nesudarius sutarties, skaičius rodo ir mažesnę administracinę naštą, racionaliau panaudotas lėšas.

5 pav. Įvykusių pirkimų dalis nuo visų pirkimų (proc.)

Duomenų šaltinis. Švieslentė, 2021–2023 m. reikšmės atnaujintos 2024-02-07.

Analizuojant įvykusių pirkimų dalies tendencijas viešųjų pirkimų sektoriuose, kuriuose 2023 m. įvyko didžioji dalis visų viešųjų pirkimų – 74,2 proc. visos tarptautinių ir supaprastintų pirkimų vertės ir 79,8 proc. pirkimų skaičiaus, nustatyta, kad įvykusių pirkimų dalis 2023 m., palyginti su 2022 m., labiausiai didėjo laboratorinės, optinės ir precizinės įrangos (išskyrus akinius) (BVPŽ 38 grupė) pirkimuose – 18,9 procentinės dalies (nuo 61,9 proc. 2022 m. iki 80,8 proc. 2023 m.); perkant baldus (įskaitant biuro baldus), dekoratyvinius patalpų objektus, buitinius prietaisus (išskyrus apšvietimo) ir valiklius (BVPŽ 39 grupė) – įvykusių pirkimų dalis išaugo 17,4 procentinės dalies (nuo 61,1 proc. 2022 m. iki 78,5 proc. 2023 m.); architektūros, statybų, inžinerijos ir inspektavimo paslaugų (BVPŽ 71 grupė) pirkimuose įvykusių pirkimų dalis didėjo 16,3 procentinės dalies (nuo 65 proc. 2022 m. iki 81,3 proc. 2023 m.).

Įvykusių pirkimų dalis augo ir statybos bei sveikatos sektoriuose (jiems Tarnyba 2023 m. skyrė savo veiklos prioritetą). Prie statybos sektoriaus priskiriami pirkimai pagal pagrindinį BVPŽ kodą iš BVPŽ 45 grupės Statybos darbai (toliau – statybos darbų pirkimai), o sveikatos sektoriaus – iš BVPŽ 33 grupės Medicinos įrangos, farmacijos ir asmens higienos produktai (toliau – medicinos įrangos ir priemonių pirkimai). Papildomai išskirtas siauresnis medicinos įrangos pirkimų sektorius. 2023 m. jis buvo vienas iš prioritetinių sektorių, kuriame Tarnyba vykdė naujai paskelbtų pirkimų prevencinę priežiūrą. Pokyčių šiame sektoriuje stebėsenai buvo atrinkti pirkimai, priskiriami pagrindiniam BVPŽ 331 grupei priklausančiam kodui, papildomai pagal

pirmuosius 5 BVPŽ kodo skaitmenis atrinkus priskirtinus medicinos įrangos pirkimams (toliau – medicinos įrangos pirkimai). Statybos darbų pirkimuose 2023 m., palyginti su 2022 m., įvykusių pirkimų skaičius didėjo 4 procentinėmis dalimis, medicinos įrangos ir priemonių pirkimuose – 5,9 procentinės dalies, o medicinos įrangos pirkimuose – 1,6 procentinės dalies.

6 pav. Švieslentė. Įvykusių pirkimų dalies pokytis (proc.) pagal viešųjų pirkimų sektorius 2023 m., palyginti su 2022 m.

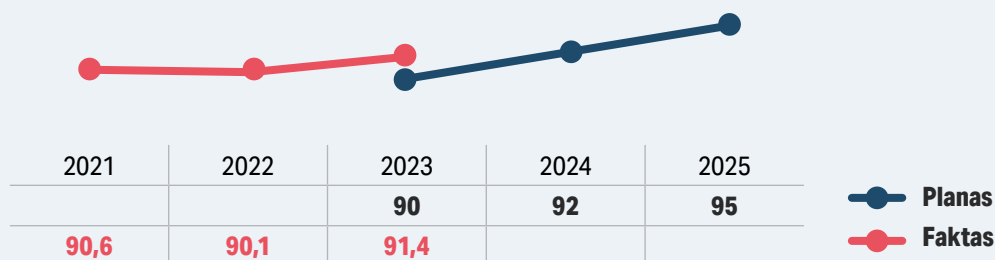

Poveikio rodiklis. PASKELBTŲ VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ SUTARČIŲ DALIS

Poveikio rodiklis *Paskelbtų viešųjų pirkimų sutarčių dalis (proc.)* parodo, kokią dalį pirkimuose sudarytų sutarčių skaičiaus per ataskaitinį laikotarpį pirkimų vykdytojai paviešina CVP IS. Didesnė rodiklio reikšmė sietina su atsakingesniu pirkimų vykdytojų požiūriu į atskaitomybę, didesniu pirkimų skaidrumu.

Tarnyba šio rodiklio skaičiavimą įdiegė [Švieslentėje](#). Rodiklis apskaičiuojamas kaip pirkimų vykdytojų CVP IS paskelbtose ataskaitose ir CPO Tarnybai pateiktose ataskaitose nurodytų sutarčių, kurias privaloma skelbti CVP IS, skaičiaus ir CVP IS paskelbtų sutarčių skaičiaus santykis (proc.) ir yra atnaujinamas realiuoju laiku. Į rodiklio reikšmę nėra įtraukiami žodžiu sudarytų sutarčių, įvykdžius mažos vertės pirkimus, duomenys. 2023 m. planuota poveikio rodiklio reikšmė buvo pasiekta ir viršyta – planuota 90 proc., pasiekta 91,4 proc.

7 pav. Paskelbtų viešųjų pirkimų sutarčių dalis (proc.)

Duomenų šaltinis: [Švieslentė](#), 2023 m. reikšmė atnaujinta 2024-02-07.

2023 m. Tarnybos darbuotojai konsultavo pirkimų vykdytojus dėl tinkamo ir laiku atliekamo sutarčių pavidalinimo. Konsultacijos buvo teikiamos ir telefonu, ir per konsultavimo platformą.

Tarnyba, siekdama efektyviau nustatyti pirkimų vykdytojus, kurie netinkamai vykdo viešųjų pirkimų reikalavimus viešinti sutartis, pasitelkė analitinius įrankius. Naudodamiesi jais, nuolat vykdė sutarčių viešinimo stebėseną pagal atskirus pirkimų vykdytojus, siuntė jiems pranešimus apie nepaviešintų ar netinkamai paviešintų sutarčių skaičių bei galimas klaidas CVP IS paskelbtose ataskaitose, kurios naudojamos kaip duomenų šaltiniai nustatant per ataskaitinius metus pirkimų vykdytojo sudarytų sutarčių skaičių, kuris turėjo būti paviešintas CVP IS. 2023 m. el. paštu buvo išsiųsta daugiau kaip 1 100 laiškų pirkimų vykdytojams, kurie, remiantis CVP IS pateiktais duomenimis, buvo nepaviešinę privalomas viešinti sutartis, ir virš 600 laiškų su raginimais pateikti metines pirkimų ataskaitas. Papildomai dėl CVP IS pateiktų duomenų tikslinimo telefonu buvo susisiekiama su daugiau kaip 50 pirkimų vykdytojais.

Nuolatinių Tarnybos atliekamų veiksmų dėl tinkamo sutarčių viešinimo rezultatas – pastaraisiais metais matomas ženkliai išaugęs pirkimų vykdytojų darbuotojų, atliekančių sutarčių viešinimą ir ataskaitų teikimą, aktyvumas bei kompetencijų lygis. Pirkimų vykdytojų organizacijose išlieka gana dažna žmogiškųjų išteklių kaita, viešųjų pirkimų reglamentavimas sudėtingas ir dažnai besikeičiantis. Šios aplinkybės lemia atvejus, kai pirkimų vykdytojai klaidingai pateikia duomenis ataskaitose, netinkamai ir ne laiku viešina sutartis. Tarnyba, siekdama pagelbėti pirkimų vykdytojams išvengti pasitaikančių klaidų, teikia ir nuolat atnaujina metodinę medžiagą, rekomendacijas, DUK. 2023 m. atnaujinta mokomoji ši medžiaga: [Kaip paviešinti žodines mažos vertės sutartis \(importuojant duomenis\)](#), [Kaip paviešinti pasirašytą sutartį ir laimėjusio tiekėjo pasiūlymą](#). Paskelbtas aktualus pranešimas [VPT informuoja apie pakeitimus Atn-1 ir Atn-3 formų ataskaitose nuo 2024 m. sausio 1 d. ir primena apie metinių Atn-3 formos ataskaitų teikimą](#).

2022 M. ŽODŽIU SUDARYTŲ SUTARČIŲ, ĮVYKDŽIUS MAŽOS VERTĖS PIRKIMUS, INFORMACIJOS VIEŠINIMO CVP IS STEBĖSENA

Pareiga pirkimų vykdytojams CVP IS skelbti informaciją apie žodžiu sudarytas sutartis, įvykdžius mažos vertės pirkimus (neatsižvelgiant į sutarties vertę ir neatsižvelgiant į tai, ar pasiūlymas buvo pateiktas žodžiu ar raštu), įsigaliojo nuo 2022 m. sausio 1 d. Šią informaciją pirkimų vykdytojai privalo paviešinti CVP IS ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų pasibaigus ketvirčiui, per kurį buvo sudarytos sutartys.

2023 m. rugpjūtį Tarnyba atliko pirminę informacijos apie 2022 m. žodžiu sudarytas sutartis, įvykdžius mažos vertės pirkimus, viešinimo CVP IS analizę (toliau – stebėseną), palygindama dviejuose duomenų šaltiniuose kaupiamus per 2022 m. žodžiu sudarytų sutarčių, įvykdžius mažos vertės pirkimus, duomenis – pirkimų vykdytojų CVP IS Sutarčių posistemės ir metinių Atn-3 formos ataskaitų duomenis. Tarnyba taip pat išanalizavo, kokią dalį šių sutarčių informacijos pirkimų vykdytojai paviešino CVP IS.

Stebėsenos rezultatai parodė, kad CVP IS nepaviešinta apie 26,8 proc. informacijos apie žodžiu sudarytas sutartis, įvykdžius mažos vertės pirkimus. Taip pat nustatyta, kad 21 proc. pirkimų vykdytojų, kuriems ši pareiga numatyta pagal VPĮ ir PĮ nuostatas, iš viso neviešino tokių sutarčių informacijos. 2023 m. rugpjūčio–rugsėjo mėn. Tarnyba, nustačiusi atvejus, kai pirkimų vykdytojai CVP IS iš dalies paviešino arba visai

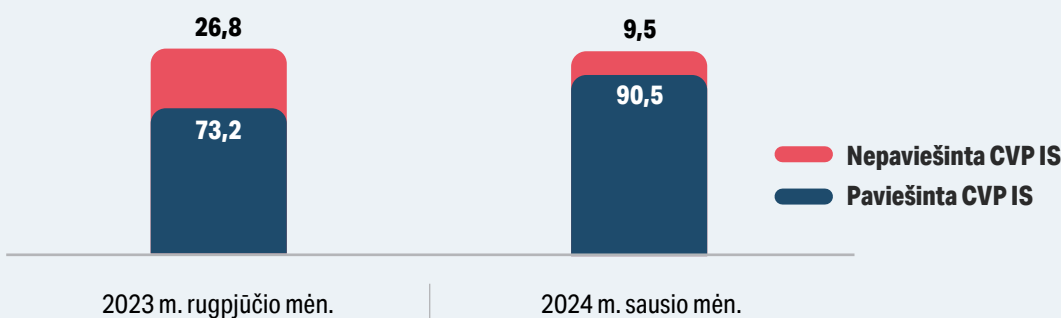
neviešino informacijos apie 2022 m. žodžiu sudarytas sutartis, kreipėsi į beveik 1 000 pirkimų vykdytojų el. laiškais, ragindama tai padaryti.

2023 m. spalį Tarnyba atnaujino ir savo tinklalapyje paskelbė [Stebėsenos rezultatus](#)⁷. Taip pat Tarnyba savo tinklalapyje paskelbė naujieną-priminimą apie atsakomybę už viešųjų pirkimų nuostatų pažeidimus, įskaitant ir pirkimų vykdytojus, nesilaikančius viešųjų pirkimų nuostatų dėl žodžiu sudarytų sutarčių, įvykdžius mažos vertės pirkimus, informacijos viešinimo CVP IS⁸.

Tarnyba, siekdama, kad visi pirkimų vykdytojai paviešintų informaciją apie žodžiu sudarytas sutartis, įvykdžius mažos vertės pirkimus, 2023 m. lapkritį kreipėsi į savivaldybių administracijas ir ministerijas dėl jų pavaldžių įstaigų CVP IS nepaviešintos informacijos.

2024 m. sausio 15 d. atnaujintos stebėsenos duomenimis, per analizuojamą laikotarpį (2023 m. rugpjūčio–2024 m. sausio mėn.) 2022 m. žodžiu sudarytų sutarčių, įvykdžius mažos vertės pirkimus, informacijos viešinimo CVP IS skaičius **padidėjo 17,3 procentinės dalies**: 2023 m. rugpjūtį rodiklio reikšmė siekė 73,2 proc., 2024 m. sausio mėn. – 90,5 proc. (žr. 8 pav.).

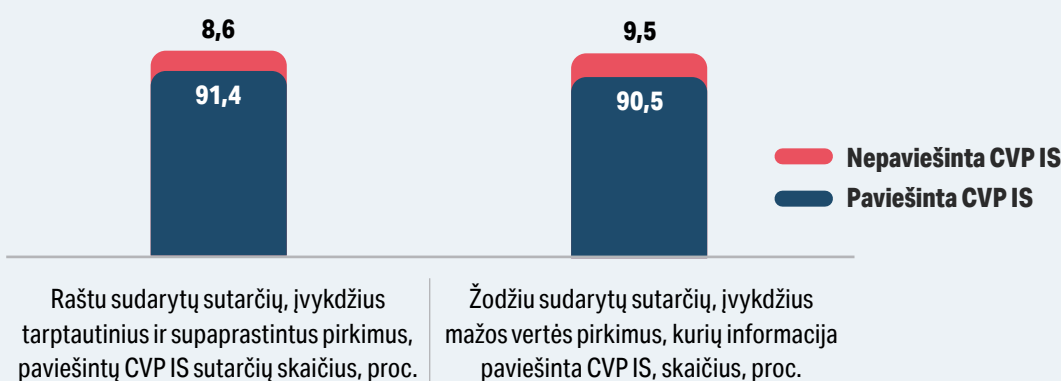
8 pav. **2022 m. žodžiu sudarytų sutarčių, įvykdžius mažos vertės pirkimus, informacijos viešinimo CVP IS rodiklio reikšmės dinamika 2023 m. rugpjūčio–2024 m. sausio mėn.**

Tarnyba 2023 m. rugpjūčio–2024 m. sausio mėn. iš pirkimų vykdytojų telefonu ir el. paštu sulaukė daugiau nei 150 užklausų, susijusių su žodžiu sudarytų sutarčių, įvykdžius mažos vertės pirkimus, viešinimo stebėsenos rezultatais.

Iki 2024 m. balandžio 1 d. Tarnyba planuoja atnaujinti ir paskelbti ne tik 2022 m., bet ir 2023 m. stebėsenos rezultatus, o 2024 m. įdiegti galimybę atlikti žodžiu sudarytų sutarčių, įvykdžius mažos vertės pirkimus, informacijos viešinimo CVP IS rodiklio skaičiavimus ir [Švieslentėje](#).

9 pav. **2022 m. žodžiu sudarytų sutarčių, įvykdžius mažos vertės pirkimus, informacijos ir raštu sudarytų sutarčių, įvykdžius tarptautinius ir supaprastintus pirkimus, viešinimas CVP IS**

Duomenų šaltiniai:

1. [Švieslentė](#), rodiklio reikšmė atnaujinta 2024-02-07.
2. [2022 m. žodžiu sudarytų sutarčių, įvykdžius mažos vertės pirkimus, informacijos viešinimo stebėsenos](#), rodiklio reikšmė atnaujinta 2024-01-15.

7 [Žodžiu sudarytų sutarčių, įvykdžius mažos vertės pirkimus, informacijos viešinimo CVP IS stebėsenos](#)

8 <https://vpt.lrv.lt/lt/naujienos/viesuju-pirkimu-tarnyba-primena-pirkimu-vykdytojams-apie-atsakomybe-uz-viesuju-pirkimu-nuostatu-pazeidimus>

PIRKIMŲ DALYVIŲ KVALIFIKACIJOS, SUSIJUSIOS SU VIEŠAISIAIS PIRKIMAIS, ĮSKAITANT DARNIUOSIUS PIRKIMUS, KĖLIMAS RENGIANČIUS MOKYMUS IR METODINES PRIEMONES

Strateginiame veiklos plane numatytam uždaviniui – Didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir efektyvumą – pasiekti viena iš Tarnybos 2023 m. numatytų priemonių – *Pirkimų dalyvių kvalifikacijos, susijusios su viešaisiais pirkimais, įskaitant darniuosius pirkimus, kėlimas rengiant mokymus ir metodines priemones*. Įgyvendinant šią priemonę, buvo siekiama kelti pirkimus vykdančių asmenų kompetencijas bei gilinti žinias, galinčias padėti efektyviau vykdyti viešuosius pirkimus, mažinti klaidų ir pažeidimų tikimybę. Žinios ir kompetencijos, reikalingos sėkmingai vykdyti viešuosius pirkimus, specialistų tobulinamos ne tik rengiant mokymus bei seminarus, bet ir suteikiant kitokias metodines priemones, pavyzdžiui, skatinant savarankišką mokymąsi – pateikiama metodinė medžiaga, literatūra ar kiti šaltiniai, plečiant specialistų akiratį – gerosios patirties pavyzdžiai. Šių priemonių rengimas, atnaujinimas ir papildymas prisidės prie sėkmingo viešųjų pirkimų specialistų atestavimo proceso.

ORGANIZUOTI MOKYMAI (RENGINIAI) IR PARENGTOS METODINĖS PRIEMONĖS

Priemonės *Pirkimų dalyvių kvalifikacijos, susijusios su viešaisiais pirkimais, įskaitant darniuosius pirkimus, kėlimas rengiant mokymus ir metodines priemones* pažangos stebėsenai buvo numatytas rezultato rodiklis: *Tarnybos renginiuose dalyvavusių asmenų skaičius*.

2023 m. Tarnyba pirkimų vykdytojų bei tiekėjų atstovams organizavo mokymus, taip pat atvirų durų formato renginius. Iš viso šiuose renginiuose (mokymuose) dalyvavo 6 832 dalyviai. Per renginius pristatytos įvairios pirkimų sistemos dalyviams tuo metu aktualios temos, tokios kaip žaliųjų ir socialiai atsakingų pirkimų vykdymas, pirkimų centralizavimas, mažos vertės pirkimų vykdymas, ekonominio naudingumo praktiniai mokymai, taip pat pirkimų vykdytojams buvo pristatomos Tarnybos sukurtų analitinių įrankių galimybės ir pan.

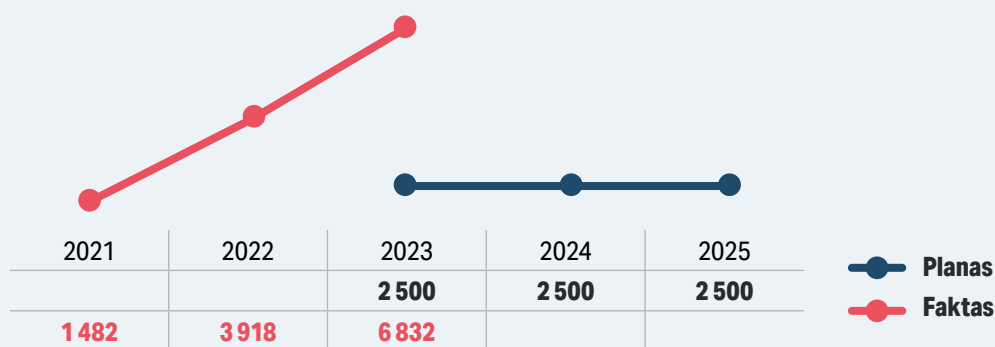
Nuotoliniai ir fiziniai žaliųjų pirkimų mokymai buvo organizuojami tiek pagal tikslines grupes, pakviečiant pačius pirkimo vykdytojus pristatyti savo gerąją žaliųjų pirkimų gerąją patirtį, tiek bendrai visiems pirkimų vykdytojams. Tikslinės grupės buvo atrenkamos atsižvelgiant į Švieslentės duomenis, orientuojantis į mažiausiai žaliųjų pirkimų vykdančius pirkimo vykdytojus bei skiriant papildomą dėmesį regionų savivaldybėms. Per žaliųjų pirkimų mokymus, kurie buvo skirti visiems pirkimų vykdytojams, buvo dalinamasi žaliųjų pirkimų praktika, kviestiniai išorės ekspertai pristatė energijos vartojimo efektyvumo reikalavimus, taikomus passtatams, transporto priemonėms ir įrangai, aplinkosauginės produktų deklaracijas, perdirbtas pakuotes, taip pat mokymų dalyviai atliko praktines užduotis.

Tarnyba, siekdama paskatinti socialiai atsakingų pirkimų vykdymą Lietuvoje, bendradarbiaudama su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei jai pavaldžiomis įstaigomis, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – EIMIN) bei Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, parengė ir viešai pristatė socialiai atsakingų pirkimų gaires, kuriose pateikiami rekomenduojami socialinių kriterijų pavyzdžiai.

Tarnyba, siekdama pasidalinti praktiniais pastebėjimais ir įžvalgomis, kaip efektyviau ir rezultatyviau vykdyti pirkimus, kaip išvengti dažniausiai daromų klaidų, 2023 m. kovo 3 d. pirkimų vykdytojus pakvietė į konferenciją „Kaip prisijaukinti sėkmę viešuosiuose pirkimuose“. Konferencijoje pranešimus aktualiomis pirkimų temomis (pirkimų valdysenos, pasiruošimo pirkimui taikant žaliuosius kriterijus, pasiektų rezultatų vertinimo ir stebėsenos, preliminarinių sutarčių ir dinaminės pirkimo sistemos taikymo, pažeidimų prevencijos ir dažniausiai daromų klaidų temomis, pirkimų sutarčių keitimo aspektais) skaitė ilgametę patirtį sukaupę tarnybos specialistai. Konferencijos tiesiogiai ir nuotoliu būdu klausėsi net apie 600 dalyvių.

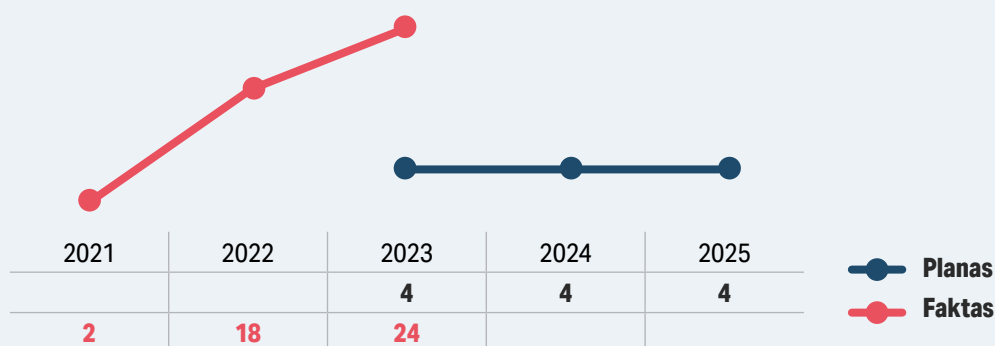
Rezultato rodiklio reikšmė viršyta: buvo planuota 2 500 dalyvių, o sulaukta 6 832 dalyvių. Tokia reikšmė, manytina, pasiekta todėl, kad Tarnyba pasirinko itin aktualias temas (darnieji pirkimai, ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo išrinkimas, pasiūlymų vertinimas ir kt.), Tarnyba dar kovo mėnesį paskelbė preliminarų renginių kalendorių, kuris pirkimų vykdytojams leido planuoti laiką ir aktyviau dalyvauti renginiuose, taip pat tai, kad renginiai buvo organizuoti ne tik gyvai, bet ir nuotoliniu būdu, klausytojų skaičius dažniausiai nebuvo ribojamas.

10 pav. Tarnybos renginiuose dalyvavusių asmenų skaičius

Kitas šios priemonės pažangos stebėsenai numatytas rezultato rodiklis: *Parengtos ir (arba) atnaujintos metodinės priemonės (skaičius)*.

11 pav. Parengtos ir (arba) atnaujintos metodinės priemonės (skaičius)

2023 m. strateginis rodiklis buvo viršytas, nes 2022 m. gruodžio 29 d. buvo priimti gana reikšmingi VPĮ, PĮ, GSPĮ ir KĮ pakeitimai, dėl kurių keitėsi Tarnybos prioritetai ir daugiau, nei planuota, dėmesio buvo skirta turimam metodinei medžiagai persvarstyti ir atnaujinti.

Tarnyba 2023 m. parengė ir (arba) atnaujino bei viešai paskelbė 24 pirkimų vykdytojams ir tiekėjams skirtas metodines priemones, tarp jų:

- [Inovatyvių viešųjų pirkimų gairės.](#)
- [Socialiai atsakingų pirkimų gairės.](#)
- [Rekomendacijos dėl minimalių aplinkos apsaugos kriterijų nustatymo pirkimo dokumentuose. Galimi atitiktį įrodantys dokumentai.](#) Šioje metodinėje priemonėje pateikiamos rekomendacijos dėl galimų atitiktį minimaliems aplinkos apsaugos kriterijams įrodančių dokumentų, nurodoma, kuriose pirkimo dokumentų dalyse galėtų būti nustatomi minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai.
- [Statybos darbų pirkimų gairės.](#)
- [Projektavimo paslaugų pirkimų gairės.](#)
- Kartu su 2023 m. ir 2024 m. viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų pakeitimais ir, atsižvelgiant į naujausią teismų praktiką, buvo persvarstytos ir atnaujintos: [Viešinimo paslaugų pirkimo gairės](#), [Etiško elgesio viešuosiuose pirkimuose gairės](#), [Komisijos sudarymo ir veiklos organizavimo gairės](#), [Kvalifikacijos reikalavimų nustatymo informacinių sistemų viešuosiuose pirkimuose gairės](#), [Pasiūlymų vertinimo gairės](#), [Konfidencialumas viešuosiuose pirkimuose](#), [Kvalifikacijos vertinimo procedūrų vadovas](#), [Tiekėjo ABC viešuosiuose pirkimuose](#).
- Tarnybos siūlomi standartiniai pirkimo dokumentai: [Atviro konkurso sąlygos](#), [Skelbiamos apklausos sąlygos](#), [Skelbiamų derybų sąlygos](#), [Dinaminės pirkimo sistemos pavyzdinės sąlygos](#), [Pašalinimo pagrindų lentelė](#).
- Įvairios kitos metodinės priemonės, susijusios su: naujų [TED formų pildymu](#), [el. aukciono vykdymu](#), [pirkimų verčių skaičiavimu](#).

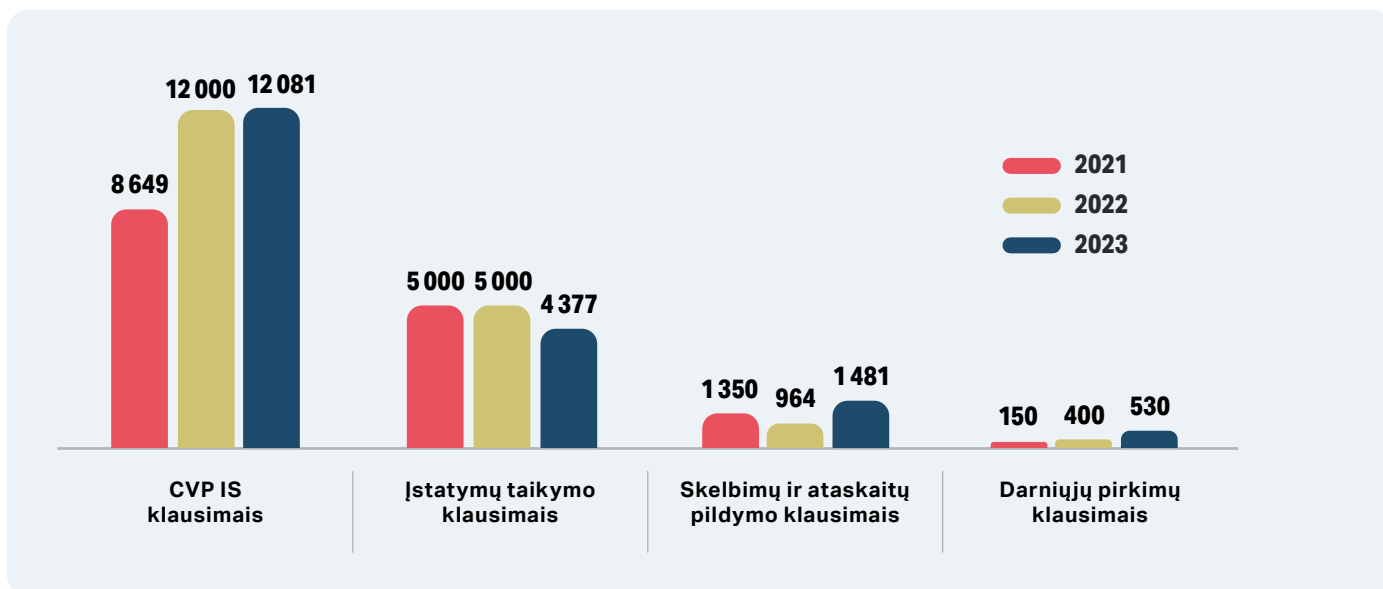
9. Įvairūs mokomojo pobūdžio pranešimai. Pvz., [Dėl tiekėjų įtraukimo į Nepatikimų tiekėjų ir Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašus ir išbraukimą iš šių sąrašų ir kt.](#)

Darniesiems pirkimams sėkmingai įvykdyti būtinos žinios bei kompetencijos buvo keliamos ne tik rengiant metodines priemones, bet ir daug dėmesio skiriant viešinimo ir informacijos sklaidai įvairiomis komunikacinėmis priemonėmis:

- sukurtas tinklalaidžių ciklas „Žalieji pokalbiai“ (įgyvendinant LIFE programos integruotąjį projektą „Energinis efektyvumo didinimas Lietuvoje“ (Nr. LIFE20 IPC/LT/000002), kurį iš dalies finansuoja ES ir Lietuvos Respublika). Tinklalaidėse pirkimų specialistai ir skirtingų sričių ekspertai diskutuoja apie žaliųjų viešųjų pirkimų reikšmę ir procesus. „Žaliųjų pokalbių“ tinklalaidėse skatinamas visuomenės sąmoningumas, gausinamos specialistų žinios, kaip pirkti žaliai, laikantis žiedinės ekonomikos ir draugiškų aplinkai principų. Tinklalaidę sudaro 6 epizodai, kurių klausytis galima [Spotify](#) platformoje arba Tarybos „YouTube“ kanale;
- paskelbti įvairūs informaciniai pranešimai dėl minimalių aplinkos apsaugos kriterijų taikymo pastatų bei kelių projektavimo paslaugų ir jų statybos darbų, maisto produktų, tekstilės gaminių žalesiems pirkimams, dalintasi kitų pirkimo vykdytojų žaliųjų pirkimų gerąja patirtimi. Ne rečiau nei kartą per ketvirtį leidžiamas žaliųjų pirkimų naujienlaiškis, informuojant apie žaliųjų pirkimų aktualijas. Konsultavimo platformos [klausk.vpt.lt](#) žaliųjų pirkimų DUK skiltis sugrupuota į 13 kategorijų, kad pirkimų dalyviams būtų patogiau ir paprasčiau rasti informaciją, taip pat ji papildyta 22 atsakymais į užduodamus klausimus;
- pagal pirkimų skelbimų duomenis sukurtas naujas [žaliųjų pirkimų stebėsenos įrankis](#). Pagrindinis įrankio tikslas – žaliųjų pirkimų praktinių pavyzdžių paieška. Įrankis yra interaktyvi priemonė, kurioje pateikiama informacija pagal pirkimų vykdytojų pirkimų skelbimuose pateiktus duomenis apie tarptautiniuose ir supaprastintuose (įskaitant ir mažos vertės) pirkimuose keliamus aplinkosauginius reikalavimus.

2023 m. atsakyta į daugiau kaip 18 469 užklausas, iš kurių teisės aktų taikymo klausimais – daugiau kaip 4 377 užklausos, CVP IS naudojimo klausimais – daugiau kaip 12 081, skelbimų ir ataskaitų pildymo klausimais – 1 481, darniųjų pirkimų klausimais – apie 530 užklausų (žr. 12 pav.).

12 pav. Tarybos suteiktos konsultacijos

Pirkimų vykdytojai bei tiekėjai įvertino 3 130 Tarybos elektroniniu paštu suteiktų konsultacijų; visų Tarybos teiktų konsultacijų vidutinis įvertinimo balas – 9,52 (iš 10 galimų). Planuotas 2023 m. veiklos efektyvumo rodiklis (9,5 balo) buvo pasiektas.

TIEKĖJŲ PRITRAUKIMO Į VIEŠUOSIUS PIRKIMUS SKATINIMO PROJEKTAS

Siekdama didinti skaidrumą ir efektyvumą, o kartu ir konkurenciją viešuosiuose pirkimuose, Tarnyba 2023 m. vykdė Tiekėjų pritraukimo į viešuosius pirkimus skatinimo projektą, kurio metu pasirinktomis priemonėmis – mokymais, konsultacijomis, informaciniais vaizdo įrašais, tiesiogine komunikacija – ūkio subjektai buvo skatinami ir mokomi prisiregistruoti CVP IS ir tapti tiekėjais.

Tarnybos administruojamos CVP IS duomenimis, pastaraisiais metais pastebimas registruotų naujų tiekėjų skaičiaus mažėjimas. Dalis tiekėjų (ypač labai mažos įmonės, socialinis verslas) nedalyvauja viešuosiuose pirkimuose dėl žinių ir gebėjimų trūkumo. Nuspręsta, jog tiekėjai turėtų būti sistemingai mokomi, jiems turėtų būti formuojamos verslo augimo ir kitos paskatos, kad galėtų patekti į konkurencingas viešųjų pirkimų požiūriu rinkas.

Vykdydama projektą, Tarnyba įsigijo duomenų analizės įrankį, leidžiantį nustatyti sritis, kuriose viešųjų pirkimų konkurencija gali būti didinama, ir identifikuoti tiekėjus, galinčius pasiūlyti savo paslaugas, darbus ir prekes viešajam sektoriui. Minėtu įrankiu galėjome atrinkti du prioritetinius sektorius ir atlikti giluminę jų analizę, taip pat ir bendrą rinkos analizę, siekiant išsiaiškinti, kodėl verslo subjektai nedalyvauja viešuosiuose pirkimuose, kas paskatintų tai daryti, kokie yra tiekėjų lūkesčiai. Įsigiję naujienlaiškio siuntimo įrankį, šiemet galėjome pasiekti nemažą dalį potencialių tiekėjų auditorijos. Per 4 mėnesius (rugsėjo–gruodžio) išsiųsti 6 naujienlaiškiai, vidutiniškai apie 80 tūkst. adresatų gavo šią informaciją, o įsitraukimo procentas siekia 40 proc. visų adresatų. Daugiausia siūsta parengta informacinė ir metodinė vaizdo medžiaga, kuria tiekėjai buvo skatinami dalyvauti pirkimuose, suteikiama teorinių ir praktinių žinių sėkmingam įsitraukimui į pirkimų procesą užtikrinti. Informacija orientuota į smulkųjį ir vidutinį verslą.

MOKOMOJI MEDŽIAGA, RENGINIAI

Parengti 2 mokomieji vaizdo įrašai:

- [Tiekėjams apie CVP IS](#) (1 087 peržiūros);
- [Apie viešuosius pirkimus paprastai](#) (524 peržiūros).

Taip pat parengtas vienas reportažinis vaizdo įrašas [Kodėl verta prisiregistruoti CVP IS ir tapti tiekėju?](#) (353 peržiūros). Jame geraisiais pavyzdžiais dalijasi viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančių įmonių vadovai, prisiregistruoti CVP IS skatina Smulkiojo ir vidutinio verslo (toliau – SVV) tarybos pirmininkė Dalia Matukienė.

Gyvai organizuoti 4 renginiai: Telšių, Rokiškio, Kėdainių ir Alytaus savivaldybėse. Per renginius, kuriuose buvo siekiama pritraukti viešuosiuose pirkimuose nedalyvaujančius verslo subjektus, ypač SVV ir socialinio verslo, vyko mokymai su individualiomis konsultacijomis. Gruodžio mėnesį apie papildomus nuotolinius renginius per naujienlaiškių siuntimo sistemą pranešta socialiniam verslui, komunikuota socialiniuose tinkluose. Po mokymų ir asmeninių verslo subjektams suteiktų konsultacijų nuotoliu CVP IS prisiregistravo 70 tiekėjų.

Iš viso per 2023 m. laikotarpį nuo sausio 1 iki gruodžio 31 d. (įskaitytinai) pritraukti 3 577 nauji tiekėjai. Projekto veiklos leido suprasti gilesnes priežastis, kodėl kai kurie verslo subjektai nedalyvauja viešuosiuose pirkimuose, o gauti atsakymai leis Tarnybai ateityje atitinkamai planuoti veiklas, kuriomis būtų siekiama padidinti verslo subjektų pasitikėjimą viešaisiais pirkimais, didinti skaidrumą ir konkurencingumą.

VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ SPECIALISTŲ ATESTAVIMAS

Įgyvendinant uždavinį – Didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir efektyvumą – daug dėmesio buvo skirta viešųjų pirkimų specialistų atestavimui. Nuo 2023 m. sausio 1 d. įsigaliojo VPĮ ir PĮ reikalavimas, kad pirkimų komisijoje turi būti bent vienas asmuo, turintis pirkimų specialisto pažymėjimą. Nors pirkimų specialistų atestavimas prasidėjo dar 2022 m., atestavimo tvarka yra nuolat tobulinama: 2023 m. buvo atnaujintas [Pirkimų specialisto žinių patikrinimo atlikimo tvarkos aprašas](#), į pirkimų specialistų žinių patikrinimo reikalavimus įtrauktos temos, susijusios su sąžiningumo viešuosiuose pirkimuose užtikrinimu, atitinkamais klausimais papildytas klausimų bankas.

Taip pat buvo atnaujinta pati virtualios atestacijos sistema (toliau – VAS), kurioje, atsižvelgiant į vartotojų pastabas, patobulintos ir tam tikros navigavimo funkcijos, pranešimai vartotojams, kad sistema būtų kuo labiau draugiška vartotojui. Pasitelkiant šiuolaikines technologijas, buvo sukurta galimybė pirkimų specialistų pažymėjimų galiojimą patikrinti nuskaitant QR kodą, esantį ant pirkimų specialisto pažymėjimo. Siekiant patogumo, vartotojui ir toliau buvo sudaryta galimybė atestavimo egzaminą laikyti Tarnybos patalpose.

Dėl besikeičiančio reglamentavimo buvo iš naujo apsvarstyti atestavimo klausimai; per 2023 m. sistema papildyta daugiau kaip 900 vnt. naujų klausimų.

STATISTIKA

Nuo sistemos veikimo pradžios iki šios dienos (2024-01-31) VAS egzaminą iš viso laikė 1 424 asmenys.

Nuo sistemos veikimo pradžios iki 2023-12-31 VAS egzaminą laikė 1 401 asmuo.

Nuo sistemos veikimo pradžios iki 2023-12-31 egzaminą išlaikė ir galiojančius pažymėjimus turi 928 asmenys.

Nuo 2023-01-01 iki 2023-12-31 VAS egzaminą laikė 447 asmenys.

Nuo 2023-01-01 iki 2023-12-31 VAS egzaminą išlaikė ir galiojančius pažymėjimus turi 394 asmenys.

TEISĖKŪRA

Priemonės *Viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų tobulinimas* įgyvendinimui įvertinti buvo numatytas rezultato rodiklis: *Tarnybos pateiktų siūlymų atsakingoms ministerijoms dėl viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo skaičius (vnt.).*

Tarnyba 2023 m. atsakingoms ministerijoms pateikė šiuos siūlymus dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo:

1. atsižvelgdama į nustatytą žaliųjų pirkimų tikslą – kad nuo 2023 m. ne mažiau kaip 100 proc. visų pirkimų, skaičiuojant pagal vertę, būtų atlikti taikant žaliųjų pirkimų reikalavimus, – Tarnyba teikė siūlymus Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai dėl žaliųjų pirkimų sistemos efektyvinimo. Pateikti siūlymai dėl aiškesnio žaliųjų pirkimų teisinio reguliavimo, papildomų produktų grupių, kurioms galėtų būti taikomi minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai, ir didesnio skatinimo naudoti medžiagas, turinčias aplinkosaugines produktų deklaracijas. Atsakydama į didžiąją dalį pateiktų siūlymų, Aplinkos ministerija informavo, kad į juos bus atsižvelgta tikslinant Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymą Nr. D1-508 „Dėl Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdant žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašo patvirtinimo“;
2. atsižvelgdama į projekto konkurso vykdymo praktikoje pasitaikančias situacijas bei besikeičiančias VPĮ ir PĮ nuostatas, taip pat į tai, kad Projekto konkurso organizavimo taisyklės, patvirtintos 2017 m. rugpjūčio 22 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-671 „Dėl Projekto konkurso organizavimo taisyklių patvirtinimo“, pastarąjį sykį buvo atnaujintos 2021 m. spalio mėnesį, Tarnyba Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai teikė konkrečius siūlymus ir pastabas dėl minėtų taisyklių atnaujinimo;
3. dėl techninių priešasčių ir siekdama mažinti administracinę našta, Tarnyba EIMIN teikė siūlymus dėl Tarnybos funkcijų, susijusių su tarptautinės vertės pirkimų skelbimais;
4. analizuodama informaciją apie pirkimus ir sudarytas sutartis, taip pat atsižvelgdama į viešųjų pirkimų vykdymo tendencijas, Tarnyba pateikė pastabas, siūlydama persvarstyti VPĮ ir PĮ nuostatas, susijusias su siektinų rodiklių reikšmių nustatymu: dėl VPĮ 23 str. 2 d. nuostatos siekti 2 proc. rezervuotų pirkimų vertės ne tik supaprastintuose savarankiškai pirkimų vykdytojų vykdomuose pirkimuose, bet ir pirkimuose per CPO; dėl VPĮ 55 str. 2 d. ir PĮ 64 str. 2 d. nuostatų dėl pirkimų, kuriuose ekonomiškai naudingiausias pasiūlymas išrenkamas ne vien tik pagal kainą, siektinų rodiklio reikšmių suvienodinimo ir kt.

Planuota 2023 m. rodiklio reikšmė (2) buvo pasiekta ir viršyta – atsakingoms ministerijoms pateikti 5 siūlymai dėl viešųjų dėl viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo.

KONKURENCINGUMO SKATINIMO IR EKONOMINIO NAUDINGUMO VERTINIMO KRITERIJAUŠ TAIKYMO VIEŠUOSIUOSE PIRKIMUOSE STEBĖSENOS REZULTATAI

Strateginiame veiklos plane numatytas vienas iš prioritetų – *Konkurencingumo skatinimas ir ekonominio naudingumo vertinimo kriterijaus taikymo viešuosiuose pirkimuose didinimas*. Įgyvendinama šį prioritetą, Tarnyba stiprina viešųjų pirkimų dalyvių kompetencijas rengdama mokymus, metodines priemones, informacijos sklaidai pasitelkdama įvairias komunikacines priemones, tobulino analitinius įrankius, skirtus patogesnei, efektyvesnei viešųjų pirkimų stebėsenai ir analizei. Įgyvendinama prioritetą, Tarnyba siekė kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų kriterijų (toliau – kokybės kriterijai) vertinimo pagrindu vykdomų pirkimų skaičiaus augimo, taip pat pirkimų, kuriuose dalyvauja daugiau nei vienas tiekėjas, skaičiaus didėjimo. Siekdama skatinti konkurencingumą ir kokybės kriterijaus taikymą viešuosiuose pirkimuose, Tarnyba 2023 m. savo veiklos prioritetu laikė statybos ir sveikatos sektorius, kuriuose išleidžiama daugiausia valstybės viešųjų finansų ir kuriuos vykdant pirkimo vykdytojų kompetencijos bei žinios turi būti pakankamos, kad būtų užtikrintas viešųjų pirkimų principų laikymasis ir pirkimams skirtos lėšos būtų racionaliai naudojamos.

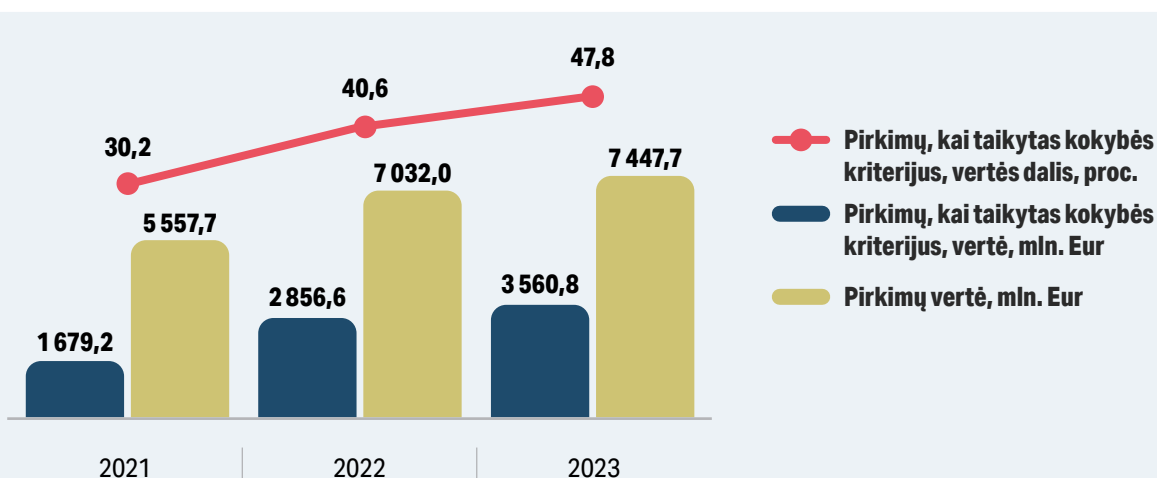
PIRKIMŲ, KAI TAIKYTAS KOKYBĖS KRITERIJUS, STEBĖSENA

Nuo 2021 m. Tarnyba [Švieslentėje](#) yra įgyvendinusi galimybę realiuoju laiku stebėti pirkimų, kai taikomas kokybės kriterijus, dalies nuo visų pirkimų (proc.) rodiklius pagal vertę ir skaičių. Detali rodiklių apskaičiavimo metodika yra paskelbta Tarnybos tinklalapyje: [Pirkimų vykdytojų žemėlapis – Švieslentė. Rodiklių apskaičiavimo ir vertinimo metodika](#).

Švieslentėje pirkimų, kai buvo taikytas kokybės kriterijus, dalies nuo visų pirkimų (proc.) rodiklio pagal vertę reikšmė pateikiama tiek bendra, tiek atskirai pagal VPĮ (toliau – klasikinio sektoriaus pirkimai) ir PĮ (toliau – komunalinio sektoriaus pirkimai) nuostatas, nes klasikinio ir komunalinio sektoriaus pirkimams galioja skirtingos siektinos rodiklio reikšmės nuostatos. Vadovaujantis VPĮ 55 str. 2 d. nuostatomis, klasikinio sektoriaus perkančiųjų organizacijų pirkimų, kai buvo taikytas kokybės kriterijus, vertė turi sudaryti ne mažiau nei 50 proc. bendros perkančiosios organizacijos pirkimų vertės. Komunalinio sektoriaus perkančiųjų subjektų pirkimų, kai buvo taikytas kokybės kriterijus, vertė, vadovaujantis PĮ 64 str. 2 d. nuostatomis, turi sudaryti ne mažiau nei 30 proc. bendros perkančiojo subjekto pirkimų vertės.

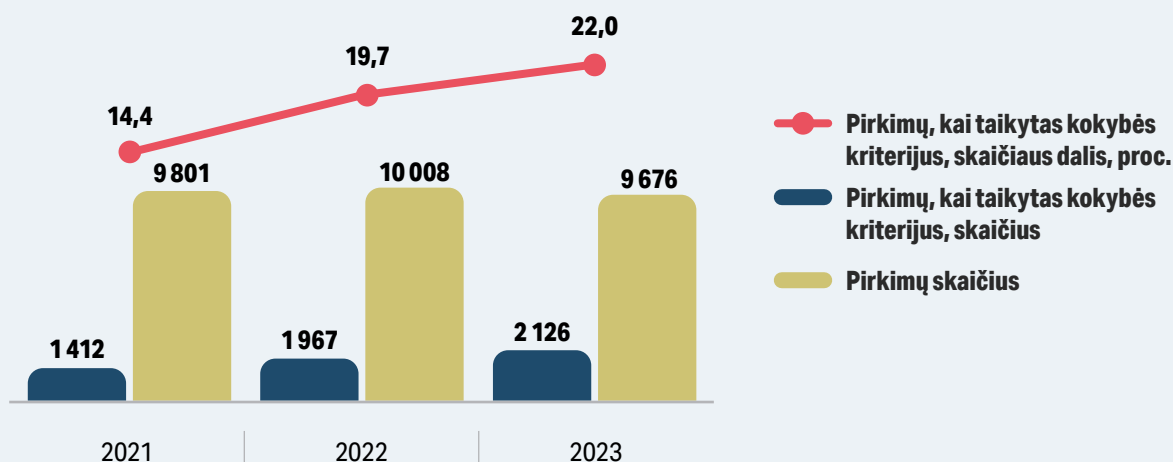
Švieslentės duomenimis, pirkimų vykdytojai 2023 m. kokybės kriterijų pirkimuose taikė dažniau, palyginti su 2021–2022 m.: rodiklio reikšmė pagal vertę 2021–2023 m. laikotarpiu didėjo nuo 30,2 iki 47,8 proc. (žr. 13 pav.), pagal skaičių – nuo 14,4 iki 22,0 proc. (žr. 14 pav.).

13 pav. Pirkimų, kai taikytas kokybės kriterijus, vertė

Duomenų šaltinis: [Švieslentė](#), 2023 m. reikšmės atnaujintos 2024-02-07.

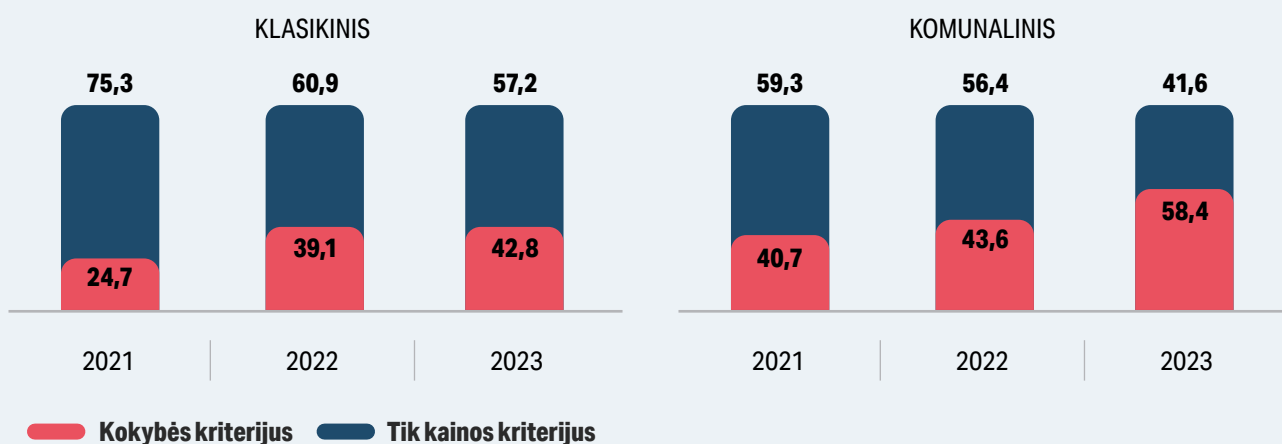
14 pav. Pirkimų, kai taikytas kokybės kriterijus, skaičius

Duomenų šaltinis: Švieslentė, 2023 m. reikšmės atnaujintos 2024-02-07.

Atskirai analizuodami 2021–2023 m. pasiektas pirkimų, kai taikytas kokybės kriterijus, rodiklių pagal vertę reikšmes klasikinio ir komunalinio sektoriaus pirkimuose, matome, kad klasikinio sektoriaus pirkimuose rodiklio reikšmė 2021–2023 m. augo nuo 24,7 proc. iki 42,8 proc., tačiau siektina reikšmė – 50 proc. pagal vertę – 2023 m. nebuvo pasiekta. Komunalinio sektoriaus pirkimuose rodiklio reikšmė 2021–2023 m. didėjo nuo 40,7 proc. iki 58,4 proc.; taigi siektina reikšmė – 30 proc. pagal vertę – buvo pasiekta ir gerokai viršyta (žr. 15 pav.).

15 pav. Klasikinio ir komunalinio sektoriaus pirkimų, kai taikytas kokybės kriterijus, vertė (proc.)

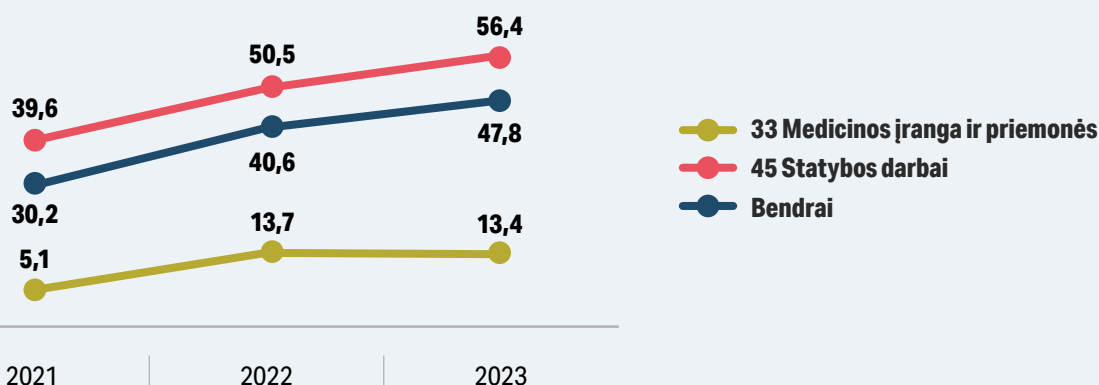

Duomenų šaltinis: Švieslentė, 2023 m. reikšmės atnaujintos 2024-02-07.

Kokybės kriterijaus taikymo pirkimuose 2023 m. pokytis, palyginti su praėjusiais laikotarpiais, buvo įvertintas ir Tarnybos 2023 m. nustatytuose prioritetiniuose – statybos ir sveikatos – sektoriuose.

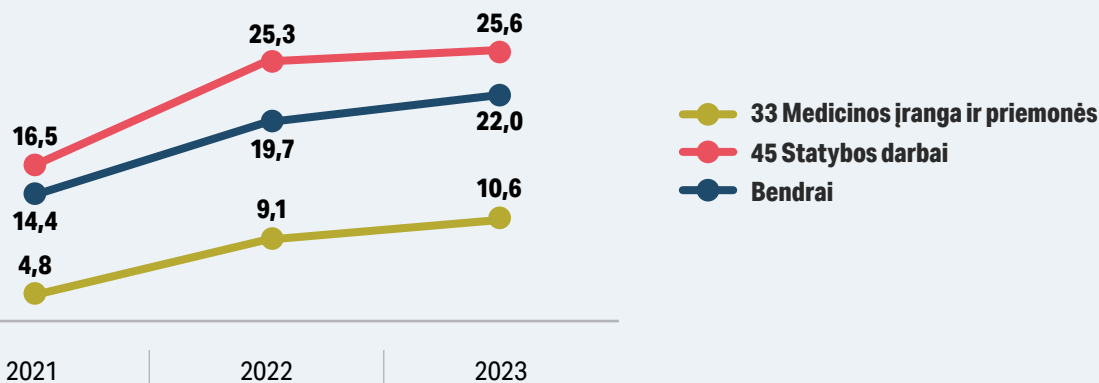
Nustatyta, kad 2023 m., palyginti su 2022 m., statybos darbų pirkimų, kuriuose buvo taikytas kokybės kriterijus, vertės dalis didėjo 5,9 procentinės dalies (nuo 50,5 iki 56,4 proc.) (žr. 16 pav.), o pagal pirkimų skaičių kokybės kriterijaus taikymo dažnumas 2022–2023 m. augo nežymiai – nuo 25,3 iki 25,6 proc. (žr. 17 pav.). Medicinos įrangos ir priemonių pirkimuose, priešingai nei statybos darbų pirkimuose, rodiklio reikšmė pagal vertę išliko beveik nepakitusi: 2022 m. siekė 13,7 proc., 2023 m. – 13,4 proc. (žr. 16 pav.), o pagal pirkimų skaičių kokybės kriterijaus taikymo dažnumas didėjo 1,5 procentinės dalies (nuo 9,1 iki 10,6 proc.).

16 pav. Pirkimų, kai taikytas kokybės kriterijus, vertė medicinos įrangos ir priemonių, statybos darbų pirkimuose ir bendrai visuose pirkimuose (proc.)

Duomenų šaltinis: [Švieslentė](#), 2023 m. reikšmės atnaujintos 2024-02-07.

17 pav. Pirkimų, kai taikytas kokybės kriterijus, skaičius medicinos įrangos ir priemonių, statybos darbų pirkimuose ir bendrai visuose pirkimuose (proc.)

Duomenų šaltinis: [Švieslentė](#), 2023 m. reikšmės atnaujintos 2024-02-07.

KONKURENCINGUMO RODIKLIŲ STEBĖSENA

Pirkimų konkurencingumo stebėsenai Tarnyba „Vieno tiekėjo“ [pirkimų stebėsenos ataskaitoje](#) ir [Švieslentėje](#) automatizavo rodiklį – „vieno tiekėjo“ pirkimų dalis ir vidutinis pasiūlymų skaičius pirkime – skaičiavimą. Šie rodikliai atnaujinami realiuoju laiku pagal pirkimų vykdytojų CVP IS paskelbtų pirkimo procedūrų ataskaitų ir CPO Tarnybai pateiktų ataskaitų apie centralizuotai atliktus pirkimus duomenis ir leidžia stebėti, analizuoti ne tik bendras pirkimų konkurencingumo tendencijas, bet ir pirkimus pagal atskirus viešųjų pirkimų sektorius, pirkimų vykdytojus, pirkimų vertes ir kt.

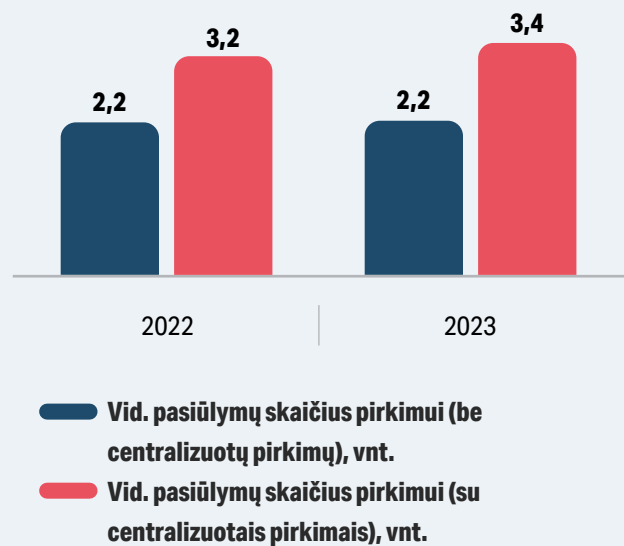
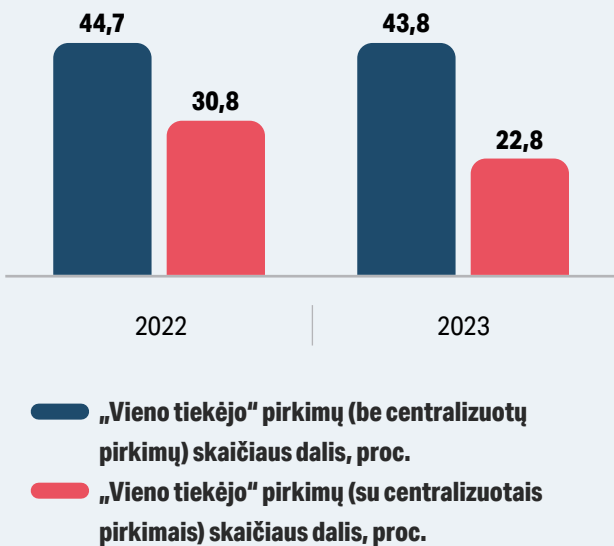
2023 m. Tarnyba tęsė „vieno tiekėjo“ savarankiškai (necentralizuotai) vykdomų pirkimų stebėseną „Vieno tiekėjo“ [pirkimų stebėsenos ataskaitoje](#), [Švieslentėje](#) ir pristatė naują rodiklį – „Vieno tiekėjo“ pirkimų (su centralizuotais pirkimais) skaičiaus dalis, proc., sudarantį galimybę vertinti pirkimų konkurencingumą ne tik savarankiškai (necentralizuotai) vykdytuose pirkimuose, bet kartu įvertinant ir centralizuotai atliktus pirkimus. Taip pat šie abu analitiniai įrankiai papildyti naujais rodikliais, leidžiančiais analizuoti vidutinį pasiūlymų skaičių savarankiškai (necentralizuotai) vykdytuose ir visuose pirkimuose, įskaitant atliktus centralizuotai. Lyginant šių rodiklių reikšmes, galima efektyviai vertinti centralizacijos įtakos tendencijas pirkimų konkurencingumui įvairiais pjuviais.

Nustatyta, kad 2023 m. „vieno tiekėjo“ rodiklių reikšmės pirkimus vykdant savarankiškai ir kartu įskaitant centralizuotus pirkimus, analitinių priemonių duomenimis, skiriasi dvigubai: savarankiškai vykdytuose pirkimuose siekė 43,8 proc. pirkimų skaičiaus, o pirkimuose, įskaitant centralizuotus pirkimus – 22,8 proc.

(žr. 18 pav.). Vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimuose, įskaitant centralizuotus pirkimus, 2023 m. siekė 3,4 pasiūlymo, o pirkimų vykdytojams pirkimus vykdant tik savarankiškai (be centralizuotų pirkimų) – apie 2,2 pasiūlymo (žr. 19 pav.).

18 pav. „Vieno tiekėjo“ pirkimų (su / be centralizuotų pirkimų) skaičiaus dalis (proc.)

19 pav. Vidutinis pirkimui (su / be centralizuotų pirkimų) tenkantis pasiūlymų skaičius (vnt.)

Duomenų šaltinis. „Vieno tiekėjo“ pirkimų stebėsenos ataskaita, 2022–2023 m. reikšmės atnaujintos 2024-02-07.

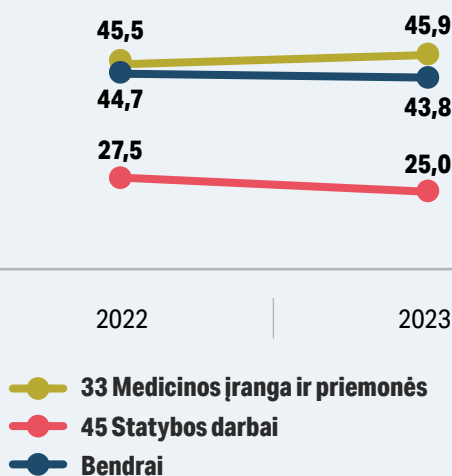
„Vieno tiekėjo“ pirkimų (su centralizuotais pirkimais) skaičiaus dalies rodiklis 2023 m., palyginti su 2022 m., mažėjo 8 procentinėmis dalimis (žr. 18 pav.). Reikšmingą įtaką teigiamam pokyčiui turėjo VšĮ CPO LT vykdytų pirkimų konkurencingumo didėjimas – „vieno tiekėjo“ pirkimų skaičiaus dalis VšĮ CPO LT vykdytuose pirkimuose 2022–2023 m. sumažėjo 9,8 proc. – keitėsi nuo 22,7 iki 12,9 proc. O „vieno tiekėjo“ pirkimų (be centralizuotų pirkimų) rodiklis 2023 m., palyginti su 2022 m., mažėjo nežymiai – 0,9 procentinės dalies, nuo 44,7 iki 43,8 proc.

2023 m. vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimuose, įskaitant centralizuotus pirkimus, 2022–2023 m. nežymiai augo – nuo 3,2 iki 3,4 pasiūlymo, o vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimus vykdant tik savarankiškai (be centralizuotų pirkimų) 2023 m., palyginti su 2022 m., išliko nepakitęs ir siekė 2,2 pasiūlymo (žr. 19 pav.).

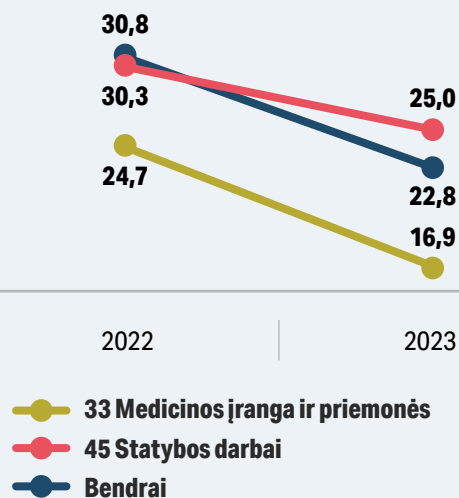
Analizuojant konkurencingumo rodiklių tendencijas Tarnybos 2023 m. prioritetiniuose statybos ir sveikatos sektoriuose (be centralizuotų pirkimų), nustatyta, kad statybos darbų pirkimuose „vieno tiekėjo“ pirkimų dalis mažėjo 2,5 procentinės dalies, t. y. keitėsi nuo 27,5 iki 25 proc., o medicinos įrangos ir priemonių pirkimų, kuriuose nebuvo tiekėjų konkurencijos, dalis 2022–2023 m. išliko beveik tokia pat – keitėsi nuo 45,5 iki 45,9 proc. (žr. 20 pav.). Tuo tarpu medicinos įrangos pirkimuose „vieno tiekėjo“ pirkimų dalis mažėjo 1,4 procentinėmis dalimis – nuo 51,7 proc. 2022 m. iki 50,3 proc.

Analizuojant „vieno tiekėjo“ pirkimus (su centralizuotais pirkimais), statybos darbų pirkimuose 2023 m. pastebimas ženklus tokių pirkimų mažėjimas (2022 m. – 30,3 proc., 2023 m. – 25 proc.). Medicinos įrangos ir priemonių pirkimuose rodiklio reikšmė taip pat ryškiai mažėjo – nuo 24,7 proc. 2022 m. iki 16,9 proc. 2023 m. (žr. 21 pav.). Medicinos įrangos pirkimų, įskaitant centralizuotus pirkimus, rodiklio reikšmė 2022–2023 m. didėjo nuo 48,5 iki 51,6 proc. 2023 m. rodiklio reikšmei didelę įtaką darė pirkimai per VšĮ CPO LT – „vieno tiekėjo“ rodiklis medicinos įrangos pirkimuose per VšĮ CPO LT (įskaitant el. katalogo ir kitus pirkimus) 2022–2023 m. augo daugiau nei dvigubai – 30,5 proc. dalių, nuo 25 proc. iki 52,7 proc. Didžiausia „vieno tiekėjo“ pirkimų dalis tarp VšĮ CPO LT vykdytų pirkimų, įsigyjant medicinos įrangą (BVPŽ kodas 33100000-1), širdies stimuliavimo prietaisus (BVPŽ kodas 33182200-1) – atitinkamai „vieno tiekėjo“ pirkimų skaičiaus dalis 2023 m. šių objektų pirkimuose siekė 55,9 proc. ir 55,3 proc.

20 pav. „Vieno tiekėjo“ pirkimų (be centralizuotų pirkimų) skaičiaus dalis (proc.)

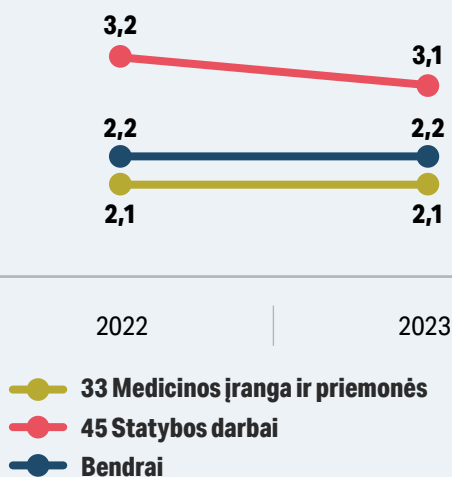
21 pav. „Vieno tiekėjo“ pirkimų (su centralizuotais pirkimais) skaičiaus dalis (proc.)

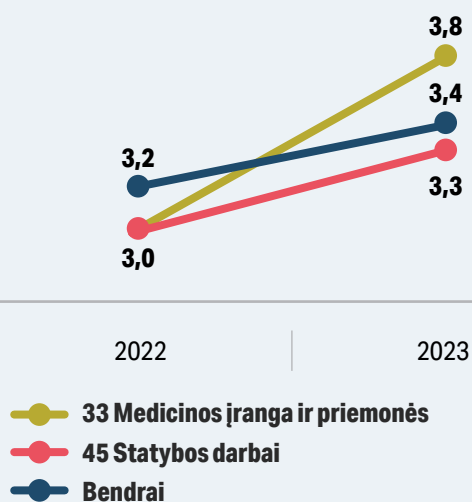
Duomenų šaltinis. „Vieno tiekėjo“ pirkimų stebėsenos ataskaita, 2022–2023 m. reikšmės atnaujintos 2024-02-07.

Vidutinis pirkimui tenkantis pasiūlymų skaičius savarankiškai vykdytuose statybos darbų pirkimuose (be centralizuotų pirkimų) 2022–2023 m. keitėsi nuo 3,2 iki 3,1 pasiūlymo, medicinos įrangos ir priemonių pirkimuose išliko toks pat – 2,1 (žr. 22 pav.). Statybos darbų pirkimuose (skaičiuojant su centralizuotais pirkimais) vidutinis pasiūlymų skaičius 2022–2023 m. didėjo nuo 3 iki 3,3 pasiūlymo, medicinos įrangos ir priemonių pirkimuose – nuo 3 iki 3,8 (žr. 23 pav.). Medicinos įrangos pirkimuose, įskaitant centralizuotus pirkimus, vidutinis pasiūlymų skaičius mažėjo nuo 2,1 iki 1,9. Tam įtakos turėjo minėti VŠĮ CPO LT vykdyti medicinos įrangos įsigijimo pirkimai iš „vieno tiekėjo“.

22 pav. Vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimui (be centralizuotų pirkimų) (vnt.)

23 pav. Vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimui (su centralizuotais pirkimais) (vnt.)

Duomenų šaltinis. „Vieno tiekėjo“ pirkimų stebėsenos ataskaita, 2022–2023 m. reikšmės atnaujintos 2024-02-07.

PIRKIMŲ DALYVIŲ ĮGYVENDINAMŲ REKOMENDACIJŲ PAKEISTI REGLAMENTAVIMO NEATITINKANČIUS PIRKIMO DOKUMENTŲ REIKALAVIMUS TEIKIMAS

PAŽEIDIMŲ PREVENCIJA

Strateginiame veiklos plane numatyta Tarnybos valdymo programai įgyvendinti vienas iš uždavinių yra Didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir efektyvumą, o viena iš uždavinio įgyvendinimo priemonių – *Pirkimų vykdytojų įgyvendinamų rekomendacijų pakeisti reglamentavimo neatitinkančius pirkimo dokumentų reikalavimus teikimas*. Įgyvendinant priemonę, vykdomas prevencinis darbas. Prevencinės pirkimo dokumentų peržiūros metu nustatoma, kad pirkimo dokumentai neatitinka arba galimai pažeidžia galiojantį teisinį reglamentavimą, teikiamos argumentuotos rekomendacijos tikslinti pirkimo dokumentų reikalavimus arba juos keisti ir pirkimą nutraukti. Pirkimo vykdytojams įgyvendinus rekomendacijas, viešuosiuose pirkimuose užtikrinama didesnė konkurencija ir prisidedama prie viešųjų pirkimo tikslo pasiekimo – kad pirkimui skiriamos lėšos būtų naudojamos racionaliai.

Prevencinio darbo tikslas – prevencine tvarka iki pasiūlymų pateikimo termino įvertinti pirkimo dokumentus, o, nustatius neatitikimus ir (arba) galimus VPĮ, PĮ ar su jų įgyvendinimu susijusių teisės aktų pažeidimus, dar pačioje pirkimo procedūroje vykdytojų pradžioje pateikti rekomendacijas pirkimo vykdytojui, kad pirkimo dokumentai, kuriuose yra neaiškių ir dviprasmiškų sąlygų, būtų tikslinami, o dokumentai, kuriuose nustatytos diskriminacinės, dirbtinai konkurenciją ribojančios sąlygos, būtų keičiami ir pirkimai būtų nutraukti dar iki vokų su pasiūlymais pateikimo termino. Siekdama pirkimų vykdytojams padėti išvengti klaidų, netikslumų pirkimų dokumentuose ir užtikrinti tinkamą pirkimų bei pirkimų sutarčių vykdymą ateityje, Tarnyba daug dėmesio skiria prevencinei veiklai ir kiekvienais metais, atsižvelgdama į Tarnybos veiklos prioritetinius sektorius, vykdo naujai paskelbtų pirkimų prevencinę peržiūrą. Teikiamos rekomendacijos sudaro galimybę pirkimų vykdytojams patiems, be atliekamų kontrolės veiksmų, ištaisyti netikslumus, patikslinti dviprasmiškas ir galiojančio teisinio reglamentavimo neatitinkančias pirkimo sąlygas, tęsti pirkimo procedūras arba, patikslinus (pakeitus) pirkimų dokumentų nuostatas, pirkimus nutraukti ir juos skelbti iš naujo.

Kiekvienais metais paskelbtų naujų pirkimų prevencinė peržiūra vykdoma atsižvelgiant į Tarnybos direktoriaus įsakymu nustatytus pirkimų atrankos kriterijus (pirkimo sektorių, sritį, objektą, pirkimo būdą ir kt.). Taip pat prevencine tvarka peržiūrimi pirkimai, kuriuos perduoda Tarnybos direktoriaus įsakymu sudaryta Pranešimų vertinimo darbo grupė (toliau – darbo grupės perduoti pirkimai). Atsižvelgiant į 2023 m. patvirtintus atrankos kriterijus, prevencine tvarka buvo tikrinti:

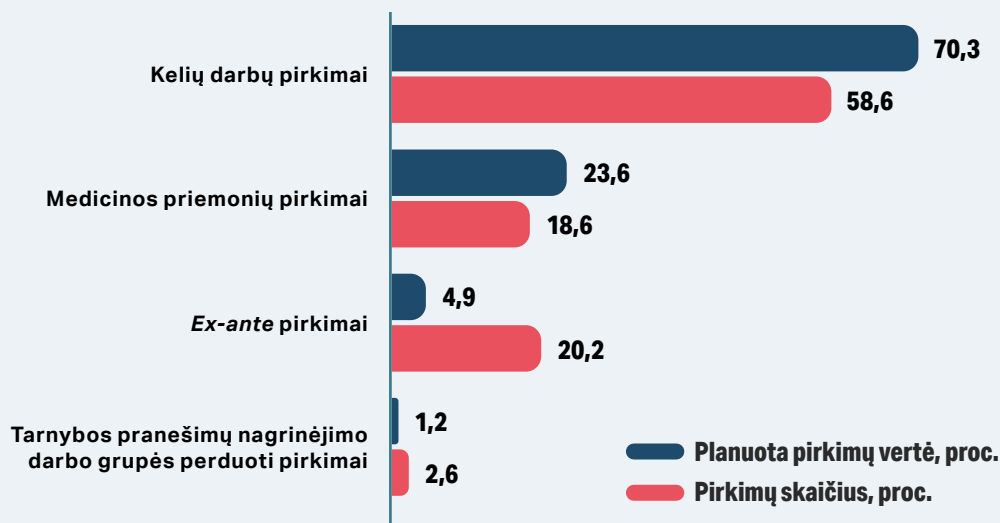
- tiltų, viadukų statybos darbų, greitkelių, kelių tiesimo, kelio darbų pirkimai, kurių pagrindiniai BVPŽ kodai yra nuo 45221000 iki 45221250 ir nuo 45233000 iki 45233340 (toliau – kelių darbų pirkimai);
- medicinos priemonių, priskiriamų brangioms sveikatos priežiūros technologijoms, kurios nurodytos Medicinos priemonių naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto 2010 m. gegužės 3 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-383 „Dėl medicinos priemonių naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 1 priede, pirkimai (toliau – medicinos įrangos pirkimai);
- pirkimai, apie kuriuos, pirkimo vykdytojų manymu, neprivaloma skelbti, tačiau, priėmus sprendimą nustatyti laimėjusį pasiūlymą, pirkimų vykdytojai skelbia savanorišką *Ex ante* skaidrumo skelbimą, (toliau – *Ex-ante* pirkimai);
- darbo grupės perduoti pirkimai.

2023 m. prevencine tvarka iš viso peržiūrėti 544 pirkimų dokumentai, o bendra planuota pirkimų vertė sudarė 1 569 889 461,3 Eur be PVM.

Prevencinė peržiūra pagal sektorius (žr. 24 pav.):

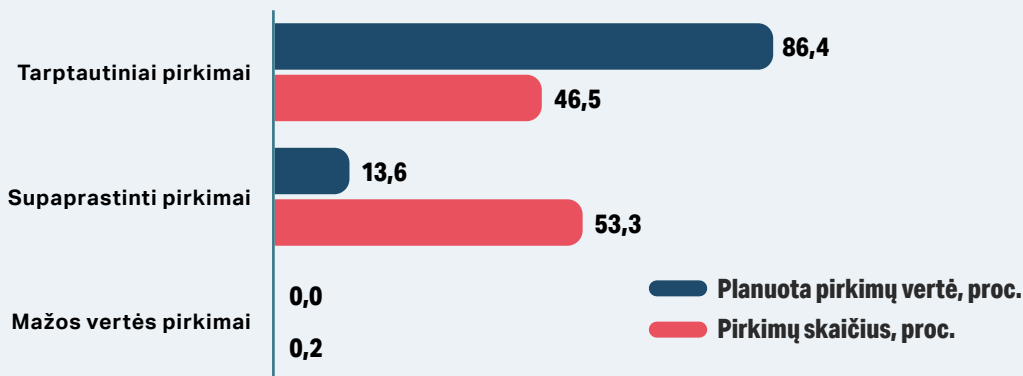
- 319 kelių darbų pirkimų, kurių planuota pirkimų vertė – 1 102 960 381,0 Eur be PVM;
- 101 medicinos įrangos pirkimas, planuota pirkimų vertė – 371 012 305,1 Eur be PVM;
- 110 *Ex-ante* pirkimų, kurių planuota pirkimų vertė – 77 070 325,1 Eur be PVM;
- darbo grupė perdavė 14 pirkimų, kurių planuota pirkimų vertė – 18 846 450,1 Eur be PVM.

24 pav. **Prevensine tvarka peržiūrėtų pirkimų bendros planuotų pirkimų vertės ir skaičius pasiskirstymas pagal sektorius**

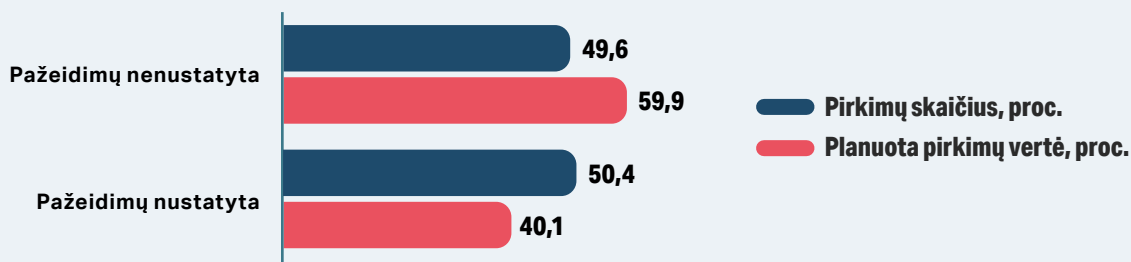
Prevensine tvarka, atsižvelgiant į pirkimo vertę, peržiūrėtų 253 tarptautinių pirkimų vertė siekė 1 355 940 979,4 Eur be PVM; supaprastintų 290 pirkimų vertė – 213 913 481,9 Eur be PVM; vieno mažos vertės pirkimo vertė – 35 000,0 Eur be PVM (žr. 25 pav.).

25 pav. **Prevensine tvarka peržiūrėtų pirkimų bendros planuotų pirkimų vertės ir skaičius pasiskirstymas pagal pirkimų vertę**

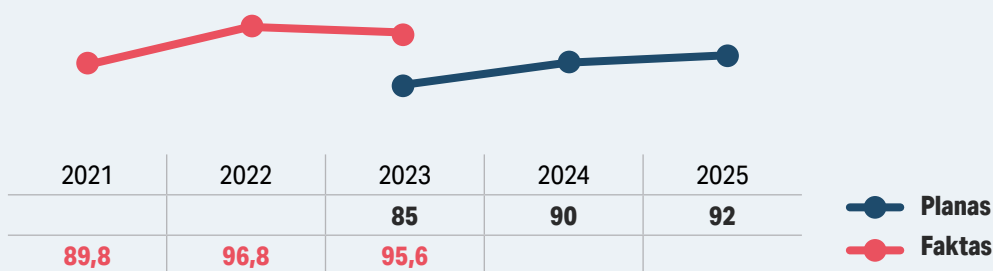
Prevensinė pirkimų peržiūra parodė, kad iš 544 prevensine tvarka peržiūrėtų pirkimų galimi VPĮ, PĮ ir (arba) su jų įgyvendinimu susijusių teisės aktų reikalavimų pažeidimai ir (arba) kitos pirkimo dokumentų neatitiktys buvo nustatyti 50,4 proc. visų tikrintų atvejų, t. y. 274 pirkimuose (jų vertė sudarė 629 041 663,1 Eur be PVM).

26 pav. **Prevenicine tvarka peržiūrėtų pirkimų vertės ir skaičiaus pasiskirstymas pagal galimų VPĮ, PĮ ir (arba) su jų įgyvendinimu susijusių teisės aktų reikalavimų pažeidimų nustatymą**

Atsižvelgdami į Tarnybos teiktas rekomendacijas, pirkimų vykdytojai 262 iš 274 atvejų (95,6 proc.) pirkimo dokumentų nuostatas patikslino ir tęsė pirkimo procedūras arba pakeitė pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus ir pirkimus nutraukė, t. y. atsižvelgė į teiktas rekomendacijas, o tai lėmė, jog nebuvo poreikio imtis tolesnių kontrolės veiksmų. Planuota rodiklio reikšmė buvo pasiekta ir viršyta (žr. 27 pav.).

27 pav. **Įgyvendintų rekomendacijų pakeisti pirkimo dokumentų sąlygas dalis (proc.)**

Gavę Tarnybos rekomendacijas patikslinti pirkimo dokumentų nuostatas arba pakeisti pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus ir nutraukti pirkimą, dalis pirkimų vykdytojų į jas neatsižvelgė (neatsižvelgta į 12 rekomendacijų; tai sudaro 4,4 proc. visų teiktų rekomendacijų).

Tolesniems priežiūros veiksams buvo perduoti 8 pirkimai; 4 pirkimai nebuvo perduoti tolesnei priežiūrai, nes rekomendacijos buvo teiktos dėl neesminių pirkimo dokumentų nuostatų ir pirkimo vykdytojai nesutiko į jas atsižvelgti arba buvo priimtas sprendimas atlikti pirkimo procedūrų vykdymo iki pasiūlymų pateikimo stebėseną, o nustačius, kad pasiūlymus pateikė ne vienas tiekėjas, t. y. galimos neatitiktys neturėjo įtakos pirkimo rezultatui, konkurencija buvo užtikrinta, pirkimai vertinimui neperduoti.

Įvertinus atliktų pirkimų preventinę peržiūrą, nustatyta, kad dažniausiai galimi VPĮ, PĮ ir (arba) su jų įgyvendinimu susijusių teisės aktų reikalavimų pažeidimai padaromi nustatant neaiškias, dviprasmiškas pirkimo dokumentų sąlygas (25,7 proc. galimų pažeidimų, skaičiuojant nuo bendro pažeidimų skaičiaus), netinkamai ir neaiškiai suformuluojant pirkimo sutarties projekto nuostatas (22,5 proc.) ir nustatant kvalifikacinius reikalavimus (21,8 proc.) (žr. 28 pav.).

28 pav. **Galimų VPĮ, PĮ ir (arba) su jų įgyvendinimu susijusių teisės aktų reikalavimų pažeidimų skaičiaus pasiskirstymas (proc.)**

Pirkimo dokumentuose nustatyti neatitikimai bei galimi pažeidimai lemia nepageidaujamą pirkimo vykdymo rezultatą – gavus pretenzijas, pirkimai nutraukiami, didėja administracinė našta tiek pirkimo vykdytojams, tiek tiekėjams, negaunama pasiūlymų, mažėja konkurencija, didėja teisminių ginčų tikimybė, taip pat yra apsunkinamas smulkiojo (ar vidutinio) verslo atėjimas į pirkimus, neužtikrinamas racionalus lėšų panaudojimas, sklandus ir rezultatyvus pirkimo procedūrų ir pirkimo sutarties vykdymas.

PREVENCINIS DARBAS

KELIŲ DARBŲ PIRKIMŲ PREVENCINĖ PERŽIŪRA

Prevencine tvarka peržiūrėtų kelių darbų pirkimų vertė sudaro 1 102 960 381,0 Eur be PVM.

Prevencine tvarka peržiūrėjus 319 kelių darbų pirkimų dokumentus, pirkimų vykdytojams pateikta 181 rekomendacija tikslinti ir (arba) keisti pirkimo dokumentų nuostatas. Bendras galimų pažeidimų skaičius 451. Dažniausiai rekomendacijos teiktos dėl:

- neaiškių, dviprasmiškų pirkimo dokumentų sąlygų (121 pirkime; 26,8 proc. galimų pažeidimų);
- kvalifikacijos reikalavimų (114 pirkimų; 25,3 proc.);
- netinkamai ir neaiškiai suformuluotų pirkimo sutarties projekto nuostatų (105 pirkimuose; 23,3 proc.);
- pašalinimo pagrindų, neatitinkančių galiojančio teisinio reglamentavimo (39 pirkimuose; 8,7 proc.);
- netinkamai formuluojamų reikalavimų dėl standartų taikymo ar laikymosi (36 pirkimuose; 8,0 proc.);
- ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijų ir vertinimo tvarkos bei sąsajumo su pirkimo sutarties vykdymu (28 pirkimuose; 6,2 proc.);
- techninės specifikacijos (7 pirkimuose; 1,6 proc.);
- pirkimo objekto neskaidymo į dalis (1 pirkime; 0,2 proc.).

Atsižvelgdami į Tarnybos teiktas rekomendacijas, pirkimų vykdytojai 178 iš 181 atvejo (98,3 proc.) pirkimo dokumentų nuostatas patikslino ir tęsė pirkimo procedūras arba priėmė sprendimą keisti pirkimo dokumentus ir pirkimą nutraukti bei skelbti iš naujo, t. y. Tarnybos rekomendacijas įvykdė.

Į teiktas rekomendacijas patikslinti pirkimo dokumentų nuostatas arba pakeisti pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus ir nutraukti pirkimą dalis pirkimų vykdytojų neatsižvelgė (neatsižvelgta į 3 rekomendacijas; tai sudaro 1,7 proc. visų teiktų rekomendacijų kelių darbų pirkimuose).

Tolesniems priežiūros veiksams buvo perduotas 1 pirkimas.

MEDICINOS PRIEMONIŲ PIRKIMŲ PREVENCINĖ PERŽIŪRA

Prevenicine tvarka peržiūrėtų medicinos įrangos pirkimų vertė sudaro 371 012 305,1 Eur be PVM.

Prevenicine tvarka peržiūrėjus 101 medicinos įrangos pirkimo dokumentus, pirkimų vykdytojams pateiktos 44 rekomendacijos tikslinti ir (arba) keisti pirkimo dokumentų nuostatas. Bendras galimų pažeidimų skaičius 79. Dažniausiai rekomendacijos teiktos dėl:

- techninės specifikacijos (23 pirkimuose; 29,1 proc. galimų pažeidimų);
- neaiškių, dviprasmiškų pirkimo dokumentų sąlygų (16 pirkimų; 20,3 proc.);
- netinkamai ir neaiškiai suformuluotų pirkimo sutarties projekto nuostatų (15 pirkimų; 19,0 proc.);
- ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijų ir vertinimo tvarkos bei sąsajumo su pirkimo sutarties vykdymu (14 pirkimų; 17,7 proc.);
- pašalinimo pagrindų, neatitinkančių galiojančio teisinio reglamentavimo (6 pirkimuose; 7,6 proc.);
- netinkamai formuluojamų reikalavimų dėl standartų taikymo ar laikymosi (2 pirkimuose; 2,5 proc.);
- kvalifikacijos reikalavimų (2 pirkimuose; 2,5 proc.);
- pirkimo objekto neskaidymo į dalis (1 pirkime; 1,3 proc.).

Atsižvelgdami į Tarnybos pateiktas rekomendacijas, pirkimų vykdytojai 40 iš 44 atvejų (90,9 proc.) pirkimo dokumentų nuostatas patikslino ir tęsė pirkimo procedūras arba priėmė sprendimą keisti pirkimo dokumentus ir pirkimą nutraukti bei skelbti iš naujo, t. y. Tarnybos rekomendacijas įvykdė.

Į teiktas rekomendacijas patikslinti pirkimo dokumentų nuostatas arba pakeisti pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus ir nutraukti pirkimą dalis pirkimų vykdytojų neatsižvelgė (neatsižvelgta į 4 rekomendacijas; tai sudaro 9,1 proc. visų teiktų rekomendacijų medicinos įrangos pirkimuose).

Tolesniems priežiūros veiksams buvo perduoti 2 pirkimai.

Apibendrinant prevenicine tvarka peržiūrėtų medicinos įrangos pirkimų dokumentus, nustatyta, jog daugiausia rekomendacijų buvo teikiama dėl techninės specifikacijos (ji buvo parengta galimai pritaikant konkretaus gamintojo siūlomai įrangai – tokiu atveju nėra užtikrinama reali tiekėjų konkurencija). Pirkimo vykdytojui nepateikus įrodymų bei pagrindimų, kad techninės specifikacijos reikalavimų visumą atitinka daugiau nei vieno gamintojo medicininę įrangą, buvo teikiamos rekomendacijos pirkimų procedūras nutraukti ir, tinkamai parengus techninę specifikaciją, pirkimą skelbti iš naujo.

Tarnybos vertinimu, siekiant užtikrinti tiekėjų konkurenciją bei gauti konkurencingus pasiūlymus, kartu užtikrinant pirkimo vykdytojų siekį įsigyti kokybišką ir jo poreikius atitinkančią įrangą, medicinos įrangos pirkimuose ypatingas dėmesys turi būti skiriamas viešojo pirkimo parengimo etapui. Tinkamai atliktas rinkos tyrimas ar rinkos konsultacija, t. y. vertinant medicininę įrangą pagal šios įrangos pažangumo kategorijas (įrangos klases), atsižvelgiant į orientacinę rinkoje siūlomą medicinos įrangos kainą palyginus lygiaverčius prietaisus, sudaroma galimybė parengti konkurencingą techninę specifikaciją ir efektyviai vykdyti viešųjų pirkimų procedūras.

EX-ANTE PIRKIMŲ PREVENCINĖ PERŽIŪRA

Prevenicine tvarka peržiūrėtų *Ex-ante* pirkimų vertė sudaro 77 070 325,1 Eur be PVM.

Prevenicine tvarka peržiūrėjus 110 *Ex-ante* pirkimų dokumentus, buvo kreiptasi į 45 pirkimų vykdytojus prašant pagrįsti pasirinktą pirkimo būdą – neskelbiamas derybas.

Pirkimų vykdytojai 42 iš 45 atvejų (93,3 proc.) pasirinktą pirkimo vykdymo būdą pagrindė.

Gavę Tarnybos prašymą pagrįsti pirkimo būdo pasirinkimą, dalis pirkimo vykdytojų jo nepagrindė (nepagrindė 3 atvejais; tai sudaro 6,7 proc. visų kreipimųsi į pirkimų vykdytojus pagrįsti pasirinktą pirkimo būdą).

Tolesniems priežiūros veiksams buvo perduoti visi 3 pirkimai.

DARBO GRUPĖS PAVEDIMU PERDUOTŲ PIRKIMŲ PREVENCINĖ PERŽIŪRA

Prevencine tvarka darbo grupės pavedimu peržiūrėtų pirkimų vertė sudaro 18 846 450,1 Eur be PVM.

Prevencine tvarka peržiūrėjus 14 darbo grupės pavedimu perduotų pirkimų dokumentus, pirkimų vykdytojams pateiktos 4 rekomendacijos tikslinti ir (arba) keisti pirkimo dokumentų nuostatas. Rekomendacijos teiktos dėl:

- techninės specifikacijos (2 pirkimuose);
- ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijų ir vertinimo tvarkos bei sąsajumo su pirkimo sutarties vykdymu (1 pirkime);
- netinkamai ir neaiškiai suformuluotų pirkimo sutarties projekto nuostatų (1 pirkime);
- kvalifikacijos reikalavimų (1 pirkime);
- pirkimo objekto neskaidymo į dalis (1 pirkime).

Atsižvelgdami į Tarnybos teiktas rekomendacijas, pirkimų vykdytojai 2 iš 4 atvejų (50 proc.) priėmė sprendimą pirkimą nutraukti ir pirkimą skelbti iš naujo, t. y. Tarnybos rekomendacijas įvykdė.

Į teiktas rekomendacijas patikslinti pirkimo dokumentų nuostatas arba pakeisti pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus ir nutraukti pirkimą dalis pirkimų vykdytojų neatsižvelgė (neatsižvelgta į 2 rekomendacijas; tai sudaro 50 proc. visų teiktų rekomendacijų darbo grupės pavedimu atliekamuose pirkimuose).

Tolesniems priežiūros veiksams buvo perduoti abu pirkimai.

SUTIKIMŲ VYKDYTI PIRKIMĄ NESKELBIAMŲ DERYBŲ BŪDU IŠDAVIMAS

Tarptautinis pirkimas neskelbiamų derybų būdu gali būti pradamas tik gavus Tarnybos sutikimą dėl tokio pirkimo būdo pasirinkimo (VPĮ 72 str. 1 d. ir Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo (toliau – GSĮ) 19 str. 9 d.).

2023 m. Tarnyba gavo 79 prašymus dėl sutikimo pradėti vykdyti pirkimą neskelbiamų derybų būdu (2022 m. – 59; 2021 m. – 81), iš jų 19 prašymų, vadovaujantis GSĮ, 60 – vadovaujantis VPĮ. Tarnyba sutikimus vykdyti pirkimą neskelbiamų derybų būdu išdavė 67 atvejais, 8 atvejais sutikimai nebuvo išduoti, 2 atvejais parengtas atsakymas, kad sutikimas nėra reikalingas, 1 prašymą pirkimo vykdytojas atsiėmė, 2 atvejais pirkimo vykdytojai Tarnybai nepateikė prašomos papildomos informacijos, todėl prašymai nebuvo nagrinėti.

NEPATIKIMŲ TIEKĖJŲ IR MELAGINGĄ INFORMACIJĄ PATEIKUSIŲ TIEKĖJŲ SĄRAŠAI

Tarnyba yra atsakinga už Nepatikimų tiekėjų ir Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašų administravimą – techninę galimybę pirkimų vykdytojams viešai paskelbti nepatikimus ir melagingą informaciją pateikusius tiekėjus. Tarnyba nevertina skelbiamos informacijos teisingumo bei aktualumo, už tai yra atsakingi patys pirkimų vykdytojai, kurie ir priima konkrečius sprendimus.

Pirkimo vykdytojai naudojami VPĮ, PĮ ir GSĮ įtvirtinta galimybe nubausti tiekėją dėl netinkamo sutarties vykdymo – t. y. kai tiekėjas padaro esminį sutarties pažeidimą ir todėl sutartis nutraukiama vienašališkai arba kai tiekėjas pirkimo sutartyje nustatytą esminę sutarties sąlygą vykdė su dideliais arba nuolatiniais trūkumais – ir tokius tiekėjus išviešina. Tai parodo, kad pirkimų vykdytojai tinkamai atlieka sutarčių vykdymo kontrolę bei priežiūrą, netoleruoja tiekėjų, nevykdančių arba netinkamai vykdančių priimtus sutartinius įsipareigojimus, ir vienašališkai nutraukia sutartis arba pritaiko sutartyse nustatytas sankcijas ir įvykdo VPĮ, PĮ ar GSĮ įtvirtintą pareigą. Tai yra viena iš efektyviausių drausminamojo poveikio priemonių sutartinių įsipareigojimų nevykdančiams tiekėjams, ji suteikia galimybę kitiems pirkimo vykdytojams įvertinti konkretaus tiekėjo patikimumą.

Į Nepatikimų tiekėjų sąrašą 2023 m. buvo įtraukti 49 tiekėjai, 2022 m. – 64 tiekėjai, 2021 m. – 46 tiekėjai. Nepatikimų tiekėjų sąrašė yra ir tokių tiekėjų, kuriuos į sąrašą įtraukė skirtingi pirkimų vykdytojai, su tiekėjais buvo nutrauktos kelios su jais sudarytos ir vykdomos sutartys. Aktualų Nepatikimų tiekėjų sąrašą galima rasti [čia](#).

Į Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašus 2023 m. buvo įtraukti 23 tiekėjai, 2022 m. – 15 tiekėjų, 2021 m. – 16 tiekėjų. Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą galima peržiūrėti [čia](#).

NATO SKELBIMAI IR PATIKIMUMO DEKLARACIJŲ IŠDAVIMAS

Tarnyba, vykdydama Lietuvos Respublikos patikimumo deklaracijų juridiniams asmenims, norintiems dalyvauti Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos konkursuose, išdavimo pagrindų įstatyme nurodytas įgalios institucijos funkcijas, 2023 m. juridiniams asmenims išdavė 23 patikimumo deklaracijas (2022 m. – 18; 2021 m. – 19).

Vykdydama įgalios institucijos funkcijas, Tarnyba savo tinklalapyje 2023 m. paskelbė 133 skelbimus apie planuojamus vykdyti NATO pirkimus (2022 m. – 130 skelbimų; 2021 m. – 104 skelbimų).

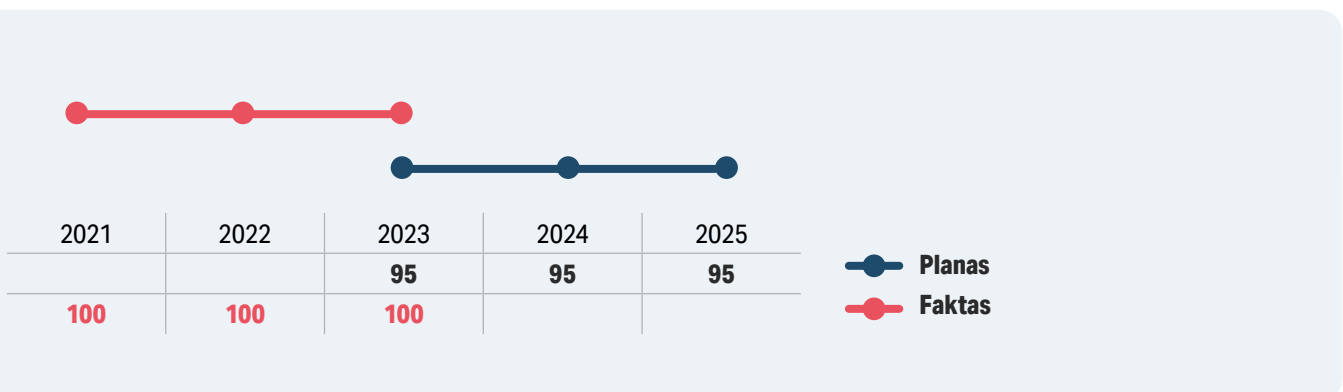
PRIEŽIŪROS PRIEMONIŲ MASTO DIDINIMAS SIEKIANT UŽTIKRINTI PIRKIMŲ PROCEDŪRŲ SKAIDRUMĄ

PIRKIMŲ IR SUTARČIŲ PRIEŽIŪRA

Strateginiame veiklos plane numatyta Tarnybos valdymo programai įgyvendinti vienas iš nustatytų uždavinių yra **Didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir efektyvumą**. Viena iš uždavinio įgyvendinimo priemonių – **Priežiūros priemonių masto didinimas siekiant užtikrinti pirkimų procedūrų skaidrumą**. Įgyvendinant priemonę, siekiama efektyviau panaudoti pirkimų priežiūros funkcijai skirtus žmogiškuosius išteklius, Tarnybos veiklą pirmiausia orientuojant į rizikingiausių pirkimų vykdytojų veiklos (planuojant ir vykdant pirkimus bei įgyvendinant pirkimų sutartis) per tam tikrą laikotarpį tikrinimą ir pirmenybę teikiant rekomendacijoms, kaip tobulinti šią veiklą, taip pat stebėtojų ir konsultantų teisėmis tiesiogiai dalyvaujant didelę reikšmę visuomenei turinčiuose pirkimuose ir akcentuojant vertinamų pirkimų išvadų pagrįstumą. Minėtos priemonės stebėsenai numatytas rodiklis – *nenuginčytų vertinimo išvadų (tikrinimo ataskaitų), kuriose suformuluoti įpareigojimai pirkimų vykdytojams, dalis (proc.)*, o nustatyta 2023 m. jo reikšmė ne mažesnė kaip 95 proc.

2023 m. pirkimų vykdytojams pateikta 16 įpareigojimų: iš jų – 6 įpareigojimai nutraukti pirkimo procedūras; 1 įpareigojimas ištaisyti klaidas pirkimo procedūrų ataskaitoje; 6 įpareigojimai CVP IS paskelbti sudarytas sutartis, sutarčių pakeitimus, visos apimties pirkimus laimėjusių dalyvių pasiūlymus; 1 įpareigojimas panaikinti neteisėtą sprendimą ir pakartotinai nagrinėti pasiūlymus; 1 įpareigojimas užbaigti pirkimo procedūras arba nutraukti pirkimą; 1 įpareigojimas visus pirkimus vykdyti vadovaujantis VPĮ arba PĮ nuostatomis. Nenuginčytų vertinimo išvadų (tikrinimo ataskaitų), kuriose suformuluoti įpareigojimai pirkimų vykdytojams, dalis – 100 proc. (2 įpareigojimų pirkimų vykdytojai neįvykdė, dėl šių įpareigojimų įvykdymo yra pateikti skundai teismui ir šiuo metu vyksta teismo procesas, tačiau visos išvados, kurios yra apskųstos, nėra nugincytos, todėl jos neįtraukiamos kaip mažinančios rodiklio reikšmę). Rodiklio reikšmė buvo pasiekta ir viršyta (žr. 29 pav.).

29 pav. **Nenuginčytų vertinimo išvadų (tikrinimo ataskaitų), kuriose suformuluoti įpareigojimai pirkimų vykdytojams, dalis (proc.)**

Planuota visų pirkimų, dėl kurių buvo teikti įpareigojimai (nutraukti pirkimo procedūras, ištaisyti klaidas pirkimų ataskaitoje, paskelbti sudarytas sutartis ir (arba) sutarčių pakeitimus, panaikinti neteisėtą sprendimą ir iš naujo vertinti pasiūlymus, užbaigti pirkimo procedūras), vertė – 51 614 224,9 Eur be PVM⁹.

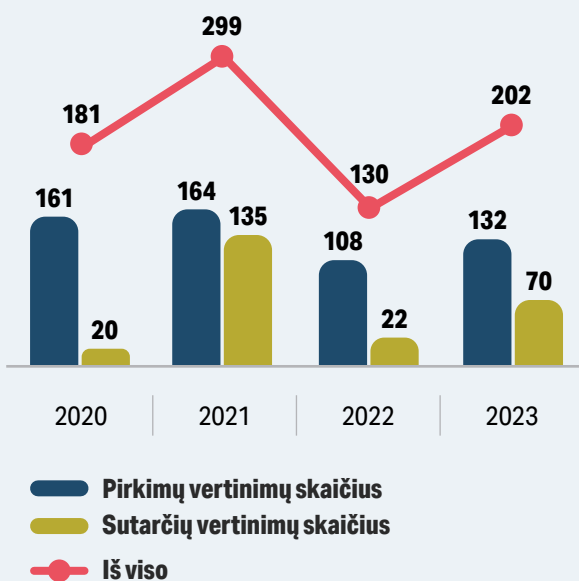
PIRKIMŲ IR SUTARČIŲ VERTINIMAI

Tarnybos Priežiūros skyrius 2023 m. iš viso parengė 89 vertinimo išvadas, 4 specialisto išvadas¹⁰ ir 11 tikrinimo ataskaitų (žr. 31 pav.). Atliekant vertinimus, įvertinti 132 pirkimai ir 70 sutarčių (žr. 30 pav.), taip pat parengta vertinimo išvada dėl AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupei priklausančių ūkio subjektų (UAB Geležinkelio tiesimo centras, UAB „LTG Wagons“, UAB „Rail Baltica statyba“) atitikties perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto statusui, apibrėžtam VPĮ 2 straipsnio 25 dalyje ir PĮ 4 straipsnyje, vertinimo išvada dėl UAB „Ignitis renewables“, UAB „Gamybos optimizavimas“, UAB Elektroninių mokėjimų agentūros ir UAB „Ignitis renewables projektai“ PĮ 38 straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos (CVP IS skelbti planuojamų atlikti pirkimų suvestinę) tinkamo vykdymo – šių vertinimų metu konkretūs pirkimai ir (arba) sutartys nebuvo vertinami.

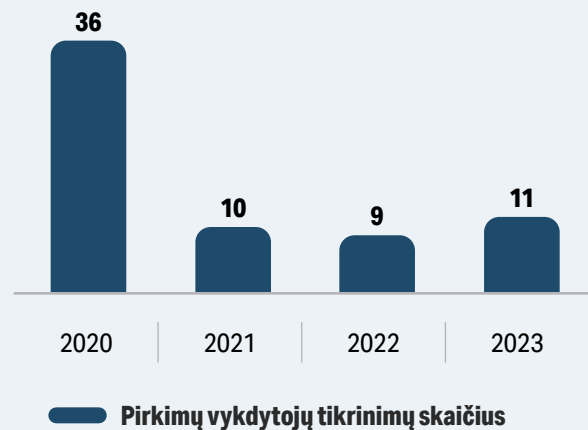
Tarnybos iniciatyva (darbo grupės bei Prevencijos ir skelbimų skyriaus) atliktų pirkimų ir sutarčių vertinimai sudarė 75,2 proc. visų Tarnybos atliktų vertinimų skaičiaus, teisėsaugos ir kitų institucijų pavedimu atliktų pirkimų ir sutarčių vertinimai – 24,8 proc. (žr. 32 pav.). 103 pirkimų ir 63 sutarčių vertinimo atvejais nustatyta pažeidimų, pažeidimų nenustatyta 29 pirkimuose ir 7 sutartyse (žr. 33 pav.).

2023 m., palyginti su 2022 m., Tarnybos iniciatyva atlikus vertinimus, pažeidimų nustatymo dalis didėjo nuo 71,8 iki 88,2 proc., kitų institucijų pavedimu atliktuose vertinimuose pažeidimų nustatymo atvejų dalis mažėjo nuo 71,2 iki 64,0 proc.

30 pav. Bendras vertinimų (pirkimų, sutarčių) skaičius

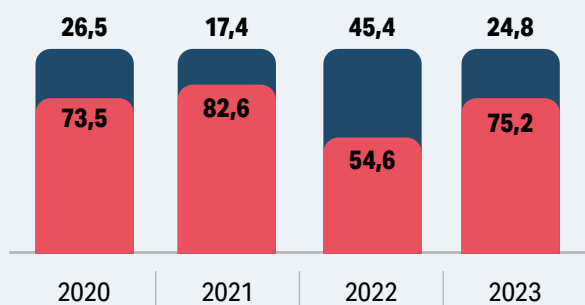
31 pav. Pirkimų vykdytojų tikrinimų skaičius

9 Į planuojamą visų pirkimų, dėl kurių buvo teikti įpareigojimai, vertę nėra įskaičiuoti 2 vertinimo išvadų duomenys: 1 vertinimo išvada parengta dėl perkančiosios organizacijos / perkančiojo subjekto statuso, konkretūs pirkimai nebuvo vertinti; 1 vertinimo išvada parengta dėl pirkimo, kurio pagrindu sudaryta įkainio sutartis.

10 Teisėsaugos institucijų pavedimu parengta Tarnybos valstybės tarnautojo išvada.

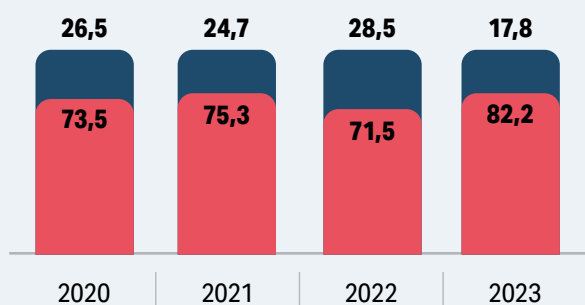
32 pav. **Vertinimų (pirkimų, sutarčių) skaičius pagal perdavimo vertinti pagrindą (proc.)**

Daugėjo Tarnybos iniciatyva atliktų pirkimų ir sutarčių vertinimų – 2023 m. tokie vertinimai sudarė 75,2 proc. visų Tarnybos atliktų vertinimų skaičiaus (2022 m. – 54,6 proc.).

■ Teisėsaugos ar kitų institucijų pavedimu
■ Tarnybos iniciatyva

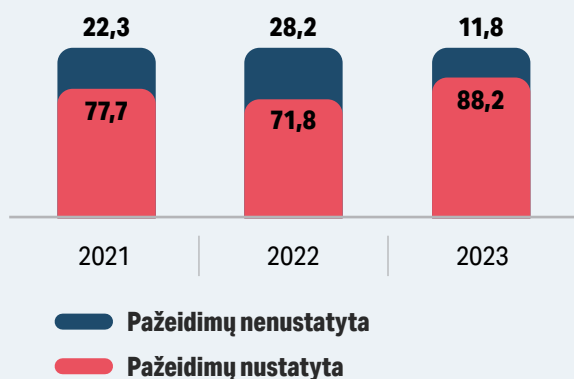
33 pav. **Visi Tarnybos atlikti pirkimų ir sutarčių vertinimai pagal pažeidimų nustatymą (proc.)**

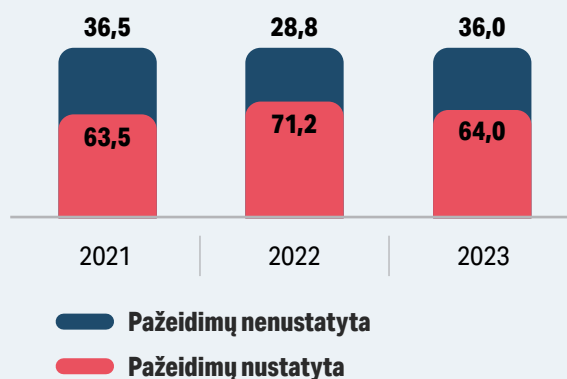
2023 m., palyginti su 2022 m., vertinimų, kurių metu buvo nustatyta pažeidimų, dalis didėjo nuo 71,5 iki 82,2 proc.

■ Pažeidimų nenustatyta
■ Pažeidimų nustatyta

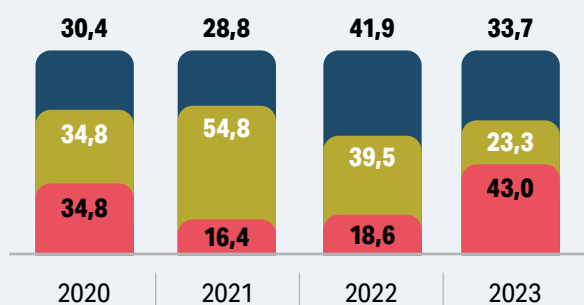
34 pav. **Pažeidimų nustatymas pirkimus ir sutartis vertinant Tarnybos iniciatyva (proc.)**

35 pav. **Pažeidimų nustatymas pirkimus ir sutartis vertinant teisėsaugos ar kitų institucijų pavedimu (proc.)**

36 pav. **Vertinimų (pirkimų, sutarčių) pasiskirstymas pagal pirkimo objektą (proc.)**

2023 m. didžiausią vertintų pirkimų ir sutarčių pagal pirkimo objekto rūšį dalį sudarė vieno iš prioritetinių sektorių – statybos darbų pirkimai ir sutartys – 43,0 proc. visų atliktų sutarčių ir pirkimų vertinimų.

■ Prekės
■ Paslaugos
■ Darbai

Didžiausios vertės pirkimai, dėl kurių buvo teikti įpareigojimai:

1. UAB Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centro pirkimas „Komunalinio atliekų surinkimo Marijampolės regiono teritorijoje ir jų vežimo į apdorojimo ir (ar) šalinimo įrenginius paslaugos“ – 21 024 619 Eur be PVM.
2. VšĮ „Northtown Vilnius“ pirkimas „Mokslo paskirties pastato Vismaliukų g. 34, Vilnius, statyba“ – 12 001 164 Eur be PVM.
3. Gynybos resursų agentūros prie Krašto apsaugos ministerijos pirkimas „Lengvųjų ir sunkiųjų transporto priemonių padangos“ – 4 710 743,8 Eur be PVM.
4. VĮ Valstybinių miškų urėdijos pirkimas „Lengvųjų ir krovininių iki 3,5 t bendrosios masės automobilių remonto ir techninio aptarnavimo paslaugų ir atsarginių dalių pirkimas“ – 1 995 000 Eur be PVM.
5. VšĮ Virtualių galimybių instituto pirkimas „Programuotojų mokymo organizavimo ir vykdymo paslaugos“ – 999 200 Eur be PVM.
6. VĮ Turto banko pirkimas „VP-7 Administracinės paskirties pastato, esančio Vilniaus g. 265, Šiauliuose, modernizacija ir paprastasis remontas, techninio darbo projekto parengimo ir statybos darbų pirkimas“ – 979 734,5 Eur be PVM.
7. Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos pirkimas „7389 ugdymo įstaigų maitinimo paslaugų užsakymai per CPO LT elektroninį katalogą“ – 500 000 Eur be PVM.
8. Lietuvos kariuomenės Logistikos valdybos įgulių aptarnavimo tarnybos pirkimas „AMPB aprangos tarnybos 49P1p (Nr.19A) stogo, fasado, inžinerinių tinklų ir patalpų remontas“ – 289 256,2 Eur be PVM.
9. AB Lietuvos automobilių kelių direkcijos pirkimas „Kelių saugumo audito paslaugos“ – 205 700 Eur be PVM.
10. UAB „Vilniaus planas“ pirkimas „4 bepiločių orlaivių bazinių stočių su BO ir valdymo sistema nuoma, įskaitant palaikymą ir įrengimą“ – 200 000 Eur be PVM.
11. Mažeikių rajono savivaldybės administracijos pirkimas „Vaizdo duomenų perdavimas, priežiūra ir remontas“ – 200 000 Eur be PVM.

Tarnybai atliekant pirkimų ir sutarčių vykdymo vertinimą, dažniausiai buvo nustatyti šie pažeidimai:

- viešųjų pirkimų ar pirkimų principų pažeidimai – 28 proc.;
- viešųjų pirkimų ar pirkimų tikslų pažeidimai – 10 proc.;
- pažeidimai, susiję su pirkimo procedūrų vykdymu (pašalinimo pagrindų nebuvimo vertinimas, pretenzijų (ne)nagrinėjimas, konfidencialumas, pasiūlymų vertinimas ir kt.) – 17 proc.;
- pažeidimai, susiję su kvalifikacijos reikalavimų netinkamu nustatymu – 8 proc.;
- pažeidimai, susiję su techninės specifikacijos reikalavimais – 3 proc.;
- pažeidimai, susiję su netinkamu viešojo pirkimo ar pirkimo būdo parinkimu – 10 proc.;
- pažeidimai, susiję su sutarčių sudarymu, vykdymu, keitimu, viešiniu – 17 proc.;
- kiti pažeidimai (susiję su melagingą informaciją pateikusiu ir nepateikusiu tiekėju išviešiniu, kainodara, pagrindu nepirkti iš CPO, nepagrįstu viešojo pirkimo ar pirkimo neskaidymu į dalis, ekonominio naudingumo vertinimo kriterijais, netinkamu pirkimų suvestinių ir ataskaitų skelbimu ir kt.) – 7 proc.

37 pav. **Vertinimų (pirkimų, sutarčių) pasiskirstymas pagal pažeidimų rūšis (be teisėsaugos institucijų pavedimų) (proc.)**

TIKRINIMAI

2023 m. Tarnybos Priežiūros skyrius parengė 11 pirkimų vykdytojų tikrinimo ataskaitas. Per 5 patikrinimus buvo patikrinta 5 pirkimų vykdytojų¹¹ veikla, susijusi su 2021 m. pirkimų planavimu, inicijavimu, pirkimų procedūrų organizavimu ir atlikimu, sutarčių sudarymu ir vykdymu. Per šiuos tikrinimus iš viso patikrinta 120 pirkimų, kurių bendra numatoma vertė – 121 465 928,9 Eur be PVM, ir 115 sutarčių, kurių bendra vertė – 73 164 703,4 Eur su PVM¹². Per kitus 6 patikrinimus buvo tikrinama pirkimų vykdytojų¹³ viešųjų pirkimų valdysena, susijusi su viešųjų pirkimų planavimu ir pasirengimu viešiesiems pirkimams, įvertinti 2022–2023 m. pirkimų rodikliai.

Tikrinimo ataskaitose pirkimų vykdytojams pateiktos šios pagrindinės rekomendacijos:

- Siekiant efektyvinti pirkimų planavimo procesą ir išvengti pirkimų plano tikslinimo dėl pirkimo pradžios ketvirčio, pirkimo vertės, sutarties vykdymo termino, BVPŽ kodo keitimų bei pirkimų plano papildymo nuolatinio poreikio pirkimais, reikalingais nepertraukiamai įstaigos veiklai, užtikrinti, rekomenduota laiku pareikšti apie pirkimų poreikį.
- Rengiant pirkimų planą, šį procesą vykdyti lygiagrečiai su strateginio planavimo procesu. Taip pat rekomenduota ateinančių metų pirkimų planą pasitvirtinti ne vėliau kaip einamųjų metų paskutinį ketvirtį.
- Siekiant užtikrinti tinkamą pirkimų valdyseną, rekomenduota paskirti pirkimų proceso koordinatorių, kuris užtikrintų visų pirkimų procese dalyvaujančių subjektų veiksmų derinimą, keitimąsi informacija, organizuotą bendravimą su tiekėjais, svarbių pirkimų strategijos aptarimą aukščiausių vadovų lygmeniu, taip pat dalyvautų derinant pirkimų planavimo procesą su strateginio planavimo procesu ir pan.
- Atliekant tarptautinius ir supaprastintus (ne mažos vertės) viešuosius pirkimus, taikyti VPĮ ir PĮ nustatytus, taip pat ir kitus galimus teisėtus būdus bei priemones tiriant rinką, įvertinant viešosios konsultacijos metu gautus pasiūlymus, kurie padėtų sprendžiant ne tik pirkimo dalyvių konkurencingumo klausimą, bet ir preventiškai atskleistų pirkimo dokumentuose nustatytų sąlygų ydingumą ir problemas. Siekiant užtikrinti maksimalią konkurenciją, rekomenduota prieš pirkimus visada naudotis poreikių bei rinkos tyrimo¹⁴, rinkos konsultacijų¹⁵ ir techninių specifikacijų projektų viešinimo įrankiais, pasitelkti daugiau alternatyvių prie-

11 Zarasų rajono savivaldybės administracija, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija, UAB „Šiaulių vandenys“, Kauno rajono savivaldybės administracija.

12 Pirkimų vertinimo atveju skaičiuota pirkimų plane nurodyta vertė, o sutarčių atveju – faktinė sutarties vertė.

13 Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninė Kauno klinikos, VŠĮ Vilniaus universiteto ligoninė Santaros klinikos, VŠĮ Respublikinė Klaipėdos ligoninė, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Nacionalinis vėžio institutas, VŠĮ Klaipėdos universiteto ligoninė.

14 Mokomoji medžiaga: <https://klausk.vpt.lt/hc/lt/articles/360016520540-Poreiki%C5%B3-bei-rinkos-tyrimas>.

15 Mokomoji medžiaga: https://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/mp/rinkos_konsultaciju_gaires.pdf.

monių (pvz., išankstinių skelbimų apie pirkimus skelbimas, informacijos sklaida per visuomenės priemones ir socialinę mediją ir pan.). Taip pat rekomenduota patiems pirkimų vykdytojams veikti proaktyviai, t. y. pastebėjęs, kad rinkos konsultacija nesidomi arba domisi mažas tiekėjų skaičius, pirkimo vykdytojas galėtų kreiptis į tiekėjus tiesiogiai ir paskatinti juos dalyvauti rinkos konsultacijose bei pirkimuose.

- Siekiant VPĮ nustatytų rodiklių ir tikslų, rekomenduota pirkimams galimus taikyti kriterijus vertinti jau pirkimų plano rengimo etape.
- Pasiūlymams vertinti taikyti kainos ir kokybės kriterijus, o, nustatant ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijus, vadovautis Tarnybos parengtomis šių kriterijų nustatymo ir taikymo gairėmis¹⁶.
- Rekomenduota pasirengti darniųjų pirkimų strategiją, kurioje būtų aptartos darniųjų pirkimų vykdymo galimybės, kiti su darniųjų pirkimų vykdymu susiję klausimai (pvz., pirkimų sritys, kuriose būtų taikomi darniųjų pirkimų reikalavimai, pirkimų proceso etapai, atsakingi asmenys, kontrolės tvarka ir pan.). Kad įgyvendintų šį tikslą, pirkimų vykdytojai turi atsakingai ruoštis jau pirkimų planavimo etape, vykdydami rinkos tyrimus, rinkos konsultacijas, bendradarbiaudami su tiekėjais. Darniųjų pirkimų strategiją rekomenduota susieti su pirkimų vykdytojo ilgalaikiais strateginiais tikslais ir paskirti asmenį, atsakingą už šių reikalavimų laikymąsi.
- Rekomenduota paskirti asmenį, kuris domėtųsi darniųjų pirkimų aktualijomis, teisiniu reguliavimu, jo pokyčiais, būtų atsakingas už tinkamą socialinių, inovatyvių ar žaliųjų pirkimų dalies teisinių reikalavimų laikymąsi. Šiame kontekste rekomenduota naudotis Tarnybos parengta mokomąja medžiaga bei informacija, skelbiama Tarnybos interneto svetainėje: [Darnieji pirkimai | Viešųjų pirkimų tarnyba \(Irv.lt\)](#).
- Pasibaigus finansiniams metams ir po kiekvieno strategiškai svarbaus viešojo pirkimo rekomenduota atlikti pirkimų planavimo ir vykdymo, sutarčių vykdymo analizę (pvz., gali būti analizuojami Švieslentės skelbiami rodikliai), ja remiantis peržiūrėti ir tobulinti pirkimų planavimo ir vykdymo procesą, atliktos analizės rezultatais pasidalinti su visais pirkimų procese dalyvaujančiais asmenimis, vadovybe.
- Siekiant sumažinti nesėkmingai pasibaigusį pirkimų dalį, rekomenduota įsivertinti pirkimų, pasibaigusį be sutarties sudarymo, priežastis ir tobulinti rinkos tyrimo atlikimo turinį tais aspektais, stiprinti komunikaciją su tiekėjais, reguliariai rengti nustatytų priežasčių analizių aptarimus su pirkimų poreikio teikėjais, pirkimų iniciatoriais, pirkimo komisijos nariais, pirkimo vykdytojo vadovybe.
- Rekomenduota įsivertinti informacijos dokumentų ir procesų valdymo sistemos sukūrimo galimybę, tarp galimų funkcionalumų įtraukiant ne tik įprastus (pirkimų poreikių surinkimas nustatytose formose, pirkimų plano rengimas, pirkimų inicijavimo veiksmų atlikimas), bet ir susijusius su kontrole bei grįžtamuoju ryšiu tarp visų procese dalyvaujančių asmenų. Pavyzdžiui, automatinė terminų laikymosi kontrolė, automatinių pranešimų siuntimas ir pan., kad atsakingi asmenys galėtų operatyviai, esamuoju laiku keistis informacija, gauti grįžtamąją reakciją, stebėti pirkimo procesą, užtikrinti paprasčiau vykdomą ir efektyvesnę kontrolę, efektyvinti patį pirkimų procesą.
- Asmenims, dalyvaujantiems pirkimų procese, rekomenduota nustatyti į šį procesą orientuotus, konkrečius veiklos rodiklius, sukurti kontrolės ir vertinimo sistemą.
- Rekomenduota visiems viešųjų pirkimų procese dalyvaujantiems asmenims (pirkimų poreikio formuotojams, pirkimų iniciatoriams, pirkimų organizatoriams, viešojo pirkimo komisijos nariams ir kt.) organizuoti kvalifikacijos kėlimo mokymus, kelti specialistų kvalifikaciją, susijusią su pasiūlymų ekonominio naudingumo vertinimu bei darniaisiais pirkimais. Taip pat rekomenduota sekti Tarnybos skelbiamą informaciją, aktualius VPĮ ir jį įgyvendinančių teisės aktų pakeitimus, su pirkimo procese dalyvaujančiais asmenimis dalintis Tarnybos parengta mokomąja medžiaga.

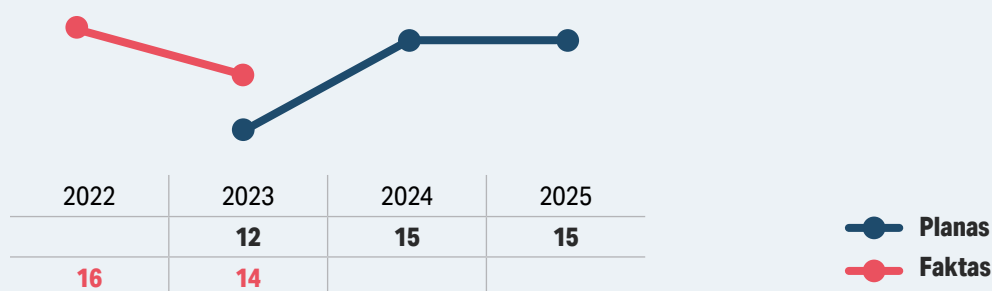
STEBĖTOJŲ IR KONSULTANTŲ DALYVAVIMAS PIRKIMUOSE

Strateginio veiklos plano priemonės *Priežiūros priemonių masto didinimas siekiant užtikrinti pirkimų procedūrų skaidrumą* įgyvendinimo stebėsenai nustatytas rodiklis – *Tarnybos atstovų dalyvavimas stebėtojų ir konsultantų teisėmis pirkimų procedūrose*.

Tarnyba 2023 m., kaip ir ankstesniais metais, pagal gautus pirkimų vykdytojų prašymus dalyvavo strategiškai svarbių pirkimų procedūrose siekiant padėti pirkimų vykdytojams skaidriai ir laikantis pirkimus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų vykdyti pirkimų procedūras. Tarnyba 2023 m. ne tik pasiekė Strateginiame veiklos plane numatytą rodiklio reikšmę (dalyvauti bent 12 pirkimų procedūrų), bet ir viršijo šį rodiklį: Tarnybos atstovai kaip stebėtojai ir (arba) konsultantai dalyvavo 14 pirkimų procedūrų (žr. 38 pav.).

16 [ENPV_gaires.pdf \(Irv.lt\)](#)

38 pav. **Dalyvavimas stebėtojų ir konsultantų teisėmis pirkimų procedūrose (vnt.)**

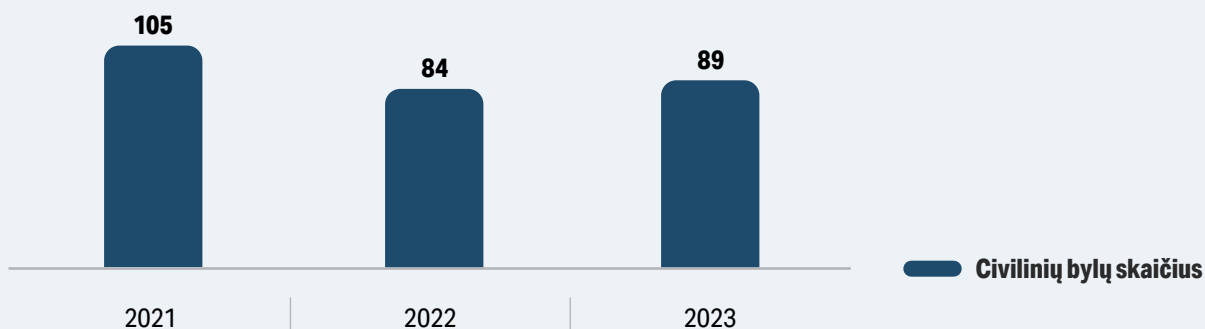

ATSTOVAVIMAS TEISMUOSE

Vykdydama Strateginiame veiklos plane numatyto uždavinio **Didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir efektyvumą** priemonę **Priežiūros priemonių masto didinimas siekiant užtikrinti pirkimų procedūrų skaidrumą**, Tarnyba, kaip kompetentinga institucija išvadoms teikti dėl ginčų, kylančių tarp pirkimų vykdytojų ir tiekėjų, aktyviai teikė išvadas teismams civilinėse bylose.

2023 m. Tarnyba pateikė 89 teises išvadas civilinėse bylose (2022 m. tokių išvadų skaičius buvo 84, 2021 m. – 105) (žr. 39 pav.). Pažymėtina, kad iš esmės didžioji dauguma teismams teiktų išvadų buvo dėl ginčų, tarp pirkimų vykdytojų ir tiekėjų kylančių dar pirkimų procedūrų vykdymo stadijoje, t. y. iki pirkimo sutarties sudarymo.

39 pav. **Civilinių bylų, į kurias Tarnyba buvo įtraukta kaip išvadą teikianti institucija, skaičius**

Tarnyba išvadas teismams teikė dėl:

- pirkimo sąlygose nustatytų reikalavimų teisėtumo (pavyzdžiui, dėl techninėje specifikacijoje pirkimo objektui nustatytų reikalavimų teisėtumo, tiekėjų kvalifikacijai keliamų reikalavimų teisėtumo, dėl pasiūlymų vertinimo kriterijų teisėtumo ir panašiai);
- tiekėjo, kurio pasiūlymas atmetas ir (arba) laimėjusio tiekėjo atitikties nustatytiems reikalavimams pirkimo sąlygose teisėtumo.

2023 m. Tarnyba taip pat dalyvavo 13 administracinių bylų, iš jų:

- 2 atvejais Tarnyba buvo įtraukta į administracinę bylą trečiuoju asmeniu, t. y. šiose bylose buvo skundžiamas ne Tarnybos priimtas sprendimas;
- 11 atvejų Tarnyba administracinėse bylose dalyvavo kaip atsakovas, t. y. šiose administracinėse bylose buvo skundžiamas Tarnybos priimtas sprendimas.

Iš pirmiau nurodytų administracinių bylų, kai buvo skundžiamas Tarnybos priimtas sprendimas, penkiose administracinėse bylose yra priimti galutiniai ir įsiteisėję sprendimai, kuriais Lietuvos administracinių ginčų komisija arba teismai (Vilniaus apygardos administracinis teismas, Vilniaus apygardos teismas) priėmė palankius Tarnybai sprendimus, t. y. atmetė pareiškėjų skundus kaip nepagrįstus arba juos tenkino tik iš dalies.

Vienoje administracinėje byloje priimtas sprendimas bylą nutraukti pareiškėjui atsiėmus skundą, keturios administracinės bylos vis dar nėra išnagrinėtos ir sprendimai nėra priimti, t. y. šiose administracinėse bylose tebevyksta teisiniai procesai.

Vienoje iš administracinių bylų, kurioje Tarnyba dalyvavo kaip atsakovas, buvo sprendžiamas klausimas, ar Tarnyba, kaip įgaliota institucija, gavusi juridinio asmens prašymą išduoti patikimumo deklaraciją, pagrįstai ir teisėtai priėmė sprendimą patikimumo deklaracijos juridiniam asmeniui neišduoti. Šioje administracinėje byloje Regionų administracinis teismas (ankstesnis pavadinimas – Vilniaus apygardos administracinis teismas) 2023 m. gegužės 15 d. sprendimu konstatavo, kad Tarnyba tinkamai taikė teisės normas, tinkamai įgyvendino savo, kaip įgaliosios institucijos, funkcijas ir pagrįstai nusprendė, kad patikimumo deklaracija šiam juridiniam asmeniui negali būti išduota.

PIRKIMŲ PREVENCIJOS IR PRIEŽIŪROS PRIEMONIŲ ORIENTAVIMAS Į TIKSLINES GRUPES

PIRKIMŲ VYKDYTOJŲ VEIKLOS VALDYSENOS VERTINIMAS

Tarnybos Strateginiame veiklos plane numatytam uždaviniui – **Didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir efektyvumą** – įgyvendinti viena iš numatytų priemonių – **Pirkimų prevencijos ir priežiūros priemonių orientavimas į tikslines grupes**. Ši priemonė buvo įgyvendinama pasitelkiant Tarnybos sukurtus analitinius įrankius, sistemiškai analizuojant pirkimų vykdytojų CVP IS paskelbtų ataskaitų ir CPO Tarnybai pateiktų ataskaitų duomenis bei identifikuojant Tarnybos prioritetines veiklos sritis, tokiu būdu racionaliai ir efektyviai panaudojant turimus išteklius. Siekiant spręsti dėl tikslingumo vertinti konkretaus viešųjų pirkimų vykdytojo veiklą, susijusią pirkimų planavimu, inicijavimu, pirkimų procedūrų organizavimu ir vykdymu, pirkimo sutarčių sudarymu ir vykdymu, buvo sukurta [Pirkimų vykdytojų veiklos valdysenos apskaičiavimo metodika](#) (toliau – Metodika). Metodikoje buvo nustatyti pirkimų vykdytojų veiklos valdysenos indekso, kuris apibrėžiamas kaip pirkimų vykdytojų veiklos, susijusios su pirkimų inicijavimu, planavimu, pirkimų procedūrų organizavimu ir vykdymu, pirkimo sutarčių sudarymu ir vykdymu, valdysenos balas (toliau – indeksas), apskaičiavimui taikomi kriterijai ir pirkimų vykdytojų reitingavimo tvarka. Metodikoje numatyta, kad iki kiekvienų metų kovo 31 d. pagal pirkimų vykdytojams apskaičiuotus indeksus ir atsižvelgiant į Tarnybos direktoriaus atitinkamiems metams nustatytą (-us) pirkimų vykdytojų veiklos valdysenos tikrinimų prioritetą (-us) sudaromas tais metais tikrintinų pirkimų vykdytojų sąrašas. 2023 m. vienas iš sektorių, kuriam Tarnyba skyrė savo veiklos prioritetą – sveikatos sektorius, o, apskaičiuojant pirkimų vykdytojų veiklos valdysenos indeksus ir atliekant tikrinimus, buvo orientuojamasi į viešųjų pirkimų vykdytojus, vykdančius medicinos įrangos viešuosius pirkimus. 2023 m. tikrintinų pirkimų vykdytojų sąrašas buvo paskelbtas Tarnybos tinklalapyje, skiltyje [Pirkimų vykdymo priežiūra / Pirkimų valdysena](#).

2023 m. pabaigoje Tarnyba, atsižvelgdama į 2024 m. prioritetines veiklos sritis, atnaujino [Metodiką](#), kuri įsigaliojo 2024 m. sausio 1 d. Numatyta, kad 2024 m. tikrintinų pirkimų vykdytojų sąrašas bus sudaromas apskaičiuojant indeksus, orientuojantis į savivaldybių CPO. Savivaldybių indeksui nustatyti bus naudojamas bendro per praėjusius ataskaitinius metus įvykdytų pirkimų vertinimo balas, gautas pagal [Švieslentės](#) duomenis. Savivaldybėms pagal jų vykdytų pirkimų mastą bus priskiriamas bendras balas, pagal kurį jos bus suskirstytos į keturias grupes: didelės, vidutinės, mažos, labai mažos. Papildomai reitinguojant savivaldybes, įtraukti pirkimų skundžiamumo rodikliai: pirkimų, dėl kurių pirkimų vykdytojui pateiktos pretenzijos, ir pirkimų, dėl kurių pateikti ieškiniai teismui, skaičiaus dalis (proc.). Sisteminio tikrinimo metu, siekiant kuo įvairiapusiškiau įvertinti savivaldos lygmeniu įsteigtų CPO veiklą, į tikrintinų savivaldybių CPO sąrašą bus įtraukiamos savivaldybių CPO iš visų keturių grupių. Jei savivaldybėje yra įsteigta daugiau nei viena CPO, bus tikrinamos visos CPO, kurių veikla patenka į tikrinimo laikotarpį, išskyrus tas, kurių tikrinimai buvo atlikti per pastaruosius 3 metus.

Tarnyba tikisi, kad sisteminis centralizacijos proceso savivaldos lygmeniu tikrinimas leis nustatyti, kaip sėkmingai įgyvendinamos 2023 m. įsigaliojusios naujos viešųjų pirkimų nuostatos dėl centralizavimo, iden-

tifikuoti ne tik esmines CPO pirkimų vykdymo praktikoje kylančias problemas, bet ir gerosios patirties pavyzdžius, o tai padės pirkimų vykdytojams lengviau priimti sprendimus, kaip efektyvinti pirkimus, siekti teigiamų pirkimų valdysenos pokyčių.

VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ ANALIZĖ

Siekdama uždavinio – **Didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir efektyvumą** – tikslo, Tarnyba tobulino analitinius įrankius, leidžiančius efektyviau analizuoti viešųjų pirkimų informaciją, stebėti tendencijas realiuoju laiku, prognozuoti pokyčius, priimti duomenimis pagrįstus sprendimus dėl viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo, identifikuoti sritis, kurioms Tarnyba skyrė savo veiklos prioritetą.

PIRKIMŲ VYKDYTOJŲ ŽEMĖLAPIS – ŠVIESLENTĖ

Tarnybos sukurta analitinė priemonė [Pirkimų vykdytojų žemėlapis – Švieslentė](#) leidžia analizuoti vykdytų viešųjų pirkimų statistiką ir pirkimų strateginių rodiklių (17) reikšmes realiuoju laiku ne tik šalies mastu, bet ir pagal atskirus pirkimų vykdytojus. Švieslentėje pirkimų vykdytojai gali nuolat stebėti savo ar pavaldžių įstaigų pasiektus strateginių rodiklių reikšmių rezultatus, palyginti juos su bendromis visų pirkimų vykdytojų pasiektomis viešųjų pirkimų rodiklių vidutinėmis reikšmėmis, identifikuoti problemines pirkimų sritis, spręsti dėl papildomų taikytinų priemonių siektinoms rodiklių reikšmėms pasiekti.

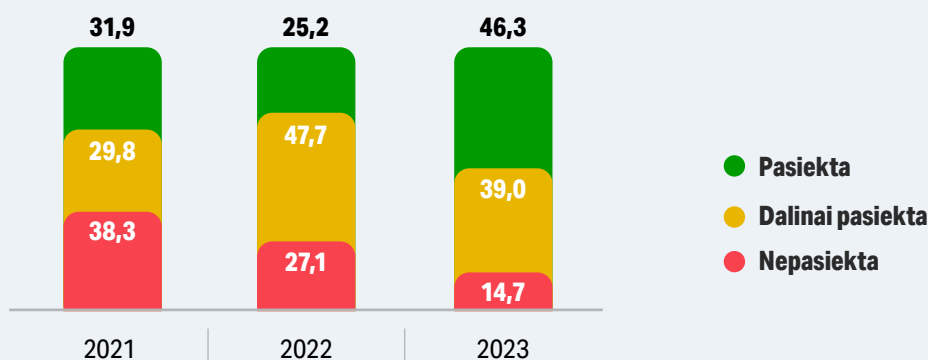
2023 m. Švieslentė papildyta šiais naujais rodikliais, funkcijų galimybėmis:

- realizuotas bendras pirkimų vykdytojų vertinimas ir apie tai paskelbtas [informacinis pranešimas](#);
- papildyta „vieno tiekėjo“ pirkimų (su centralizuotais pirkimais) rodikliu ir paskelbtas [informacinis pranešimas](#);
- Švieslentėje realizuoti du nauji pirkimų konkurencingumą matuojantys rodikliai, kurie nuo 2024 m. bus įtraukti į bendrą pirkimų vykdytojų vertinimą. Vienas iš jų parodo, koks vidutinis pasiūlymų skaičius gaunamas pirkimų vykdytojų savarankiškai (necentralizuotai) vykdytuose pirkimuose, kitas rodiklis rodo vidutinį pasiūlymų skaičių bendrai šalies mastu vykdytuose pirkimuose, pirkimų vykdytojams pirkimus vykdant tiek savarankiškai, tiek centralizuotai. Taip pat realizuota galimybė analizuoti Švieslentės rodiklius pagal aplinkosauginių reikalavimų taikymą pirkimuose. Švieslentės ataskaitos <Pirkimų vykdytojų švieslentė> lape <Švieslentės rodikliai> realizuotas filtras „Ar buvo vykdomas žaliasis pirkimas?“, leidžiantis analizuoti Švieslentės rodiklių reikšmes pirkimuose, kuriuose buvo taikyti aplinkosauginiai reikalavimai, ir palyginti jas su pirkimų, kuriuose aplinkosauginiai reikalavimai nebuvo taikyti, rodiklių reikšmėmis. Apie galimybę analizuoti žaliųjų pirkimų konkurencingumą pagal atskirus pirkimų vykdytojus, pagal viešųjų pirkimų sektorius ir kt. pūviais Tarnyba paskelbė [informacinį pranešimą](#).

Tarnyba pastebi, kad 2023 m., palyginti su ankstesniais laikotarpiais, gerokai padaugėjo pirkimų vykdytojų, kurie naudojami Švieslentės rezultatų stebėsenai, analizuodami savo pasiektas rodiklių reikšmes. Viešai skelbiami pirkimų vykdytojų rezultatai skatina atsakingiau teikti ataskaitų duomenis, viešinti sutartis CVP IS. Kiekvienas pirkimų vykdytojas turi galimybę vertinti savo indėlį siekiant šalies mastu nustatytų strateginių tikslų, o tai skatina siekti geresnio rodiklių reikšmių rezultato.

2021–2023 m. bendro pirkimų vykdytojų vertinimo rezultatai kasmet gerėjo: 2021 m. pirkimų vykdytojų, nepasiekusių strateginių rodiklių reikšmių, dalis siekė 38,2 proc., 2022 m. ji mažėjo iki 27,1 proc., o 2023 m. tokių pirkimų vykdytojų buvo apie 14,7 proc. (žr. 40 pav.).

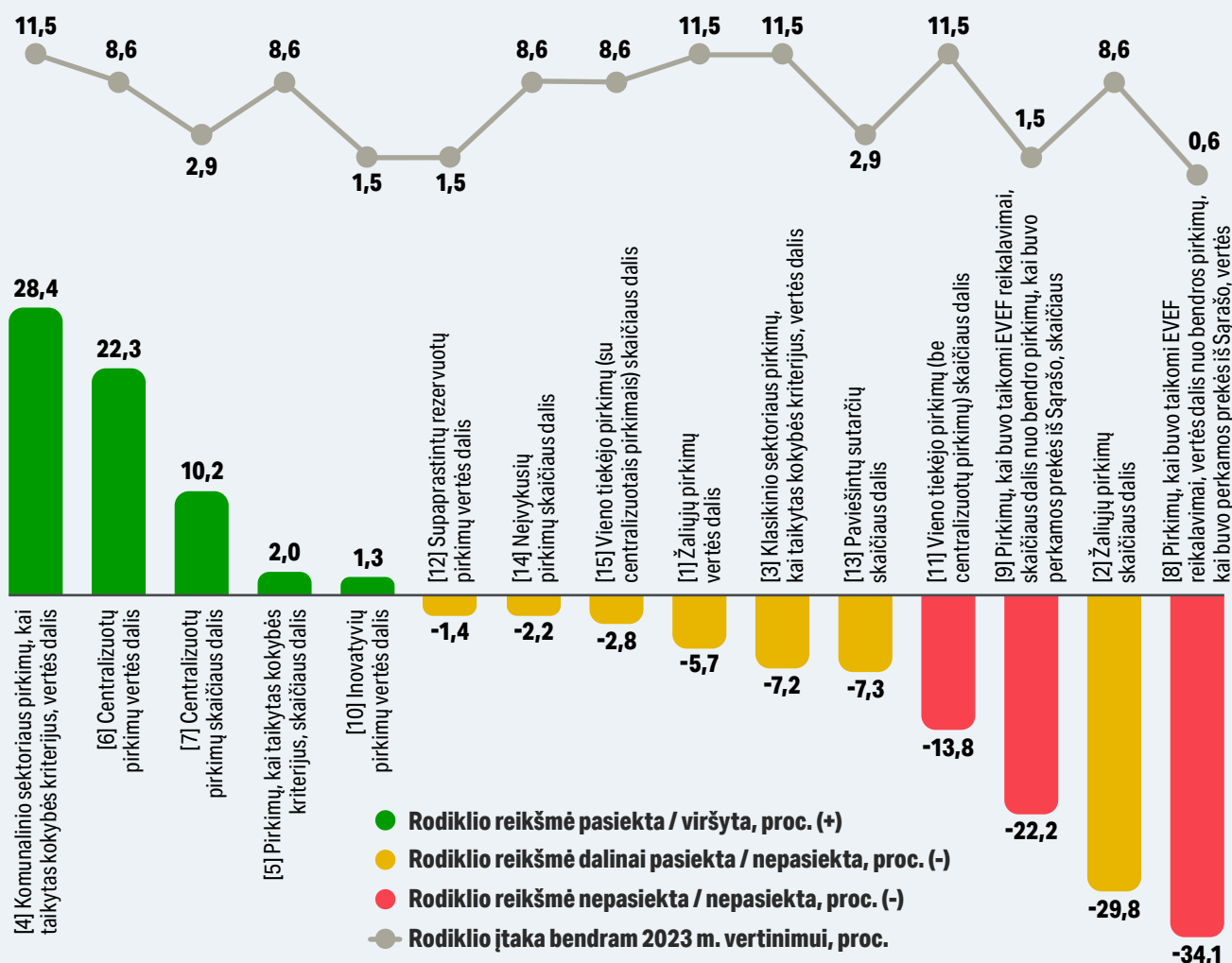
40 pav. Pirkimų vykdytojų skaičiaus pasiskirstymas pagal bendro vertinimo rezultatus

Duomenų šaltinis: Švieslentė, 2021–2023 m. reikšmės atnaujintos 2024-02-07.

2023 m. bendro vertinimo reikšmės labiausiai įtakojo didžiausius koeficientus turinčių rodiklių pirkimų vykdytojų pasiekti rezultatai: *pasiektos ir viršytos* rodiklių – komunalinio sektoriaus pirkimų, kai taikytas kokybės kriterijus, vertės dalis; centralizuotų pirkimų vertės dalis – reikšmės, *dalinai pasiektos* rodiklių – žaliųjų pirkimų vertės dalis, klasikinio sektoriaus pirkimų, kai taikytas kokybės kriterijus, vertės dalis, „vieno tiekėjo“ pirkimų (su centralizuotais pirkimais) skaičiaus dalis, neįvykusių pirkimų skaičiaus dalis – reikšmės; *nepasiektos* „vieno tiekėjo“ pirkimų (be centralizuotų pirkimų) skaičiaus dalis reikšmės (žr. 41 pav.).

41 pav. Rodiklių pasiektų reikšmių įtaka bendram pirkimų vykdytojų vertinimui

Švieslentės naudojimo galimybėmis analizuojant pirkimų efektyvumą pagal pirkimų vykdytojų pasiektus rodiklių rezultatus kaip gerosios patirties pavyzdžiu domisi kitos šalys. 2023 m. Tarnyba pristatė įrankio naudojimo galimybes [Europos darnųjų pirkimų kompetencijų centrams \(NECCSPP\)](#), „TenderNed“ ir PIANO (Nyderlandai) organizacijoms bei [Latvijos viešųjų pirkimų tarnybos atstovams](#).

2023 m. „Transparency International“ Lietuvos skyrius atliko žvalgomąjį skaidrumo tyrimą „Beieškant dirbtinio intelekto viešajame sektoriuje“, siekdamas išsiaiškinti, kiek ir kaip viešojo sektoriaus institucijos Lietuvoje naudoja algoritminius įrankius automatizuotam sprendimų priėmimui bei informacijos pateikimui visuomenei. Tyrimo rezultatai parodė, kad Tarnyba yra tarp 12 (iš 53) Lietuvos institucijų, kurios darbo našumui didinti, procesams optimizuoti, stebėsenai naudoja algoritminius įrankius. Taip pat Tarnyba pažymėta kaip vienintelė institucija, kuri skelbia apie atliktus algoritmų pakeitimus ir algoritmo metodologiją skelbia savo puslapyje: [Pirkimų vykdytojų žemėlapis – Švieslentė. Rodiklių apskaičiavimo ir vertinimo metodika](#).

VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ SISTEMOS EFEKTYVUMO STEBĖSENOS RODIKLIŲ SISTEMA

Remdamasi EK ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) rekomenduojamais naudoti rodikliais, Tarnyba 2017 m. sukūrė viešųjų pirkimų sistemos efektyvumo stebėsenos rodiklių sistemą, ją nuolat tobulina, o rodiklių reikšmes atnaujina ir skelbia Tarnybos tinklalapyje, skiltyje [Statistika ir analizė / Viešųjų pirkimų sistemos efektyvumo stebėsenos rodikliai /](#). Šiuo metu į stebėseną įtraukti 28 rodikliai. Dalis jų atnaujinami realiuoju laiku Tarnybos sukurtuose analitiniuose įrankiuose: [Švieslentėje](#), [„Vieno tiekėjo“ pirkimų stebėsenos ataskaitoje](#). Viešųjų pirkimų sistemos vertinimas padeda atsakyti į klausimą, kiek viešųjų pirkimų sistema atitinka pagrindinius nustatytus tikslus, leidžia nustatyti stipriąsias ir silpnąsias viešųjų pirkimų sistemos puses ir parinkti tinkamas tobulinimo priemones.

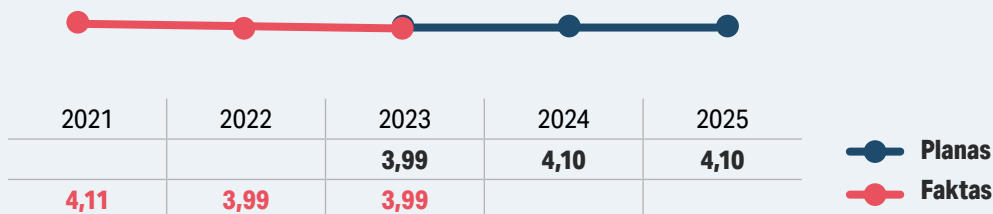
3 UŽDAVINYS.
UŽTIKRINTI EFEKTYVIĄ IR Į REZULTATUS
ORIENTUOTĄ TARNYBOS VEIKLĄ

Poveikio rodiklis. DARBUOTOJŲ ĮSITRAUKIMO Į DARBĄ INDEKSAS

Tarnyba, įgyvendindama Viešųjų pirkimų tarnybos valdymo programos uždavinį **Užtikrinti efektyvią ir į rezultatus orientuotą Tarnybos veiklą**, daug dėmesio skyrė Tarnybos darbuotojų įsitraukimo, motyvavimo, psichosocialinės aplinkos gerinimo, sveikatos išsaugojimo, adaptavimo, kompetencijų ugdymo, komandos formavimo priemonėms. Uždavinio įgyvendinimo pažangai stebėti numatytas poveikio rodiklis: *darbuotojų įsitraukimo į darbą indeksas (5 balų skalėje)*. Vertindama šį rodiklį, Tarnyba dalyvauja VRM iniciatyvoje analizuoti vyriausybinių sektoriaus darbuotojų pasitenkinimą darbu. Kas antri metai atliekamas tyrimas leidžia pamatuoti tais pačiais kriterijais vertinamą pokytį. 2023 m. gegužę buvo pristatytas išsamus VRM atliktas Tarnybos darbuotojų pasitenkinimo darbu tyrimas. Apskritai darbu Tarnyboje patenkinti 76 proc. darbuotojų. Palyginti su visu vyriausybiniu sektoriumi, Tarnybos darbuotojai patenkinti daugeliu darbo aspektų, ypač darbo sąlygomis, psichologiniu klimatu, bendradarbiavimu su kitais padaliniais, santykiais su vadovais ir kolegomis, socialinėmis garantijomis, darbo turiniu ir darbo organizavimu, karjeros galimybėmis. Darbuotojų įsitraukimo indeksas – 3,99 (5 balų skalėje). Palyginti su visu vyriausybiniu sektoriumi, Tarnybos darbuotojų įsitraukimo į darbą indeksas yra didesnis.

42 pav. Darbuotojų įsitraukimo į darbą indeksas (5 balų skalėje)

Duomenų šaltinis. VRM kas dvejus metus atliekamo vyriausybinių sektoriaus darbuotojų tyrimo rezultatai. Rodiklio reikšmė buvo nustatoma 2020 ir 2022 m. Laikoma, kad 2021 m. rodiklio reikšmė tokia pati, kaip 2020 m., atitinkamai, 2023 m. rodiklio reikšmė tokia pati, kaip 2022 m.

Uždavinys buvo įgyvendinamas taikant šias priemones:

Siekis išlaikyti kompetentingus darbuotojus. Įgyvendinant priemonę, daug dėmesio buvo skiriama darbuotojų įsitraukimui ir pasitenkinimui darbu skatinti.

Siekiant kurti saugią ir pagarbią darbo aplinką, Tarnyboje įgyvendinta viena iš lygių galimybių priemonių – smurto ir priekabiavimo prevencijos politika. Darbuotojai taip pat dalyvavo specialiuose mokymuose – seminare lygių galimybių tema ir dalyvavo Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos atliktame tyrimo, naudojant įrankį „Lygių galimybių liniuotė“. Jis parodė, kaip įvairiose darbo santykių srityse Tarnybai sekasi užtikrinti lygias galimybes visiems, nepaisant amžiaus, lyties, kilmės, religijos, negalios, lytinės orientacijos, ir kaip darbe jaučiasi skirtingos darbuotojų grupės. Didesnę, nei planuota, vidutinės savanoriškos darbuotojų kaitos rodiklio reikšmė (22,2 proc.) lėmė tai, kad Tarnyboje buvo įvykdyti struktūriniai pokyčiai, kita priežastis – nekonkurencingas darbo užmokestis, dėl to sunku pritraukti kompetentingų viešųjų pirkimų specialistų, juos išlaikyti Tarnyboje.

Tarnybos vidaus administravimo procesų palaikymas ir tobulinimas. Įgyvendinant šią priemonę, 2023 m. buvo iš naujo apsvastyti ir optimizuoti Tarnyboje vykdomų administravimo funkcijų procesai, sumažintas administravimo darbuotojų skaičius, drauge ir administravimo sąnaudos.

Tarnybos darbuotojų kompetencijų didinimas. Įgyvendinant šią priemonę, Tarnybos darbuotojų kvalifikacija tobulinta ne tik vidiniais komandos mokymais, bet ir specializuotuose mokymuose, taip pat užsienio lektorių konferencijose. 2023 m. 6 Tarnybos darbuotojai dalyvavo užsienio šalių lektorių vedamuose mokymuose, renginiuose ar konferencijose. 2023 m. savo kvalifikaciją tobulino net 82,3 proc. Tarnybos darbuotojų.

TARNYBOS KOMUNIKAVIMO PRIEMONĖS

Tarnyba, siekdama įgyvendinti Strateginiame veiklos plane numatytą uždavinį **Užtikrinti efektyvią ir į rezultatus orientuotą Tarnybos veiklą**, vis daugiau dėmesio skyrė viešųjų pirkimų informacijos sklaidai įvairiomis komunikavimo priemonėmis.

2023 m. Tarnybos internetinėje svetainėje www.vpt.lrv.lt dalintasi viešųjų pirkimų sistemos dalyviams naudinga ir aktualia informacija – iš viso paskelbtas 181 informacinis pranešimas. Daug informacinių pranešimų dubliuota Tarnybos socialinių tinklų „Facebook“ ir „LinkedIn“ paskyrose, dalis unikalios informacijos skelbta tik socialiniuose tinkluose. Taigi iš viso informacija tinkle „Facebook“ skelbta 242 kartus, „LinkedIn“ – 54 kartus.

Susisteminta medžiaga papildomai dalintasi su pirkimų vykdytojų organizacijų vadovais – 500 adresatų kas mėnesį buvo siunčiamos mėnesio viešųjų pirkimų apžvalgos, iš viso 12. Atsakyta į 42 viešosios informacijos rengėjų (žurnalistų, televizijos laidų reporterių) užklausas.

Veikdama proaktyviai, Tarnyba paskelbė 18 pranešimų spaudai naujienų agentūrose BNS (10) ir ELTA (8), ir jie sėkmingai pateko į žiniasklaidos priemones. Buvo surengta viena spaudos konferencija. Taip pat organizuotas vienas metinis renginys – konferencija „Kaip prisijaukinti sėkmę viešuosiuose pirkimuose?“ (I dalies vaizdo įrašą rasite [čia](#), II dalies vaizdo [įrašas](#)), kuriame tiesiogiai dalyvavo per 100 pirkimų vykdytojų organizacijų atstovų.

Be jau minėto metinio renginio, 2023 m. dėmesys skirtas ūkio subjektams, galintiems tapti tiekėjais, – vykdytas Tiekėjų pritraukimo į viešuosius pirkimus skatinimo projektas (plačiau apie šį projektą žr. ataskaitos 24 psl.). Vykdytą komunikacijos kampaniją viešųjų pirkimų tiekėjams pritraukti, šiai auditorijai organizuoti gyvi ir nuotoliniai mokymai bei konsultacijos. Komunikacija vykdyta tiesiogiai per platformą „Vivasend“ tiems verslo subjektams Lietuvoje, kurie dar nebuvo prisiregistravę CVP IS ir tapę tiekėjais. Apie renginius tiekėjai buvo informuojami publikuojant pranešimus spaudai, viešinant informaciją Tarnybos svetainėje bei socialiniuose tinkluose ir skatinant peržiūrėti mokymus ir prisiregistruoti CVP IS.

Kituose Tarnybos darbuotojų organizuojuose (arba dalyvaujuose) renginiuose buvo pristatytos šios aktualios viešųjų pirkimų temos:

- Ketvirtus metus iš eilės kartu su EIMIN organizuoti efektyviausių viešųjų pirkimų rinkimai, tam skirta [konferencija](#).
- Kartu su Konkurencijos taryba organizuoti mokymai „Konkurencija ir viešieji pirkimai. Praktiniai patarimai perkančiosioms organizacijoms“.
- Viešųjų pirkimų aktualijos aptartos viename didžiausių šiai sričiai skirtų renginių „VP PRO Vilnius“.
- Įgyvendinant projektą LIFE, organizuota [konferencija-mokymai „Žalieji viešieji pirkimai 2023“](#). Parengtos, įrašytos ir platintos [6 tinklalaidės](#) apie žaliuosius pirkimus „Žalieji pokalbiai“.
- EIMIN kartu su Tarnyba, EBPO bei EK 2023 m. rugsėjo 29 d. Vilniaus miesto savivaldybės salėje surengė baigiamąjį projekto „Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos efektyvumo didinimas įgyvendinant centralizavimo ir profesionalizavimo reformas“ renginį, kuriame pristatyta pirkimų centralizavimo ir efektyvumo didinimo Lietuvoje apžvalga, EBPO rekomendacijos įgyvendinant šias reformas. Aptarta EBPO ekspertų pagalba vykdyti tris strateginius pirkimus, įgyta patirtis.
- Tarnybos direktorius Darius Vedrickas atstovavo savo vadovaujamai įstaigai „Verslo žinių“ organizuojamoje viešųjų pirkimų konferencijoje. Vadovas skaitė pranešimą apie pirkimų valdysenos svarbą.